

Ալլահա նէգր օլմըս պիր էվլատ

ՊԵՏԻՒՈՍ ՊԵՍՈՍ ՅԻՍՈՒՍԸ ԵՍՍԸՆ ՊՈՒԼՏԸ

ՄԻՆԵՐԻՅԷ
ՌԱՀԷՆ, Ս. ՄԿՐՏԻՉԵԱՆ

2004

ՀԱՆԻՊ
ԳՕԼԷՃ ՄԱԹՊԱՍԱԸ
1929

Ալլահա նէգր օլունըռ պիր էվլատ

ՊԵՏԻԼԻՈՍ ՊԵՍՍ ՅԻՍՈՒՍԷ, ՆԱ՞ՍԸԼ, ՊՈՒԼՏԸ

ՄԻՔԵԼԼԻՑԷ
ՌԱՀԷԼ, Ս. ՄԿՐՏԻՉԵԱՆ

ՀԱԼԷՊ
ԳՕԼԷՃ ՄԱԹՊԱՍԱՐ
1929

5778

(108-Ա.3)

70-62

ՄՈՒԳԱՏՏԷՄԷ

Պետիլիոս Պետոսըն թէրճէմէ ի հալընը չօգտան պէրու հազմագ արզուսընտա իսէք տէ՝ անըն պիւթիւն էօմրիւնիւն հէր տաիրէսինի ալարագ թէրճէմէ ի հալընը հազմագ իզթիտարըմտան չօգ հիւքսէք օլտուղը իչիւն, քէնտինին տօսթլարընա պու պապտէ պիզէ մուսվէնէթլէրինի թէքլիֆ էթտիլիմիզտէ, «Պիզ քէն տի հազգընտա պիլտիլիմիզի պիր շէհատէթ հալինտէ հազարըզ, լաքին պիւթիւն թէրճէմէ ի հալընը պիւմէտիլիմիզտէն սիզին հազմագլըզընըզ տահա միւնասիպ տիր» տէյիպ՝ քէնտի գալէմլէրիլէ անըն հազգընտա պիլտիլիմիզտէն շէհատէթ վէ փէք մուհիմմ թաւսիլէլէրիլէ պիզէ մուսվէնէթ էթմիշ տիրլէր. պու պապտէ անլէրէ մէմուսիլէթիմիզի պէյան էտէրիզ:

Քիթապտա մուհիմմ պիր հէր՝ անըն տինի վէ ըուհանի տաիրէտէ օղրատըզը կիւճլիւքլէրէ, վէ չօգ տուալարլէ նա՛սըլ էննիհայէ Յիտուսը Սէլասքեար վէ իպն ուլլահ տէյու գապուլ էթտիլինէ վէրիմիշ տիր. հաթթա ըիտալէնին թապընտա մագսէտ սըրֆ ըուհանի տիր: Անտէ քիթապի հանկըշար վար իսէ տէ, օգույանլար հալընըզ անըն ըուհանի մանասընը ալըրլար իսէ, աոլ մագսէտէ իսըլմէթ էթմիշ օլաճագ տըր: Պու ըիտալէնին թապպ ու նէշըրնտէ պիրիճիք արգուսմըլ՝ Ալլահըն մէլէքիւթիւ վէ հալ ը հազըր կէնճլէրինէ պիր հարտըմ օլմասը տըր: Պու՝ չօգ տուա իլէ գալէմէ ալընտը, վէ չօղլարա պէրէքէթ օլմասը իչիւն տուա օլուսմագտա տըր: Սէնին տախի անը տուա իլէ օգուսմալա պաշլամանը ըէճա էտէրիմ:

Ռ. Մ.

10519-57

ՊԵՍԻԼԻՈՍ ԷՖ. ՊԵՍՍ

Ա. ՊԵՍԻԼԻՈՍԸՆ ՍԷՊԱՎԷՅԻ

Պեսիլիոս Պեսոս Ուրֆա Սիւրեանի Փրօթէսթանթ ճէմաաթընտան օլան, Յակօր աղանըն, վէ մէրհուժ կարապետ Շամմասըն իքինճի գըզը, Պատ. ձօրճի Շամմասըն հէմշիրէսի, Մարիամըն օղլու օղլուպ՝ 1887տէ թէվէլլիւտ էթտի:

Պեսիլիոսըն չօճուզլուզու զայէթ գարըզըգ թապիաթլար իլէ տօլու իտի. գօրգազ այնի վազըթ ճէսուր, մուաննիտ այնի վազըթտա չօգ իթաաթլը, սէրթ այնի վազըթտա լաթիֆ. սէվտիլինի ճիտտի վէ չօգ սէվէր, վէ խօշլանմատըզը ատէմլէր իլէ չօգ սովուգ տավրանըր իտի: Քէնտինին էն խօշ թապիաթը սօն տէրէճէ ճիտտի օլմասը իտի. բիյա հիւզ պիլմէզ իտի: Չօգ տէֆա արգատաշլարը իլէ օյնատըզլարընտա, օնլարա քէնտինին հագիղաթ կէօրտիւլիւ շէյլէրի աչըգտան սէօյլէր իտի, վէ չօգ տէֆա օյունտա թէք գալըր իտի:

Եէտի եաշընտա իքէն պիւր կիւն փէտէրի քէնտինի թէքտիր էտէր. պու քէնտինէ չօգ աղըր պաստըզընտան էվտէն գաշմաղը գարար էտէր, վէ սապահյալըն գալգըպ չալէպ հօլուճա տօլրու կիտէր. մագսէտի Այնթապ Գօլէճինտէ, օգուճագտա օլան տայըսը Պատ. ձօրճի Շէմմասըն եանընա կիթմէք իմիւ: Շէհրտէն տըշարը չըգտըզընտա, ֆիքրինի թէպտիլ էտիպ, շէհրտէն 2 սաաթ ուզապ օլան պաղլարընա կիտիպ տալմա օրտա գալաճաղընա գարար էտէր իսէտէ, պաղա եէթիշէնէ գատար, ազլամլայըն էվէ տէօնմէյի տահա միւնասիպ սայար: Պաղտա, քէնտինի պիւր իսլամ

կէօրիւպ, «կեալուր օղու, պուրտա նէ իշին վար, չափուգ պաղտան տըշարը չըգ, տէյիպ գօվտուղունտա», քէնտի «Պաղ պիլիմ տիր, սէնին նէ հագգըն վար» տէյիպ իսլամը թաշլամաղա պաշլար. իսլամ, «կեալուր օղու տահա 2 ալ էվվէլ պօղազլանրյօր իտինիզ, շիմտի իսլամա էլ մի գալարըրյօրսուն. հէլէ պունւարըն 6-7 եաշընտա պոււղունան էնիքլէրինինն ճէսարէթինէ պագըն» տէյիպ քէնտինի տէօյմէյէ գօշտուղունտա, Պեսիլիոս հէման պաղտան տըշարը Ֆըրլայըպ շէհրէ գատար գաչա գաչա էվէ կէլիր: Վալիտէսի չօգ կիւճ իլէ, քէնտինէ նէրէյէ կիթտիյինի իգրար էթտիրտիքտէն սօնրա չօգ աղըր պիր թէքտիր վէրիր:

Եազըն պաղտա օլտուգլարընտա, 8 եաշլարընտա իքէն պիր սապահ քիււլէք հէմշիրէսինի ալըպ պաղտան պիր պուչուգ սաաթ ուզագտա օլան տաղա կիթմիլ, գուպպէ ի սսիւմանը թութմագ վէ տաղըն արգասընտա քէնտինին խայալ էթտիյի տէնիգի կէօրմէք իշիւն. օրայա եթթիշտիյինտէ մագսէտինէ էրէմէտիյինտէն միւթէտիր օլարագ գարըրտաքի տաղա կիթմէյի չօգ իսրար էթմիլ իսէ տէ, հէմշիրէսի եալընըզլըգտան վէ օլ տէրէլէր իշինտէ պիր ճանվէրտէն փարչալանաճագ օլտուղունը քէնտինէ տէյիպ չօգ կէօգ եաշլար իլէ եալվարմը. լաքին քէնտի հէմշիրէսինի տէօյիւպ, «Պէն կէրի տէօնմէմ, իշթէ պաղըմըգ ուզագտան կէօրիւնմէքտէ տիր, սէն պաղա կիթ. պէն օ տաղա մութլագ կիթմէլի իմ. պօշընա պու զահմէթի շէքիպ տէնիգի կէօրմէյէրէք տէօնմէմ. պէն իշիթմիշիմ քի տէնիգ վար. պու տաղըն արգասընտա օլմագ իսէ, մութլագ օլ պիր տաղըն արգասընտա տըր. կէլ հէմշիրէմ ինատ էթմէ, կիտէլիմ» տէյէրէք հէմշիրէսինի

չօգ եօլլարտա իգնա էթմէյէ չալըըր. լաքին հէմշիրէսի իգնա օլամատըղընտա սղլայարագ, «Ահ, նէ տէնիգի կէօրէպիլտիմ, նէ տէ սէմայը թութապիլտիմ. էվէ կիթտիյիմտէ պօշընա թէքտիրի տէ ալաճաղըմ» տէյու Ֆիղան էտէրէք տէօնմէյէ մէճպուր օլուր: Եօլ չօգ իսիզ օլտուղունտան հէմշիրէսի գօրգմաղա պաշլատըղընտա, «Գօրգմա հէմշիրէմ, Ալլահ հէր եէրտէ հագըր տէյիլ մի. Յիսուս պիլիմ իլէ տիր», կիպի սէօզլէր իլէ հէմշիրէսինի ճէսարէթ լէնտիրիր: Վէ պիր մաղարայա կէլտիքլէրինտէ, «Իշթէ Յիսուսըն մէգալը», ուզուն պիր թաշ կէօրտիւքլէրինտէ, «Իշթէ Ղօլտուն գարըսընըն թաշ քէսիլմիշ վիճիւտը.» պաշգա պիր թաշա, «Իշթէ Յակոբըն եափտըլը իլք մէզպահ», պաշգա պիր թաշա «Իշթէ Ռահէլին մէզալը», պիր սահրընճը կէօրտիւլիւնտէ «Իշթէ Աբրահամըն եափտըլը գուչու» տէյիպ, օնլարըն նագլիլէթլէրի իլէ հէմշիրէսինի էյլէտէրէք պաղա եթթիշիրլէր: Վալիտէսի չօգ թէլաշ իշինտէ շէհրէ գատար քէնտիլէրի արամագ իշիւն տտէմ կէօնտէրմիշ իտի, շիւնքի 1895 գըթալը եէնի օլմուշ իտի:

Չօճուգլուղունտա իքէն վալիտէյնի քէնտինէ հէր կիւճիլէքլէրէ գարըր գօմագ լաղըմ օլտուղունը էօյրէթմիշ իտիլէր: 12 եաշընտա իքէն պիր կիւն փէտէրի Պեսիլիոսը վէ վալիտէսինի պէրապէր ալըպ, պաղա իլլէմէք իշիւն կիտէրլէր. գըշըն չօգ շիտաթլի սոփուգ պիր կիւնիլ իտի. պիր աղ եօլ կիթտիքլէրինտէ Պեսիլիոս սօփուղա տայանամայարագ, «Աման վալիտէ պէն շիմտի տօնարըմ, ըէճա էտէրիմ պու կիւն տէ կիթմէյէլիմ, կէրի տէօնէլիմ» տէյիպ աղլայարագ ըէճա էթտի. վալիտէսի եանընա կիտիպ «Օղլում կէլ

կիտէլիմ, ատէմ պէօյլէ կիւճլի քլէրէ գարչը գօյմաղը
 էօյրէնմէլի, ատէմին էօմրիւնտէ պէօյլէ կիւճ պինլէր-
 ճէ շէյլէր բասթ կէլիւր, հէր կիւճլիւյէ դալիպ կէլմէլի»
 տէյիպ, ճալիպ նազլիյէթլէր նազլ էտէրէք պաղա ե-
 թիշիւրլէր. ազաւմա գատար իշլէյիպ կէրի էվէ կէլ-
 միշլէր իտի. ազաւմ թաամընտան սօնրա վալիտէսի,
 «Օղլում կէրի տէօնմէտիյիմիզ վէ պաղա կիտիպ իշլէ-
 տիյիմիզ էյի օղլմատը մը,» տէյու սիւալ էթտիյիտէ,
 Պեսիլիոս, «էվվէթ վալիտէ չօզ մէնուունըմ քի կէրի
 տէօնմէտիք, իշիմիզի տէվամ էտիպ օլ կիւճլիւյէ դա-
 լիպ կէլտիյիմ իշիւն գալպիմտէ պէօյիւք պիւր սէվին-
 ճիմ վար տըր: Պոււնտան սօնրա պանա կիւճ կէլէն
 ճիւմլէ իշլէրի եափաճաղըմա սանա վատ էտէրիմ»
 տէտի:

ՊԵՍԻԼԻՈՍԱՐՆ ԻՏՍԱՏԻ ԹԱԼԻՄԻ.

Պեսիլիոսըն փէտէրի սէնաաթքեար իտի, լաքին
 վալիտէսի միւթէալլէմ պիւրիսի օլտուղընտան չօճուզ-
 լարընը թալիմ էթմէյի գարար էթմիշ իտի:

Իզթիսատի չօզ կիւճլիւքլէրի վար իտի իսէ տէ
 Պեսիլիոսը օղութմաղա վատ էթմիշ իտի: էյէր հէր
 պիւր վալիտէյն պու վալիտէյնին շէքտիյի գահմէթլէ-
 բին եարըսընը շէքմէյէ վէ էթտիքլէրի ֆէտաքեարը-
 ղըն նըսֆընը էթմէյէ բազի օլտալար էվլատլարընը
 թալիմ էյլէմէյէն հիշ պիւր վալիտէյն գալմազ իտի գանն
 էտէրիմ: Պեսիլիոսը տօղմազտան Ալլահա վազֆ է-
 տիպ՝ վաիզ օլմասընը վատ էթմիշ իտիլէր:

Փէտէրի սըվազճըլըզ էտէր իտի, վալիտէսի տա-
 լի պիւր միւտտէթ վարթուհիլիք, պիւր միւտտէթ թէր-
 գիլիք վէ պիւր միւտտէթ թիճարէթ, վէ 15 սէնէ տէ
 Պայպըր վումընըզ իլէ մէշղուլ օլտու: Պեսիլիոսըն

պէօյիւք փէտէրի կարապետ Շամմաս չօզ թէզ էօլտիւ
 վէ քէօր գարըսընը տուլ, վէ իւշ չօճուզլարընը եթիմ
 պրագմը իտի, վէ վալիտէսի Մարիամ անլէրին թէ-
 ալլիւշիւ իշիւն 3 չօճուզլարը տօղանա գատար վար-
 ժուհիլիք էթմէյէ մէճպուր օլմուշ իտի, վէ Պեսիլիոս
 իլք թալիմինի վալիտէսի կանընտա տլմը իտի: 10
 եաշընտա Ուրֆանըն Սիւրեանի Փրօթ. մէքթէպիւի
 պիւթիւրիպ, եօգարը մահլէտէ պուլուանն էրմէնի Փրօ-
 թէսթանթլարըն իտատիյէսինէ կիթմէյէ պաշլատը:

Պու միւտտէթտէ Ուրֆա Սիւրեանի քիլիսատընտա
 վաիզ օլմատըզընտան, փէտէրի սէնաաթը իլէ պէրա-
 պէր 3 սէնէ քիլիսատա վազ էյլէր իտի: Քիլիսա մէճ-
 լիսի Յակոբ աղբարա պիւր ճիւզի մաաշ թազտիմ էթ-
 տիքլէրինտէ, Յակոբ աղբար «Ալլահ պանա սէնաաթըմ
 իլէ գըսմէթիմի վէրիյօր» տէյիպ բէտա էթմիշ իտի:
 Պու միւնասէպէթլէ օղլոււնա պիւր ազ եարտըմ էթմէք
 իսթէմիշլէր իսէ տէ, վալիտէյնի, «Պիզ չօճուզլարը-
 մըզը իանէ փարասը իլէ նէ եէտիւրմէք նէ տէ կիյաիւր-
 մէք իսթէրիզ» տէյիպ գապուլ էթմէմիշլէր իտի: Շէօյ-
 լէ քի Պեսիլիոս չօզ տէֆա սօլուզ վէ գարը կիւնլէր-
 տէ եօզարը մահլէյէ գատար գապգապ իլէ պաղէն տէ
 գապգապը չըզարըզ էլլէրինէ ալարագ աճէլէ օլտու
 տէյու գօշարագ կիտէր իտի:

13 եաշընտա իտատիյէյի պիւթիւրտիյիտէ, վա-
 լիտէյնի Գօլէճէ կէօնտէրմէյէ չօզ ճէհա էթտիլէր իսէ
 տէ միւշէստէր օլտամատըլար. վէ քէնտինի սէնաաթա
 գօյմաղա մէճպուր օլտուլար: Թէրզիլիք, գօնտուրա-
 ճըլըզ կիպի պիւր իքի սէնաաթա գօյտուլար: Մէք-
 թէպէ կիտէճէյնի իսրար էտիպ՝ սէնաաթա տէվամ
 էթմէտի: Քէնտինի պիւր իքի այ չուլհալըզա գօյաը-

լար, օրտան իփլիքլէրի մախսուս փարչալար վէ մա- սուրալարը չալըպ գուլուչա վէ թանտըր իչիհէ աթըպ թէլէֆէ Էտէր իտի, վէ պուճը ուսթասը անլատըղընտա, քէնտինի եանընտան գօլտը: Իքինճի սէնէ վէտէրի քէնտինի պէրապէր ֆախլիք էթմէք իչիւն ալտը. օ- րատա փէտէրինին գօրգուսուճտան զաչամայըպ օլ իչէ տէվամ էթտի իսէ տէ, աղը ֆիքրի տէվամի մէքթէպ վէ օգուճագտա իտի, վէ տախմա ֆուրսաթ պուլտուգճա, տէրս քիթապլարը վէ սախր քիթապլար օգուր իտի:

Պատ. Ճօրճի Շամմաս Ուրֆա Սիւրեանի Փրօթէս- թանթ քիլիսասընա վախդ հալինտէ կէլտիլինտէ, օրա- տա պիւր իտատիլէ մէքթէպի աչմաղա միւլէսսէր օլ- տու: Պետիլիոսըն վալիտէսի պու ֆուրսաթտան իս- թիֆատէ Էտէրէք՝ քէնտինի մէքթէպէ գօյտուլար, վէ Պատ. տէ Պետիլիոս իչիւն Մըսթըր Սանտըրսա միւրա- ճաաթ էտիպ՝ անը Գօլէճէ գապուլ էթտիրտի, վէ պիւր սէնէ սօնրա Պետիլիոս 17 հաչընտա Այնթապ Մ. Թ. Գօլէճինէ կիթմէյէ մուլափաֆֆապ օլտու: Պետիլիոս օլ հազը տախի սըվազճըլըպ Էտէրէք քէնտինին հազըր- լըպլարընը կէօրիւպ, պիւր գաթ հաթաղ վէ իքի գաթ էլպիսէ իլէ Գօլէճէ կիթմէյէ մուլափաֆֆապ օլտու:

ՊԵՍԻԼԻՈՍԸՆ ԳՕԼԷՃՏԻ ՕԳՈՒՏՈՒՂԸ ՄԻՒՏՏԷԹ.

Պետիլիոս Գօլէճէ կիթտիլինտէ եէտինճի սընըֆ օլտու. իքի սէնէ տէվամի Գօլէճտէ գալտը վէ հազ թաթիլինտէ տախի Ուրֆայա կէլմէյիպ՝ Գօլէճտէ օլան մաթպատա իչէտի: Իւչիւնճիւ սէնէտէ Ուրֆայա կէլտիլինտէ, վալիտէյնի սէնաաթ էթմէսինէ բազի օլ- մատըլար, լաքին քէնտի թէքրար փէտէրի իլէ սը- վազճըլըպ էտիպ, քէնտի մէսարիֆինի գազանտը:

Գօլէճտէքի մէքթէպիլէսինի պիւր սէնէ Մըսթըր Սան- տըրս վէ սօնրա Մըսթըր Թրօպրիճ վէրիւր իտի, լաքին քէնտինին թաամիլէսինին պիւր զըսմը վէ սախր մէսա- ըրիֆլէրինի, սօֆրաճըլըպ, օտուճ քէսմէք, մաթպատա իւլէմէք, վէ զէնկին կէնճլէրին հազըլարընը եա- զարագ գազանըր իտի:

Էն ատի իւլէրի իւլէմէյէ ութանմայըպ՝ պիւր ազս իֆթիլիար իլէ իւլէր իտի: Այնթապ խասթախանէ- սինտէ պուլուճան աղաճլար իչիւն լազըմ օլան 3-4 արչըն չուգուրլարը Պետիլիոս պիւր հազ թաթիլինտէ քէնտինին օլ գուլվէթլի պազուլարը իլէ էչմիչ իտի: Վէ Մըսթըր Թրօպրիճ պիւր միւնասէպէթ իլէ հէմչիլէ- սինէ, «Ռահէլ պիւրատէրին զանն էթտիլինտէն եիւք- սէք պիւր ատէմ տիր՝ վէ մատէմ քի պու գայալարը քիւլիւք իլէ փարչալայապիլէն գուլվէթ վէ իրատէթէ մալիք տիր, քէնտիսի իչիւն էն փարլապ պիւր միւս- թապպէլ հազըրլանմըլ տըր,» տէտի:

Գօլէճտէ մէքթէպիլէսինտէն մատա հիչ իանէ ալմապ ատէթի հօգ իտի: Պիւր կիւն Սարգիս խօճա- նըն գարըսը Ռօզա հանըմ, Գօլէճին հաթապ օտասընը կէզէր իքէն, Պետիլիոսըն եօրղանընըն եիւզիւնիւն էս- քիտիլինի կէօրիւպ, անա եէնի պիւր եիւզ հէտիլէթէն կէչիւրմիչ իտի, քէնտի սօնրա մէմուճիլէթինի անա պէյան էտէր իքէն, «Բեհաքի պուճուճ պէտէլինէ պա- նա պիւր իչ կէօթէրէ իտինիլ» տէյու ըէճա էթմիչ վէ պէտէլինէ պիւր իչ ալմըլ իտի:

Պաչա պիւր միւնասէպէթլէ ֆազիլիլիք հազըն- տա հազտըլը էրմէնիճէ պիւր շիրտէն, խօճասը՝ Փրօֆ. Պալիօզեան, քէնտինին միւլէթաճ իտիլինի իսթին- թաճ էտէրէք անա նագտէն պիւր ազ հարտըմ էթմէք

խոթէտիւնստէ, «Ան՝ յըր մէնուուն իմ, համտ Ալլահա, Ալլահ պանա գուզվէթլի պողոււար պոխը էթմիշ, պու պիւնքըլերիմ իւն էն էնկին սալըլան վէ էն կիւճ իշլերի իշլէմէյէ հազըր իմ, խօճա պանա իշ կէօթէրիւր իսէնիզ սահա զիյատէ մէնուուն օլուր իմ,» տէյիպ ժարա- յը րէտտ էթմիշ տիր:

Վալիտէսի, «Օ՛ղլում սանա տօղրու օլան ֆարզը- մըզտա էմին պուլուննալօրուզ, ֆիլան էլպիսէն, ֆի- լան դօնտուրան էքսիք տիր» տէյու էսէֆ պէյան էթ- տիյինտէ, «Ան, վալիտէ շիմտի կիյմէնին վազթը տէ- յիւ տիր.» էլինի պաշընա զօյարագ «Շիմտի պու պօշ գաֆայը տօլտուրմաղա պազմալը: Պու գաֆամ պէ- նիմ էն պէօյիւք սէրմայէմ օլաճագ, պունու տօլտու- րուր իսէմ օլ վազըթ ժարայա տա, էսվապա տա մալիք օլմուշ օլուրում ֆարզ էթ» տէր իտի:

Գօլէճտէ ֆազիւր չօճուզլարըն սըրասընտա իտի. պիւր կիւն կիւզէլ պիւր շիւր եազմըշ. քէնտինին Ուր- ֆալը զէնկին պիւր արզատաշը էլինտէն ալըպ օգուճագ իսթէմիշ: Պեսիլիտս վէրմէք իսթէմէմիշ. սօնրա կէնճ արգատաշը զօր իւն էլինտէն ալըպ օգուտուզունտա կէլիպ, էլինի սըզարագ «Պիւրատէր, պէօյլէ պիւր գա- պիւլիյէթ իշլան սիզի թէպրիք էտէրիմ, զօրգմա սիզ պէնտէն զէնկինսինիզ, քեաշքի փէտէրիմտէն դալան պու գատար սէրվէթ հէրինէ սիզին մալիք օլտուզու- նուզ կիպի պիւր սէհայա մալիք օլա իտիմ,» տէր:

Իզթիսատի կիւճիւքըլերի օլտուզը միւննասէպէթ- լէ Ֆրէշմէնիլի պիթիւրալի սէնէ Ուրֆատա պիւր սէնէ խօճալըզ էթմէյէ մէճպուր օլտու: Օլ սէնէ ճէմաաթ վէ կէնճիւք թարաֆընտան չօզ սէվիւտի վէ օլատա պիւր կէնճէր Քրիսթիյան Շիւրքէթի թէշքիւ էյլէյիպ,

անլէրէ թարիսի պէօյիւք ատէմլէրին էօմրիւնտէն վէ կիւզէլ րօմանլարտան նութզլար վէ նազլիյէթլէր է- տէրէք՝ կէնճլէրի սօն տէրէճէ ճէլպ էթմիշ, վէ ճէմաա- թա չօզ ֆաիտէլի խըզմէթլէր իֆա էթմիշ տիր:

Պեսիլիտսըն Գօլէճէ իւք կիւրալի զէման ֆիքըրի, վաիզլիք իշլան հազըրլանմագ իտի իսէ տէ, սօն- րա տիւշտիւլի ֆիքըրի կիւճիւքըլերտէն սօլայը օլ տաիւրէտէ արզուսը գալմատը: Ավօգաթ օլմաղա սօն տէրէճէ արզու էտիպ օլ մագսէտ իւն Գօլէճ քիւթիւպ- խանէսինտէ պուլունան պիւր չօզ քիթապարը օգու- տու: Վէ իսթանպօլա եազըպ օլ մէքթէպէ տէ գա- պուլ օլունտու: Վալիտէսինէ «կէլէճէք սէնէ ալօ- գաթլըզը օգումագ իւզըէ իսթանպօլա կիտէճէյիմ, քիլիսալարըմըզըն վաիզլէրէ իթիյաճը օլտուզուն- տան չօզ զիյատէ թիւրքիանըն տօղրու տալա կէօրէ- պիւնէն ալօգաթլարա իթիյաճը վար տըր, վէ պէնիմ արզում պու տաիւրէ օլտուզունտան պու տաիւրէյի ին- թիխապ էթտիմ,» տէյու եազտը: Վալիտէսի քէնտի- նէ Ծ սահիֆէտէն իպարէթ պիւր մէքթուպ եազըպ քէն- տիսինի տօլմագտան նա՛սըլ Ալլահա վազֆ էթտիյի- նի, վէ հէր նէ գատար ալօգաթլըզա՝ տօղրու մուճիպ իւն պաշլայօր իսէ պիւն սօնրա թիւրքիանըն հալ ու քէյֆիյէթի անա թէէսիւր էտիպ եանկըշ եօլլարա սա- փապիլիւր իտիյինի, վէ հազիգաթը միւտաֆաա էտէն պիւր ալօգաթըն թիւրքիատա հէրի օլմատըզը, վէ հաթթա հայաթընըն պիւն թէնլիքէտէ օլապիլիւր իտի- յինի, վէ պունա միւմասըլ չօզ սէպէպլէր իւն պու գարարընտան վազ կէշմէսինի կէօզ եաշլարը իւն թա- լէպ էթմիշ իտի:

Պեսիլիտս աթիտէքի ճէվապը եազմըլ իտի:

«Վալիտէ պու կիւն մէքթուպունը ալըպ չօզ տիգգաթլըճա օգուտում. վէ օպուր իքէն սըգ տօսթլարըմտան պիր իքիսինէ տէ օգուտուղըմտա, օնլար տախի վէրտիյինիզ իթիրազլարը թահսին վէ թաստըգ էտիպ, պանա պէօյլէ մէքթուպ մը օլուր. վալիտէն պիր էտիպ իմիշ. կէօրիւնիւօր քի սիզ պու զալէմի վալիտէնիզտէն թէվէրրիւս էթմիշսինիզ, պէօյլէ պիր վալիտէյէ մալիք օլտուղունըզ իչիւն սիզի թէպրիք էտէրիզ վէ պէօյլէ պիր վալիտէնին սէօզիւնէ իթաաթ էթմէնի սիզէ ճիտտէն թալսիյէ էտէրիզ,» տէտիւէր: Պէն տէ սիզի թաստըգ էտիպ արթըգ ալօգաթլըզը օգուտագտան վազ կէլտիմ, լաքին վաիզ օլաճաղըմա սիզէ սէօզ վէրէմէմ, չիւնքի տահա Բրիստոսուն Ուլուհիյէթի մէսէլէսի պէնիմ իչիւն հալլ օլունմամըլ, վէ թէսալվուրումա գարըլ վազ էտէմէմ. պէնիմ իչիւն տուա էտինիզ քի պէնի Անա թախսիո էթտիյինիզ Ալլահ Բրիստոստա պանա իզհար օլունսուն, պէն տէր հալ իթաաթա հազըր իմ:» Վալիտէյնի տախի պու մէքթուպ իւզէրինէ տահա գիյատէ իման իլէ սէվկիւլիւ իւ իւնլասքեարլարընա եալվարմաղա պաշլատըլար:

Պեսիլիոսըն կէրէք վալիտէյնինէ, կէրէք պաշգա տէմէրէ, կէօսթէրտիյի հէօրմէթ վէ իշթիրազը ը հիւսի ճալիպ տիգգաթ իտի:

Գօլէճի պիթիրիպ Ուրֆայա կէլտիյինտէ, «Վալիտէ կէլ տէ չէնթէմէ պագ 6-8 դաթ էսվապլարըմ վար, պէն սանա տէմէտիմ մի էյէր գաֆա տօլար իսէ պու շէյլէր քէնտիլիլինտէն օլուր տէյիպ՝ շագա էթմէյէ պաշլար, վէ ալտըզը հէտիյէլէրի վէ տիպլօմայը վալիտէսինէ կէօսթէրիպ՝ թէքրար պէ թէքրար վալիտէսինին էլլէրինի էօփէրէք, «Ահ վալիտէ սիզին

էմէքլէրինիզի, ճէհտլէրինիզի, գաթիյէն ունուտամամ, պէնիմ պու մէվլիյէ եէթիշմէմին սըրը սիզին տահապ մուհապպէթինիզ վէ տէմիրտէն օլան իրատէթինիզ օլմուշ տըր: Արթըգ սիզ հէր իքիսիզ տախի իշլէմէյէճէքսինիզ. չօզ իլէտտինիզ, չօզ ըփրանտընըզ. արթըգ Ալլահ իսթէրսէ տիւնեատա էն պէօյլէք արգոււմ սիզ վէլի ի նիյմէթիմ օլան վալիտէյնիմի մէսուա վէ ֆէրան էթմէք օլաճագ տըր: Քիւչիւք պիրատէրիմ իչիւն տախի մէրազ էթմէյինիզ ինշալլահ սանա պէնտէն տահա հիւքսէք պիր թալիմ վէրմէյէ միւլթէտիր օլուր իմ: Սիզին պէս պիր էտէճէյինիզ վար՝ օ տա պէնիմ իչիւն տուա էթմէք տիր:

Քէսապտա խօճալըգ էթտիլի սէնէ եազ թաթիլինի Քէսապտա կէչիւրմէյի գարար էթմիշ իտի: Կարապետ պիրատէրինին էօլիւմիւնիւն խապէրինի ալտըզընտա, արթըգ օրատա տուրմայըպ, «Պէն մութլագա Ուրֆայա կիտիպ էվաուլըգ Ֆարըմը իճրա էթմէլիյիմ, պէօյլէ քէտէրլի զէմանլարընտա եանլարընտա պուլունմազ իսէմ, նէ՞ վազըթ պուլունաճաղըմ» տէյիպ՝ տէր հալ կիտէր: Վէ չօզ Ֆարըլը հօլլարտա վալիտէսինի թէսէլիյէ չալըլըր իտի. չօզ կիճէլէր հարըյա գատար վալիտէսինին պաշընը կէօքսիւ իւզէրինէ ալարագ Ֆարըլը Ֆարըլը նագլիյէթլէր իլէ վալիտէսինի թէսէլի էտէր իտի: Վէ տալիմա տօսթլարընը էվինէ չաղըրըպ, «Կէլինիզ պու կիւն տէ պուրտա օթուրալըմ, վալիտէմ տէ պիղիմ իլէ էյլէնիլը» տէյէրէք՝ չօգճա կէզմէյէ պիլէ կիթմէզ իտի: Խըսըմ վէ ազրապալարընա տախի չօզ իշթիրազը վար իտի: Պատ. ճ. Շամմասըն վալիտէսի օլան քէօր նէնէսինէ սօն տէրէճէ հէօրմէթ էտէր, չօզ տէֆա սօգապլարտան

էլինտէն թուծարագ քէնտիւրէրէ կէթիրիր իտի: Խը- սըմլարընտա պուլունան գէնկինլէրտէն գիյատէ ֆա- գիրլէրէ իշթիրագը չօգ իտի: Եազ թաթիրլէրինտէ Ուրֆայա կէլտիլինտէ, միլլէթինտէ ֆագիր վէ խաս- թալարը գիյարէթ էտիպ՝ կէրէք տօգթօրա կէօսթէր- մէք իշիւն, կէրէք պաշգա խոսուսլարտա էլինտէն կէլէն եարտըմը էտէր իտի:

Միլլէթինին թալիմ ու թէրպիլէսի իշիւն չօգ տիւշիւնիւպ ճէհտ էտէր իտի, չօգ ֆագիր չօճուզլա- րըն Գօլէճէ կիթմէսինէ ճէհտ էտիպ, եազ թաթիրլէ- րինտէ չօգ կէնճլէրէ տէրս վէրիպ՝ անլէրի Գօլէճին փրօկրամընա կէօրէ հազըրլար իտի:

Վալիտէյնի՝ տօղմազտան էվվէլ պու իւք էվլատ- արընը Րապպա նէզըր էտիպ՝ Յիսուսա պիր միւպէշշիր օլմագ իւզըէ Ալլահա թախսիս էթմիւշէր իտի: Զօ- ճուզ, ազլպալիզ օլտուզուստա, քէնտինի քրիսթիյան մուհիթինտէ պուլուու վէ Բ. Մ., Ալլահ, Քրիստոս, սէ- մալաթ, մէլէքլէր վէ շէյթան, քէնտինին քիւշիւք գալպ վէ ֆիքրինին է՛ն պէօլիւք մատտէլէրի հալըն- տա, անլէր հագգընտա տիւշիւնմէյէ պաշատը: Տին- տար վալիտէյնին մագսէտի քէնտիսինի պու եիւքսէք իտէալ վէ տալէթի իշիւն հազըրլամագ օլտուզընտան, անա սատէ քրիսթիյան թալիմաթը վէրմէյէ պաշա- տըրար: 10 եաշընա կիրմէկտէն Քիթապ ը Մուգատ- տէսին հէր նագլէլէթլէրինի պաշտան պաշա էօյրէնիպ պիր չօգ գըսմլարը տախի էգպէր էյլէմիշ իտի: 14-15 եաշընա կիրտիլինտէ, տինի մատաէլէրէ տօղրու գիյա- տէ մէրագը ույանըպ, հէր շէյի թէֆթիշ էթմէյէ պաշ- ատը:

Օլ վաղթտա վաթթիլգականլարըն Շարաթական-

լարըն վէ Մօրմօնլարըն, միւպէշշիրլէրի Ուրֆայա կէլ- տիքլէրինտէ, քէնտի տախիմ անլէր իլէ օլան գօնու- շուգ, վէ միւպահասէլէրտէ, պէօլիւքլէրին արասընա, սիվիշիպ տինլէր, վէ հաթթա փէտէրինտէն կիզլի օ- ւարագ անլէր իլէ ալըր կիտիպ միւպահասէ էտէր իտի: Վալիտէյնի տախի պու կէնճին զայէթ քէսքին, վէ հէր շէյի թէֆթիշ էտիպ, էօյրէնմէյէ չալըշան ֆիքրինի, վէ հէր հագիրգաթը գապզ էթմէյէ աշըգ օլան գալպինի կէօրտիւքլէրինտէ, Ալլահըն պու չօճուզը տօղրու իհ- տա էթմէսինի, վէ քէնտի Րուհ իւլ Գուտու իլէ իտա- րէ էթմէսինի կիճէ կիւնտիւզ, կէօզ եաշարըլէ, սէվ- տիքլէրի Խէլասքեարտան թալէպ էտէրլէր իտի:—

16 եաշընտա Պեսիլիս ույանըպ թէվպէ էյլէտի, վէ քէնտինին խէլատ պուլտուզընը շէհատէթ էտիպ, քէնտի քէնտինի Ալլահա վաղֆ էյլէտիս Գալպինտէ օլան թէպտիլաթը քէնտինին քիւշիւք հէմշիլէսի Ռա- հէլէ տախի շէհատէթ էտիպ, օնու տախի սէվտիլի Խէ- ւասքեարա տալէթ էտէրէք, անըն խէլասընա տախի վասըթա օլտու: Պիր սէնէ պու էօմրիւ մէսէրէթ իլէ եաշատըգտան սօնկրա, 17 եաշընտա Այնթապ, Մ. Թ. Գօլէճինէ կիթտի: Որատա պիր Քրիսթիյան կէնճ հա- լինտէ թանըլըպ՝ պիր սէնէ տէ, օրատա բուհանի հա- յաթը եաշամագտա տէվամ էյլէտի: Լաքին, եիւքսէք իլմի տէրտլէրի, իվօլիւշըն թալիմլէրինի վէ Փարզը Փարզը իլմլէրի էօյրէնմէյէ պաշատըղընտա, պու թալիմլէրի սէպալէթինտէն պէրու էօյրէնտիլի Բ. Մ. ին սատէ թալիմլէրի իլէ իմթիլգաճ էթտիլէմէյէ- րէք, չաշըրմաղա պաշատը: Լաքին, պուրատա տուր- մատը. Քիթապ ը Մուգատտէսին «էէր շէյի թէճրիպէ էտիպ, էյի օլանը գալի թաթթիլգա», Ա. Սել. 5.21.

1057-9-57

այնթիւնէ կէօրէ, հէր շէյի թէֆթիշ էթմէյէ պաշլատը :
 Օլ Գօլէճին պէօյլւք քիւթիււպսանէսիննաէ օլան քի-
 թապլարը, էն պէօյլւք տինսիզէրին քիթապլարընը,
 վէ այնի վազթտա Բրիսթիւյան վէ միւմին ալիմէրին
 քիթապլարընը օգուճաղա վէ թաթպիզ էյլէմէյէ պաշ-
 ւատը : Թէֆթիշ վէ թէհարրինն նէթիճէսի շու օլտու :
 Բրիստոսա տօղրու օլան իման վէ թէսլիմիյէթիւնի,
 քէնտինին կէօզ ետլարըլէ օլան թէվպէսինի, Յիսու-
 սըն քէնտինէ պախշ էթտիյի խէլաս վէ մէսէրըէթիւնի
 քիւլլիյէն զայպ էտիպ, անլէրին եէրինէ եալընըլ իւ-
 մի ըէհպէր ալարագ, Ալլահը պուլմագ մագսէտի իւն
 եօլա չըգտը : Քէնտինին զալպինտէ ամիլ վէ հազըլ
 օլան Ալլահը, էօմրիւնիւ թէպտիլ էտէն շէֆգաթըլ
 Յիսուսը պիր թարաֆ էտիպ՝ սարփ վէ իզիզ եօլլար-
 տա Ալլահը արամաղա պաշլատը : «Եանըլմըլմ, էվ-
 վէլ անկլամալը սօնկրա իման էթմէլի իտիմ, Ֆիքրէ,
 իմէ մութապըզ կէլմէյէն շէյլէրէ ինանմագ եանկլըշ
 տըր, անլալամատըլմ շէյլէրէ իման էտէմէմ, » տէ-
 յիպ, հէր շէյտէն էվվէլ զօյմագ կէրէք օլտուլը ինանը
 հէր շէյտէն սօնկրայա զօյտը : Հէր իլմին թէմէլի
 ինան օլտուղուը տէրք էտէմէտի : Իշթէ էօմրիւնաէ
 հէրճ ու մէրճ պաշլատը : էօմրիւնիւն էն գարանըլզ,
 էն զիյատէ թէլալը վէ իզթիրապըլ միւտտէթի պու-
 միւտտէթ օլտու : Իմանըլզ, Բուհ իւ Գուտոսըլզ՝ Ալ-
 ւահը, Բրիստոսը արամաղա պաշլատը : Բուհը պիր
 թարաֆ էտիպ, Ֆիքր իւն Բուհ օլան Ալլահը արատը :
 Մահուտ Ֆիքրինէ նամահուտ Ֆիքրի սըղտըլմագ
 իսթէտի, ճիւմանի Ֆիքր իւն բուհանի ալէմի տէրք
 էթմէք թէճրիպէսինտէ պուլուհտը : Տահա կիւնահըլ
 թէնտէ իքէն, Ալլահըն Գուտսիյէթիւնի վէ ատալէթիւնի

քրիթիքա էյլէմէյէ պաշլատը . քէնտի տահա եէրին
 պէօճէյի կիպի իքէն, Գատիր ի Մութլազըն աղամէթ
 վէ ուլլիյէթիւնի զապզ էթմէյէ միւրաճաթ էյլէտի :
 Պիր սէօլ իւն, հէր շէյէ Գատիր օլան Ալլահը, օլ նա-
 մահուտ Գուտուս, մուհապպէթ օլան աճաիպ Զա-
 թը, Յիսուսը, պիւթիւնիլիւլիւ իւն պու մահուտ Ֆիք-
 րինէ տօլտուլմաղա ճէհա էյլէտի : Զօգ քիթապլար
 օգուտու, չօգ թէֆթիշ էյլէտի, ամմա նէ գատար ճէհա
 էթտի իսէ տէ, մաղղուպ տիւշտիւ : Ալլահը պուլալմ
 տէյու չալըշըր իքէն, տահա ուզապլաշտը :

Իքի սէնէ պու չապալալըլտան սօնրա, աթիտէքի
 նէթիճէյէ կէլտի : «Ալլահ, Բրիստոս, սէմալաթ, մէ-
 լէքէր, շէլթան եալան օլուպ՝ Բ. Մուգատտէս պիր
 մասալ տըր :» Տինսիզէրին քիթապլարընը օգույա
 օգույա, արթըզ քէնտի տախի թէքմիլ տինսիզ օլմուշ
 իտի : Լաքին պու նէթիճէյէ կէլմէսի քէնտիսինի բա-
 հաթ էթմէքտէն զիյատէ միւզթարիպ էթմէյէ պաշլա-
 տը : Իգնա վէ իլգամ օլամատը :

Պեսիլիոս պու Ֆիքրի հալլարտան կէշէր իքէն,
 պու թասավվուրլարընը չօգ ազ քիմսէլէրէ պէյան է-
 տէր իտի : Օլ վազթտա Գօլէճին էն թէճրիպէքեար
 վէ տինտար վէ բուհանի խօճալարընա, Փրօֆ. Ալեք-
 սան, վէ Փրօֆ. Ս. Լեւոնեանա միւրաճաթ էտիպ՝
 Ֆիքրի կիւճիւլէրինն հէր անվալընտան անլէր իւն
 գօնուշուր իտի : վէ բէիս Տօգթ . Մէրիլ տախի պիր
 փէտէր հալինտէ, անա իշթիրաք վէ եարտըմ էտիպ՝
 կէշտիլի-հէր հալլարտան խապէրտար իտի : Մէքթէպ
 արգատաշլարընա չօգ ազ պիւլտիրիւր իտի : Տէր իտի
 քի, «Պէն տահա հագիգաթը արայօրում, օլմայա քի
 հագիգաթա եէթիւլմէզտէն պիր պաշլասընը հագիգաթ-

տան սափաւորալըմ։» Քէնտինին է՛ն պէօյի ք սըրտա-
 շը խէլասընա վասըթա օլտուղու հէմ շիրէսի Ռահէլ ի-
 տի, քի պու միւտտէթաէ Այնթապ Աէմինէրիտինտէ
 օղուցօր իտի։ Ֆիքրինտէ տօղան իւք թասսավուրը
 հէմ շիրէսինէ պէյան էտէր իտի։ Հէմ շիրէսի տախի
 տախմա եօլունուն հանկըլը օլտուղունը պիրատէրինէ
 սէօյէր իտի իսէ տէ, «Գուզլէթ իւէ տէլիլ գուտրէթ
 իւէ տէյիլ, անճապ Ալլահըն Րուհը իւէ» Զաք. 6. 4.
 օլտուղունա գավիյէն իման էթմէք իւէ հէր կիւն տուա
 վէ կէօղ հաշարըլէ պիրատէրինի սէվտիլի Սէլաս-
 քեարա թագտիմ էտէր իտի։ Չօղտրճա տէֆա կէօղ
 հաշարը իւէ պիրատէրինէ ըէճա էտէրէք «Ամա՛ն, պի-
 րատէր. թէվպէ, իման, խէլաս հաղզընտա սէն պանա
 սէօյէտին, Քրիստոսըն թաթըլը պիր Սէլասքեար օլ-
 տուղունըն միւթտէսինի սէն պանա պիլտիրտին. ճէ-
 հէննէմտէն ճէննէթէ սէն պէնի գլաղուղատըն. պու
 ինայէթէ եթիլիւմէ սէն վասըթա օլմուշ իքէն, նա՞-
 սըլ պու ինայէթտէն տիւշտիւն, նա՞սըլ Քրիստոսըն
 թաթըլը օլտուղընը թաթտըգտան սօնրա, անըն աճիպ
 մուհապպէթինի ըէտտ էթմէյէ ճէոարէթ էտիյօրսըն.
 նա՞սըլ պաթէճըրիպէ պիլտիլին Սէլասքեարը ինքեար
 էտիյօրսըն. նա՞սըլ Ալլահա իսեան էտիպ՝ անըն զաղա-
 պը իչիւն հաղըլանըյօրսըն։ Րէճա էտէրիմ, պիրա-
 տէր հանկըլընտա իսրար էթմէ, տէօն, Ալլահընա,
 Սէլասքեարընա, սէնի սէվիպ՝ ուղուրունա գուրպան
 օլան Րապպընըն գուճաղընա թէքրար աթըլ, Օ՝ սէնի
 գապուլ էթմէյէ հաղըր տիր. Օ՝ սէնին կիպի միւսրիֆ
 էվլատար իչիւն անլար չէքիպ՝ կէօղ հաշարը տէօ-
 քիւցօր, տէօն, տէօն, Փէտէրինին էվինէ. Անըն չէֆ-
 գաթըլը պաղուլարընա աթըլմապ իւղրէ թէքրար տէօն,

անճապ ըահաթընը օրատա պուլապիլիրսին։» —
 Պիրատէրի իսէ, «Հէմ շիրէմ, պէն ճէհալէթտէ
 Յիսուսը պուլտոււմ. շիմտի կէօրիւցօրըմ քի հանըլմը-
 շըմ. իւմ, վէ թապիի գախտէ Ք. Մ. ին թալիմ էթ-
 տիլի Յիսուսը գապուլ էտէմէյօր։ Սէնի տէ պէօյէ
 զէլալէթէ տիւշտիւրտիւլիւմ իչիւն ալֆընը թալէպ է-
 տէրիւմ. կէլ, պէն տօղրու եօլա կէլտիլիմ կիպի սէն
 տախի պէնիմ եօլունա կէլ։ Եա պունլարը իւմ իւէ
 թաստըգ էյլէ, եա տա Յիսուսը ինքեար էթմէյէ մէճ-
 պուր օլմալընըն։» Հէմ շիրէսի ճէվապէն. «Պէն պու
 ճահիլ աղըմ իւէ Ալլահըն վարըլընը, Քրիստոսըն Ու-
 լուհիյէթինի իւմ իւէ թաստըգ էտէմէմ. ամմա հաշա
 քի սէվտիլիմ Յիսուստան վազ կէչէյիւմ, հիչ պիր շէյ
 պիւմէմ, պէս պիր շէյ պիլիրիւմ, քի էվլէլ քէօր իտիմ
 վէ շիմտի կէօրիւցօրըմ։ Յիսուսը պիր Ալլահ հալին-
 տէ իսպաթ էտէմէմ, ամմա գալպիմտէ իչէյէն պիր
 գուզլէթ հալինտէ, պէնի կիւնահլարըմըն զինճիրլէ-
 րինտէն ազատ էտէն պիր Սէլասքեար հալինտէ, հէր
 կիւն պէնի Րուհ իւլ Գուտսը իւէ տօլտուրուպ, պէնի
 իրչատ էտէն պիր չէֆիպ միւրշիտ հալինտէ, վէ պիր
 թաթըլը վէ էլի չօպան հալինտէ, վէ հանըլտըլըմտա
 պանա մուհապպէթիլ պիր Փէտէր հալինտէ իսպաթ է-
 տէպիլիրիւմ։ Յիսուս պէնիմ իչիւն պիր վազաա, ին-
 քեար օլունմապ պիր վազաա տըր, խա՛յր, պէնիմ ի-
 չիւն էօլմիւլ օլան Սէլասքեարըմը ինքեար էտէմէմ։
 Հէր կիւն գաաֆ վէ շիւպհէլէրէ տիւշտիւրտիւմտէ Պետ-
 րոտա պազտըղը կիպի, պանա պազան օլ թաթըլը պա-
 գըլարընը ունուտամմա։ «Ճէսարէթլէն գըղըմ իմա-
 նըն սէնի խէլաս էլէտի սէլամէթ իւէ կիթ,» տէյու-
 լաթիֆ սէսի հալա գուլաղըմտա շընլամապտա տըր։

Հէր էսէրին պիր սէպէպի օլմալը իտի : Թապիրթտա Ալլահը կէօրտիւ , միլլէթլէրին թարիխինտէ Ալլահը կէօրտիւ : Սէմափաթտա , Անըն փարմաղլարընըն իշլէրինտէ Ալլահը միւշահատէ էլլէտի , շախարըն հալթընտա Օնու կէօրտիւ : Էնճամ աթիտէքի նէթիճէյէ կէլտի : Տիւնհանըն խալիփի վէ միւտիրի օլտն պիր Ալլահ վար տըր : Պու Ալլահա սէճաէ ու իպատէթ էտիպ , Անտէն գօրգուլմալը . վէ քէնտի տախի , Ալլահը սէվմէյէ վէ Անտէն գօրգմաղա վէ Անա հիւրմէթ վէ տուա էթմէյէ պաշլատը : Էօմրիւնիւն գարանըգ կիւնլէրի կէչմէքտէ վէ շաֆաղը սէօքմէքտէ իտի : Լաքին տահա կիւնէչին տօղմասընա չօգ վազըթ լազըմ իտի : Պու երլտըզլարըն շաֆաղընտա՝ օլտուգճա , գալպի րահաթ օլտու : Էսքիսինէ նիսպէթէն չօգ պէօյիւք նուրա մալիք օլտու : Գալպինտէ իմանա , իթիմատա մալիք իտի : Արթըգ տինտիլ տէյիլ , իլլա միւմին իտի : Լաքին , քէնտիսի իշիւն հալլ օլուճաճազ է՛ն պէօյիւք մէսէլէ՛ ՅիՍՈՒՍԸ՛ նէ՞ եափմալը . Անա նա՛սըլ իման էթմէլի մէսէլէ՛սի իտի : Եէնի Ահտը խուսուսի օլարազ մէչգ էթտիքտէն սօնրա պու նէթիճէյէ կէլտի . «Քրիստոս» Ալլահըն թէքմիլ պիր իզհարը տըր . թարիխի է՛ն մուգատտէս պիր ատէմ տիր : Ալլահ՛ նէ՛ Քրիստոստան էվվէլ նէ՛ անտէն սօնրա , պաշգա պիր շախտտա քէնտինի պու մանատա պիւթիւն քէմալիյէթի իլէ իզհար էթմէմիշ վէ էթմէյէճէք տիր : Անըն էթտիյի վազլար , գօյտուղու մէպտէլէր վէ ախլագի թալիմլէրի է՛ն եիւքսէքտէ տուրուր : Վէ հէր միլլէթ վէ շախս անըն մէպտէլէրինէ իթատթ էթմէյէ մէճպուր տըր : Վէ միւսթագպէլ տիւնհանըն իսլահը անճազ պու մէպտէլէրին թաթպիփի իլէ միւմքին տիր :

Ատէմլէր նասըլ քի , Մուսայա , Պրահմայա , Գօնֆիկիւուսա վէ Պուտտայա վէ սաիր տին միւէսսիւլէրինէ հիւրմէթ էտէրլէր , էօյլէ տէ օնտան պինլէրճէ գաթ զիյատէ Քրիստոսա հիւրմէթ էթմէք կէլէք տիրլէր : Լաքին Յիսուսըն միւճիզէվի տօղուշուճա , միւճիզէլէրինէ , գըլամընա վէ ուրուճուճա ինանամալըպ՝ Քրիստոս տիւնհատա տօղմուշ է՛ն եիւքսէք պիր ինսան տըր . Ալլահ , Խէլասքեար օլամազ . հէր հանկը պիր ատէմ կիպի էօլտիւ , կէօմիւլտիւ , վէ տահա էօթէսինէ կէչմէթի :

Պու միւտտէթաէ Պեսիլիոս ձիւնկըղղընր պիւթիւրմիշ վէ պիր սէ՛է խօճալըգ էթմէք մազսէտինտէ իտի : Հէմչիքէսի Ռահէլ Քէսապտա , Տօզ . Ս . Մ . իլէ թէէհիւլ էթմէյէ կիթտիյինտէ քէնտիսի տախի պէրապէր կիտիպ օլ սէնէ օրատա խօճալըգ էթմէլի միւնասիպ կէօրտիւ : Օրատա ճէմատթ թարաֆընտան չօգ սէվիլտի , վէ հէր քէս յէնտինի՛ քրիսթիյան , սօն տէրէճէ ախլագ սահիպի վէ տինտար պիր կէնճ հալինտէ թանըտըլար : Քիլիսանըն հէր խըզմէթլէրինտէ հազըր պուլուճուր վէ պազէն վազ խըզմէթլէրի էտէր վէ տուա մէճլիսլէրինէ տէ պագար իտի . վէ կէնճլէրէ տախի ախլագի վէ աինի նութղլար էտէր իտի : Չօզ սղ միւսթէսնա իլէ հէր տուա մէճլիսլէրինտէ տուա էտէր իտի , պիւթիւն էհալի թարաֆընտան քրիսթիյան վէ ըուհանի տէյու սէվիլպ հիւրմէթ օլուճուր իքէն , հէմչիքէսի այնի քէտէր իշինտէ իտի : Հէր տուա էթտիյինտէ . «Եա Ալլահ , եա Փէտէր» տէյու խիթապ էտէր իտի , վէ Բապպ Յիսուս լուզէթինի սղզընա ալմազտան տուսընա խիթամ վէրիր իտի : Թապիի , ճէմատթ օ դատարընը անլայամազ իտի : Լա-

քին հեմշիրէսի մէսէլէյի պիլտիյի իշիւն զիյատէ աճը-
նըր վէ «Շա' հազիգաթ օլան Ալլահ, ֆէնտինի Յիսուս
Քրիստոստա պիրատէրիմէ քէշֆ էյլէ» տէյու հէր կիւն
խուսուսի օլարագ օնուն իշիւն տուա էտէր իտի : Օլ
սէնէ հեմշիրէսի իլէ զիյատէ գօնուշուպ եէքտիկէրինի
անլամաղա ֆուրսաթլարը օլտու : հեմշիրէսի չօգ տէ-
ֆա տէր իտի : «Պիրատէր Գօլէճի պիթիւրմէյէ պիր
սէնէն գալտը, պու Գօլէճտէ դայպ էթտիյին Յիսուսը
պու Գօլէճտէ պուլմաղտան մէքէպի պիթիւրմէլի տէ-
յիլ սին : Յիսուսը գապուլ էտիպ, վալիտէյնին սէնի
թախսիս էթտիյի իշի եանի վալիլիյի ինթիխապ էյլէ :»
Քէնտինին սօն սէօզիւ շու օլտու «Գօլէճի պիթիւրտի-
յիմ վագթա գատար նէ թասալվուրտա գալըր իտէմ, օլ
թասալվուրըմ ուզրունա գուրպան օլուպ, օնուն
վալիլի օլաճաղըմ : Քրիստոսըն Ուլուհիյէթինի գապուլ
էտէպիլտիմ իսէ օնուն վալիլի օլաճաղըմ, եօզ գապուլ
էտէմէտիմ իսէ, Քրիստոսըն Ուլուհիյէթինի գապուլ
էթմէյէն պիր իլմ ի իլահիյէ կիտիպ ինանտըրըմ վազ
էտէճէյիմ :»

Պեսիլիոս Գօլէճտէ օլտուզը կիպի ֆէսապտա տա-
խի թասալվուրընը հէր ատէմէ, պէյան էթմէզ իտի :
Անճագ պազը միւթէալլէմ կէնճէլէր, վէ պատուէլիլէր
իլէ գօնուշուպ միւպահասէ էտէր իտի : պու միւտ-
տէթտէ թասալվուրը հազընտա եազտըզը թէէլիֆլէր
վէ շիրլէր օլմուշ իսէ տէ պու մուհաճէրաթ էսնասըն-
տա Գօլէճտէ օլտուզը միւտտէթտէ եազտըզը էտէրլէր
իլէ պէրապէր պիր թօրպա իշինտէ ճիւմլէսի Գօլէճտէ
դայպ օլմուշ տըր : Քեաշքի օնլարտան պիր գաշընը
պուլապիլսէ իտիք տէ քէնտինին շախսի թասալվուր-
լարընը քէնտի գալէմինտէն օլույա պիլսէ իտիք»

անճագ, պու միւտտէթտէ վալիտէսինէ եազտըզը 2-3
մէքթուպլարտան պիրլէր գըսմլարընը՝ պու թասալ-
վուրլարը պէյան էտէն խուսուսլարը շամիլ օլտու-
ղունտան՝ պուրտա զիքը էտէրիլ :—

Բ. ՍԷՔԹՈՒՊԼԱՐԸ

1.—Պեսիլիոսըն տայըսը Պատ . Ճօրճի Շամմաս
Ատանա գըթալընտա վուրուլտըգտան սօնրա Պատուէ-
լինին վալիտէսի սօն տէրէճէ կիւճիւք, վէ ֆէլաքէթ-
լէրէ օլրատըզը էսնատա, նէնէսինէ՝ միւնասէպէթիլէ
եազտըզը մէքթուպ տըր :—

Այնթապ, 1911 Դեկտ . 1.

Սէվիլիւլիւ նէնէմ,

Տահա պու ազշամ ըիւյամա կէլտինիլ, չէքտի-
յինիլ պիւթիւն սէֆալէթլէրինիլլէ, օլրատըզընըզ
պիւթիւն ֆէլաքէթլէրինիլլէ, ազըթտըզընըզ պիւ-
թիւն կէօզ եաշլարընըզլէ, ըիւյամա կէլտինիլ, կիճէ
եաքըսընտա ույանտըմ . ֆիքըրիմ սիզին փէրիշանլը-
զընըզ իլէ մէշուլ օլտու, ույուլմ գաշտը :

Տիւշիւնտիւմ քի նիշիւն սիզ պախթիյար օլա-
մատընըզ . հայաթընըզըն սօն կիւնլէրինտէ նէ՞ տիր
պու հալ : Ֆիլէյին սիզէ էթտիյի պու խըյանէթ նի՞-
շիւն պիր ազ թատիլ օլունմատը : Սիզին թէճրիպէ-
նիլ, սէվիլիւլիւ նէնէմ, էյուպըն թէճրիպէսինի փէք
չօզ կէճմիլ տիր : Սիզին պէտպախթլըզընըզ փէք
տէնչէթլի տիր . պունու կիթտիքճէ հիսս էտիյօրում :
Հիսս էթտիքճէ եիւրէյիմ գանայօր :

Բէճա էտէրիմ քի կէնէն սէնէ օրատա պուլուն-
տուզըմ էսնատա սիզի կիւճէնտիրտիմ իսէ, պանա

աֆվ էտինիզ : Գազլիչէն էմին իմ քի , Ալլահ միւս-
թագպէլ էօմրիւնիւզիւ պուրատա չէքսիլիւնիզ աէրտ
ու ճէֆա նիւպէթիւնաէ մէսուա էաէճէք տիր : Իսրա-
յէլ տայլմա խուսուսի սէլամ էտէրիմ , սիզին թարա-
ֆընըզտան պանա պիր մէքթուպ կէլիրտէ , էօմրիւմին
սօնուա գատար հանըմտա պիր պէրկիւզար հալինաէ
սազլայաճազըմ :

Իւմիտինիզի Բապպա թէսլիմ էտինիզ նէ-
նէ , չիւնքի իւմիտիլէրին սօն մէլճառը օրատը աբր :
Վա՛յ օ տաէմէ քի պու տիւնեատա իւմիտինին , հէր
պիր թարաֆը երգըլազտան սօնրա , Անը եէքեանէ
իւմիտի տէյու ինթիխապ էթմէլ :

Հատրէթլէ էլինիզի պուս էտէրիմ
թօրնուըզ
Պեսիլիս ,

2.—Պեսիլիսըն 20 հաշընտա օլան պիրատէրի
կարապետ , խասթա օլտուզունտա , Տօղթօր անըն ան-
ճագ պիր այ հաշայապիլիր իտիլինի վալիտէսինէ սէօյ-
լէտիլի վէ վալիտէսի տախի քէնտինէ հազարըզ վա-
զըթ , Պեսիլիսըն վալիտէսինէ հազարըզ մէքթուպ :
(Պիրատէրի տօղթօրըն տէտիլի կիպի պիր այ սօնկրա
էօլմիւշ տիր) :

Քէսապ . 1913 Ապրիլ 13

Սէվկիւլիւ վալիտէմ .

Կէօնտէրիւշ օլտուզուըզ միւէլլիմ խապէրի ա-
լըպ՝ փէք միւթէսիր օլտուզ : Պիրատէրիմին օ հալտէ
պուլունմատը հէմ պանա հէմ հէմշիլիւմէ վէ ճիւմէ
ֆամիլեա ազատընա ֆէվզէլատէ պիր պալիս ի քէտէր
օլտու :

Ինսան տէրտ իշլան սօղմուշ տըր : Լաքին տէրտ
ատէմին գուզվէթինտէն ֆազլա օլուրտա , ինսան անըն
էօնիւնաէ տայանմայօր : Պէն կարապետ իշլան նէ՛
թէրթիպ էտիլօր իալիմ , հալ պու քի հազզընտա նէ
խապէր ալըյօրըմ :

Իւմիտ էտէրիմ քի շիմաի պիրապ բահաթ տըր :
Վալիտէ , պանա էն գիյատէ տիւշիւնկիւ մատ-
տէսի օլան սիզ վէ փէտէրիմ սինիզ : Պու չօճուզա
Ալլահ էթմէսին պիր շէյ օլուրտա իւք չիւրիւյէն սիզ
իքինիզ օլաճագընըզ . իքինիզ աէ ճիւէր աէլիսի սի-
նիզ , իքինիզ աէ պու թէճրիպէ էօնիւնաէ չիւրիւյէն ,
սօ՛ն տէրէճէ քէտէր էսէնլէրսինիզ : Օ հալտէ , չօ-
ճուզտան գիյատէ սիզի տիւշիւնմէք թապիլի տիր :

Եազը՛զ քի նէ՛ էլիմ , նէ տայազըմ եէթիւշիլօր :
Մէքթուպը ալալըզըմ կիպի պու սէնէ ֆէսապա կէլ-
տիլիմէ փէշիման օլտում : Օրատա օլտա իալիմ , հիշ
օլմագսա սիզէ թէսէլլի օլուր իալիմ : Քեա՛շքի , քեաշ-
քի ֆէսապտա խօճալըզ էթմէքտէն իսէ , օրատա պու-
լունայալըմ : Չիւնքի հէր վապթտան գիյատէ շիմաի
պանա միւնթաճուընըզ :

Լաքին սէվկիւլիւ վալիտէճիլիմ , սէնին բուհը-
նըն գուզվէթինի , իրատէթինին քէսքինլիլինի իմա-
նընը , փէտէրիմին իմանընը , իթիմատընը , բուհտա
նէճագէթինի պիլիրիմ : Սիզին իքինիզի աէ ինս-
նըպ իթիմատ էթտիլիլի Սլլահընըզա թէրք էտէրիմ :
Սէֆալէթ ի հայաթ իշլիտէ սիզէ պունտան տահա պէօ-
յիւք պիր մէլճա պուլամամ : Պէն , հէմշիլէմ , էնիշ-
թէմ , պիւթիւն ալէմ հանընըզոա պուլունտագ պիլէ ,
սիզ անճագ Անըն իլէ թէսէլլի պուլապիլիր սինիզ :
Պիւմէմ նէ՞ իշլան Ալլահ տալիմա քէնտինի , սէֆա-

լէթտէ, Էօլիւմատէ իզհար Էտիօր: Պու ուսուլը իզհար նէ՛ գատար տա սէրթ օլոյա, պու կիւնքի գատար տա միււտիւ օլոսա, շու գատարընա ինանմը շումալը յըզ քի պու տէնչէթլէրին իչինաէն սիզէ կէօրիւնէն, իզհար օլոււնան պիզգաթ Ալլահ քէնտիտի տիր:

Մուհրապ վալիտէյնիմ, պիր միւմինին Ալլահա, էպէտի հայաթա ինանան պիր միւմինին մագսէտ ի եէկեանէսի Ալլահը կէօրմէք տիր: Վէ Ալլահ՝ միւմինէ կէօրիւնմէօրինին Էօլընը քէնտիտի թէնտիպ էտէպիլի: Սէվիլիւլիւ վալիտէյնիմ մէզար պաշընտա, մէզարըն սօլուգուլը, գարանըզը իչինտէն հայաթը էպէտիյէյի կէօրմէքլիյէ ալըշալըմ:—

Տօգթ. Մերուս կէչէնլէրտէ պիր տօթուսնա շէօյլէ սէօյլէմիւ տիր: «Չէվճէմի հայաթըմ գատար Ալլահըմ գատար սէվիյօր իտիմ: Ալլահըմը, միւսթազպէլիմի, էպէտի հայաթըմը անտէ կէօրիւյօր իտիմ: Տիւշիւնիւյօր իտիմ քի էկէր զէվճէմ էօլսէ, Ալլահըմ տա, հեր շէյիմ տէ պէրապէր էօլէճէք: Լաքին, զէվճէմի գաղաէն քէնտի էլիմ իլէ էօլտիւրտիւմ, վէ կէօրտիւմ քի հազիզի Ալլահ, հազիզի մէսուտիյէթ, հազիզի հայաթը էպէտիյէ, անըն արգասընտա իմիչ:» Պու սէօզիւ սէօյլէմէք իչիւն, սէվիլիւլիւ վալիտէյնիմ, Տօգթ. Մերուսըն իլանէսիւնին քէնտի էլինտէն ալընմասը լաղըմ կիպի կէօրիւնիւյօր: Պուստա Ալլահըն փարմաղը կէօրիւլիւյօր. պանա կէլիյօր քի Փամիւհամըգտաքի ֆէլաքէթլէր իլէ պիզէ պիր իթթարը վար:

Ալլահ էթմէօրին էյէր էօյլէ պիր շէյ վուգու պուլուր իտէ, բէճա էտէրիմ քի Ալլահըն իթթարընը տինւէմէյէ հաղըր պուլուսընըզ:

Վալիտէ, պիրազ սապր էտինիզ. բէճա էտէրիմ: Բուհուսուզըն մէթանէթլինի զայպ էթմէյինիզ: Ղաւիպ պիր էօմր հաշատընըզ, պուստան սօնրա տա անը զայպ էթմէյինիզ:

Պիզ բահաթ իզ, սիզէ բահաթ, սաատէթ, բէֆահիյէթ թէմիննի էտէրիզ:

Օղլուսըզ,
Պեսիլիոս

3.—Պէսիլիոսըն ասքէրլիյի կէլտիյնտէ, վալիտէսի քէնտիտինէ պէտէլ վէրմէօրինի բէճա էթտիյինտէ, քէնտիննի հաղտըզը ճէվապ տըր:

Այնթապ. 1914 Հոկտ. 27.

Սէվիլիւլիւ վալիտէմ,

Մէքթուպուսուլը ալտըմ. ասքէրլիյիմ հազընտա էթտիյինիզ էնտիչէտէն սիզի գուրթարմազ իչիւն հեր շէյէ բազի իմ: Պէն քէնտիմի տիւշիւնմէյօրում: Պէն պէքեար պիր տաէմ իմ. քիմսէյէ մէրպութ տէյիլ իմ: Տիւնեատա պէնտէն օլարազ հիչ պիր շէյիմ Էօզ տըր: Ասքէր օլուպ օլմամազլըզըմըն շախսըմ իչիւն ֆիլան տէրէճէ մանասը Էօզ տըր: Էկէր տիւնեատա պէն հալընըզ օլոսամ, պէնիմ իչիւն ասքէր չատըրը իլէ տէրս օտասընըն չօզ պիր ֆարզը օլմազ իտի: Լաքին, պէնիմ պօյնումը պիւքէն, տիւշիւնտիւրէն սիզ սինիզ: Պէն կիտէրսէմ սիզ նա՞սըլ օլաճազսընըզ: Իչթէ ֆիքրիմի իչզալ էտէն պու տըր: Պէն տահա ֆիլան տէրէճէ տէրս շէքմէմիւ օլտուլըմ իչիւն սէֆալէթի շէքմէյէ, էն ֆէլաքէթլի վաղըլար արասընտա պիլէ իւմիտ էթմէյէ մուզթէտիւրիմ: Լաքին սիզ էօյլէ տէյիլ սինիզ: Սիզ օլ գատար տէրս շէքմիւ սինիզ քի, սիզին էլէմինիզին եիւ-

քիւ օ՛ր գատար պէօյիւք տիր քի, անա աղաճըզ պիր շէյ իւաժէ օլունսա էզլիէճէքսինիզ. պէն սիզի տու- շիւնիւյօրըմ:

Շիմտի մուհարէպէ սէսի հօզ իսէ տէ, փօլիթի- գա հաժասը կիթտիքճէ գարարըյօր, փէք ինթիմալ քի պահարըն իպթիտալարընտա պիր մուհարէպէ պաշ- ւար: Պէն շիմտի 50 լիրա վէրէյիմ, պահարտա պէնի թէքրար իսթէսինլէր, մաազ Ալլահ պանա պիր շէյ օլուրսա սիզ իսթիյար հալինիզլէ, իշլէյիպ էօլմիւշ օլլունուզըն պօրճլարընը՝ մը վէրէճէքսինիզ. պու օլամազ,

Վալիտէ, պու կիւնլէր, ինթիզար, թէվէքքիւլ վէ թէյլիմիյէթ կիւնլէրի տիր: Պիւթիւն ալէմին իշլին- տէ գալլուրուզըն աթէշտէն գուրթուրմազ միւմքին տէյիլ տիր: Շիմտիյէ գատար, սիզլին կիպի միլիօն- ւարճա փէտէր վէ վալիտէլէրին էվլատընըն լաշէսի պալըզարա, գարթալարա հէմ օլմուշ տըր: Էօյլէ պիր զէմանտա հաշայօրըզ քի, միսլի նէ պունտան էվվէլ կէլմիշ, նէ տէ կէլէճէք: Իշլէրի քէնտի հալը- նա պրազալըմ, քէտէր էթմէնին հիշ պիր ֆաիտէսի հօզ տըր: Պազալըմ Ալլահ նէ՞ հափըյօր: Պանա էօյ- լէ կէլիյօր քի նէհաժա թաիթընտան էնիպ իքի ա- ղըլը գըլըճըլէ տիւնհայը փաքէյօր: Էկէր օ զը- լըճըն պիր ուճու տա պիզէ տէյէր իսէ պիլէլիմ քի տիկէր ուճը տա Ալլահըն էլինտէ տիր: Իրատէթի միւպարէք օլուն:

Պէն շիմտի փէք սօղուզ գանլըլըզլէ իշլիմէ տէ- վամ էտիյօրըմ: Չօզ քէյֆլի իմ: Կիւնտէ իւշ տէրս վէրիյօրըմ: Անտէն սօնրա օղույօրըմ: Քէնտիմի ար- թըզ իշ ալէմինտէ պուլտուզըն իշիւն իշիմի էն

կիւզէլ հափմաղա չալըշըյօրըմ: Շափիրտլէր իլէ ա- րամ չօզ էյի տիր: Իշիթտիյիմէ կէօրէ Տօզթ. Սէրիլ իշիմի պէյէնիյօր: Այրը քիւշիւք պիր օտամ վար թաժիրլէրլէ միւզէյէն, հէր շէյ նէրինտէ: Իսթէ- տիյիմ գատար թաամ, իսթէտիյիմ գատար վազթ, իսթէտիյիմ գատար քիթապ: Կիճէ իսթէտիյիմ գէ- ման օղուրըմ, հազարըմ: Պազէն հարը կիճէյէ գա- տար օթուրըմ: սօնիրա հաժլուտա պիր ազ կէզիպ ֆիքրիմի բահաթլանտըրըմ, սօնիրա շափիրտլէրի կէօղտէն կէշիրիպ ույուրըմ: Արգատաչարըմ իլէ էյի իմ: Իշիմի սէվիյօրըմ: Գօլէճա է կիճէլի 53 շափիրա վար:

Հիշ առքէրէ կիթմէյէճէյիմ կիպի իշիմէ տէվամ էտիյօրըմ, փըլանլար հափըյօրըմ: Լաքին ասքէր- լիք պաշըմա չէօքէրտէ, գարար էթմիշիմ քի իշիմի օլտուզու հէրտէ պրազըպ կիտէյիմ, տէօնիէզսէմ օ տէմէք տիր քի պու տիւնհատա իշիմի խիթամա կէ- թիրմիշիմ: Տէօնէրսէմ, պրազալըմ հէրտէն տէվամ էտէճէյիմ. իշթէ մազսէտիմ:—

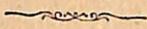
Սիզ քէտէր էթմէյիմիզ: Տուա էտինիզ: Տուա- նըն գուժվէթինէ ինանըրըզ: Նէրէտէ օլսամ օլալըմ, արզամ սըրա, պէնիմ իշիւն տուա արզ էտիլտիյինի անկլամազ պէնիմ է՛ն պէօյիւք թէսէլլիմ տիր: Պի- լինիզ քի էյէր աղլարտամ սիզտէն մատա տիւնհատա հիշ պիր քիմտէ իշիւն կէօզ հաշը տէօքմէյէճէյիմ: Չիւնքի պէնիմ կիթմէքլիյիմ իլէ տիւնհատա է՛ն գի- յասէ պէտպախտ օլան սիզ օլաճազսընըզ: Պաքի Ալլահա էմանէթ օլունըզ: Իքինիզին էլինի էօփէրիմ:

Օլլունըզ
Պեսիլիտս Պէսս

4.—Պետիւլիոս Գօլէճի պիթիւրտիւլի սէնէ Գօլէճ-տէն վէ այնի վագթտա Ուրֆա Փրօթէսթանթ մէքթէ-պինտէն տավէթ օլուուղընտա Գօլէճինքինի գապոււ վէ Ուրֆատան կէլէն տավէթի բէտտ էթմէքլէ, եազաղը պիր մէքթուպուն պիր գըսմընտան իգթիպաս էտիւ-միշ տիր:

Այնթապ, 1914 Մարտ 24

Պանա կէլիյօր քի՝ տօսթլարըմ, պու շէյ Ալլահ թարաֆընտան խուսուսի պիր թէրթիպ իլէ օլտու: Նէ՛ էտէճէյիմի շաշըմըշ պիր հալտէ իքէն՝ պիր հաֆթա էվլէլ պիրտէն պիրէ տիզ չէօքիւպ Ալլահա պու իշլէրին թէրթիպի իշլէն բէճա էթտիմ: Պէլքի պիւլիւր սինիզ քի պէն քիււչիւք շէյլէր իշլէն, պէնիմ հաֆա պիւլիւր իտիյիմ շէյլէր իշլէն Ալլահը օսանտըրըճասընա թէզ տուա էտէն տէյիլ իմ: Լաքին պու տէֆա պը-չագ խըրթլաղա տայանտը: Տիզ չէօքտիւմ վէ հէրա-րէթլի պիր տուա էթտիմ: Էրթէսի կիւն իսթանպօլ-տան էվլէլճէ զիքը էթտիյիմ մաթպասաճըտան պանա օրատա իշ օլմատըղընա տաիր պիր մէքթուպ ալտըմ: Գօլէճտէն բէսմի տավէթ կէլտի: Վէ տիւշիւնտիւմ քի Ալլահըն պիր ճէվապը տըր:

Գ. ԹԷՎՊԷ ՎԷ ՇԷՀԱՏԷԹԼԷՐԻ

1914 տէ թէքրար գօլէճէ կիրիպ սինէրլըղընը մու-վաֆֆապիլէթլէ իթմամ էտիպ՝ 5 փուպլէ տիպլօմա-սընը ալտը: Օլ սէնէ Սարալամպու էֆ. տախի Այն-թապտա օլուպ՝ քիլիսալար ինգիլապտան ինգիլապա կէլիյօրլար իտի, քէնտի հէր վագթ Սարալանպոսըն վալլարընա կիտէր իտի: Թէվպէ, բուհ իւլ գուտս վէ սաիր մատտէլէր հազընտա չօղարճա տէֆա իշիթ-տի իսէ տէ քէնտինտէ բուհանի պիր թէպտիլաթ օլ-մատը: Վէ մէքթէպի պիթիւրտիւլի վագթտա սօն խըտմէթտէ Սարալանպոսա գարը պիր նութգ եա-ղըպ չօգ իֆթիսար իլէ օգուլուպ փրայզը տախի գա-ղանմաղա մուվաֆֆագ օլտու: Վէ քիլիսա վէ Սարա-լանպոս արասընտա օլան իթթիֆագսըզըղը կէօրիւպ՝ քէնտի թասավվուընտա զիյատէ թէմէլլէնէրէք «Պէս Ալլահա սէճտէ էտէրէք պիթիւրմէլի: Պալի շէյլէր մասալ վէ խայալ տըր: Վէ մատէմ քի Գիրստոս, խէ-լաս, թէօվպէ, պու գատար ֆըրզալարա սէպէպ օշու-յօր Բուհանիլիլին տէրինլիլինէ կիրմէք համագաթ տըր» տէյիպ, թէվպէ, խէլաս, Բուհ լուղէթլէրի քէն-տիսի իշլէն իգթիպա մատտէսի օլտու—:

Գօլէճի պիթիւրմէղտէն, Գօլէճտէ խօճալըզ էթ-մէք իւզրէ տավէթ օլունուպ Սեպա. տէ Գօլէճէ կիտիպ մուալլիմլիք իշլինէ պաշատը: Ճիւմլէ խօճալար թա-րաֆընտան թահսին օլունուպ շակիրտլէր թարաֆըն-տան սէվիլիյօր իտի: Օլ սէնէ Գօլէճտէ պիր ինթի-պան ը Բուհանի օլտու:

Այնի սէնէտէ հէմշիրէսի՝ գօճասը Տօղթ. Ս. Մկր-տիչեան հարպա ասքէրլիյէ կիթմէսիլլէ, Ղարիպ եէր-

տէ եաւընըզ գաւըզ պիրատէրի իւն սըզը սըզը մէք-
թու պըշմայա ֆուրսաթը զըյատէ օլտու : Պիր տէֆա
պիրատէրինտէն մէքթուզ ալտըզընտա շէօլէ հազմըշ
իտի : « Էմիշիրէմ . Գօլէճտէ չօզ կիւզէլ պիր ինթի-
պա : Ը Բուհանի վար , պիլիրսինիզ պէն պու շէյլէրտէն
չօզ խօշանմազ խէմ տէ , պու հալ շակիրտէրին ախ-
լազընը թէպտիլ էթտիլինտէն տէվամ էթմէսինի ար-
զու էտէրիմ : Վէ չօզ տէֆա տուա մէճըլտէրինտէ
պուլուսուլօրըմ : Գարարըմ պու տըր . Ալլահ իսթէր ի-
սէ կէլէճէք սէնէ Ալլահըն Ուլուհիլէթինի ինքեար է-
տէն պիր իւմ ի իւահիյէ կիտիպ ինանաըզըմը վազ էթ-
մէք իշիւն հազըրլանսաճազըմ : »

Էմիշիրէսի պու սօն սաթըըը օզուտըզընտա եըլտ-
ըմտան վուրուլմըշ կիպի օլտու : Ալթը սէնէլիք
տուալարը , ինթիպարը պօշա տիւշմիւշ իտի : Պիրա-
տէրի էօմրիւնիւն նէթիճէսինէ եէթիւլիշ իտի : Շիմ-
տիյէ գատար Բրիստոսա գարը ֆիքրէն հարպ էտէր
իքէն , շիմտի արթըզ րէսմի հարպա պաշլայաճազ :
Ահ , Բրիստոսա օլ հայաթ րէիսինէ գարը հարպա հա-
զըրլանմազ նէ տէնէթլի պիր հալ տըր : Պու խապէ-
րի ինթիպար վալիտէյնի իշիթտիքլէրինտէ նէ հալա
կէլէճէքլէր . քէնտիլէրինին Ալլահա նէզը , վէ Բրիստու-
սըն օլ թաթըլ միւժտէսինի տիւնեայա իւան էթմէք
իշիւն վազֆ էթտիքլէրի էվլատլարը , շիմտի Յիսու-
սըն մուհապպէթլի Սաշընը թէփէլէտիքտէն սօնկրա ,
չօզլարընը տախի օլ միււպարէք Սաշա օլ պիհուտուա
ինայէթէ եէթիւլմէլէրինէ մանի օլաճազ իտի : Պու ,
օ միււմին վալիտէյնին գալպլէրինէ նէ տէնէթլի պիր
խանէր օլաճազ իտի : Պու շէյլէրի տիւշլուսիւպ ,
տէնէթէ կէլիւր իքէն , եէնի պիր ֆիքր քէնտիւնէ կէլտի :

« Ահ , աճէպա պիրատէրիմ պու ինթիպահտա թէվպէ
էտէմէ՞զ մի : Տէրհալ գալըզ պ իսթազ օտասընա
կիթտի վէ եիւզ իւսթիւ գափանարազ պիրատէրինի
թէքրար Յիսուսըն Սաշընա կէթիւրաի : Լաքին այնի
վազթտա Շէյթան « Պիրատէրին իշիւն վազթ կէլմիւշ
տիր . Յ սէնէ տիր տուա էտիլօրսըն , նէ՞ նէթիճէ մէյ-
տանա կէլտի . արթըզ պիրատէրին հէլաք էվլատը տըր :
ինայէթ Յ սէնէտէ եափամատըզընը պու սէնէ՞ մի եա-
փաճազ տըր : Վա՛յ կէշ , տուանըն թէէսիրի եօզ տըր : »
Հազիպաթէն հէմիշիրէսինին իմանընըն սօն թէլլէրի
քէսիւմէքտէ վէ իւմիտինին սօն շէօլէլէրի սէօլիւն-
մէքտէ իտի : Լաքին , հէր շէյէ Գատիր օլան Ալլահա
սօն պիր իման իւն եազլաշըպ . « Եա Բապպ , իման է-
տէրիմ իմանտըլըզըմա մէրհամէթ էթ : Վէ պու միւ-
ճիլէյի իճրա էտիպ իմանտըլըզըմը թազիր էլէ : » տէ-
յէրէք թիթրէյէրէք տուա էլլէտի :

Սէֆերպէրլիքտէ հօլճուլուզ կիւճէլմիւշ օլտու-
ընտան , Բէսապը կէնճէր Գօլէճէ կիտէմէմիւշէր ի-
տի : Արատա պիր Ռահէլ հէմիշիրէսինին հանընա կէ-
լիպ Գօլէճին անվալընտան վէ պիրատէրինտէն մալիւ-
մաթ ալըր իտիլէր : Պիր կիրակի թէքրար եանընա
կէլտիքլէրինտէ Ռահէլ չօզ ազ իւն Գօլէճտէ օլան ին-
թիպա ը Բուհանիյի նազլ էտիպ անլէրէ « Բեաշքի սիզ
տախի պու սէնէ օրատա օլա իտինիզ , պէլքի պազը-
լարընը թէվպէ էտէր իտինիզ : Փիւան ֆիւան կէնճ-
լէր թէվպէ էթմիւշէր » տէտի : Անլէրտէն պիրիսի .
« Ազըլ պաշընտա օլան պիր կէնճ թէվպէ էթմէզ , օ
ճահիլ ազլըլարըն իշի տիր , պիրատէրին Պեսիլիոս
թէվպէ էտիյօ՞ր մը , էօլէ մուզթէտիր , ազլըլ , վէ
հէր շէյի տէօրթ քէօշլի տիւշլուսէն պիր ատէմ , հիշ

գաղղը պ «Պէն թէ՛վպէ էթտիմ, պէն խելաս պուլտուսմ»
 տէյու շէհատէթ էտէ՛ր մի։ Պիրատէրին պու կիւն թէ՛վ-
 պէ էտէր իսէ, պիղ ճիւմըէմիղ, թէ՛վպէ էտէրիղ» տէ-
 յիւ իղթիւնդայա պաշլատըւար։ Ռահէլ տախի քէն-
 տիւէրէ։ րուհանի հագիգաթլարտան պահս էտիպ.
 «Թէ՛վպէ, խելաս գուտտիյէթ քէլամլարը պիր խայալ ու
 հիտտիյաթ օլմայըպ, իլլա ամէլի վէ հէր պիր ճանըն
 միւհթամ օլուպ գապուլ էթմէյէ մէ՛ճպուլ օլտուղը,
 վէ թէ՛վպէ ճահիլ աղլլարըն, ճահիլ գարըլարըն իշի
 օլմայըպ՝ անճագ Պօղոս, Կեփաս, Մըսթըր Մուտի...
 վէ սաիր ալիմ ատէմըէրին աղլընըն գապուլ էթտիյի
 վէ աղըզլարը իլէ իգրար էթտիքլէրի պիր վագաս տըր։
 Բեհաշի Ալլահըն ինայէթի՝ պիրատէրիմէ վէ սիղէ տա-
 խի եէթիշէ իտի։ վէ սիղ տախի խելասքեարը գա-
 պուլ էտիպ իգրար էտէ իտինիղ» Անլէրտէն պիրիսի
 «Պու նէ՛ պիրատէրին նէ՛ տէ պիղիմ իչիւն միւմքին
 տիր», ճէվապընը վէրտի։ Ռահէլ մահպուն աշի վա-
 գըթտա իւմիտ իլէ Ալլահըն ինտինտէ հէր շէյ միւմ-
 քին տիր» տէյիպ սիւքիւթ էյլէտի։

Պեսիլիոս հէր պիր կէնճին թէ՛վպէ վէ շէհատէթ-
 լէրինի իշիտիյօր իտի։ վէ աճէպա գարարըմտա հա-
 նըլմը՛ լը իմ, պիր սօն տէֆա օլարապ Բրիստոսըն
 Ուլուհիյէթ մատտէտինի մէջը էթտէմ օլմա՞գ մը։ Օլ-
 մայա քի եանիլըզ պիր ատըմ ալմըզ օլայըմ տէյիպ՝ մէ-
 սէլէլի թէ՛քրար էլէ ալտը։ Շիմտիյէ գատար Փիքրի
 կիւճիւքլէրի իչիւն Տօղթ. Մէրիլին եանընա կիթտի-
 յի կիպի, շիմտի տտխի կիտիպ. «Տօղթ. Մէրիլ, պէն
 հագիգաթա հէթիշտիմ տէյու տիւշիւնիւյօր իտիմ, լա-
 քին պիր գաշ հաֆթատան պէրու, գալպիմաէ ֆարղլը
 պիր իղնալիյէթսիղլիք վար տըր։ վէ կիթտիքճէ մէ-

սէրրէթիմի զայպ էտիյօրըմ» Տօղթ. Մէրիլ «Պեսի-
 լիոս սէն հագիգի սէլամէթի անճագ Ալլահ օլան Բրիս-
 տոստա պուլապիլիւրսին, սէն օ եէրէ հալա եէթիշմէ-
 միշսին» Պեսիլիոս— «Հէր հագիգաթը գապուլ էթ-
 տիմ լաքին պու մէսէլէյի գապղ վէ գապուլ էթմէյէ
 չալըշտըմ իսէ տէ, էտէմէտիմ։ Սիղին պանա սօն պիր
 թա՛վսիյէնիղ նէ՞ տիր» Տօղթ. Մէրիլ անա «Սօն թա՛վ-
 սիյէմ պու տըր։ Կի՛թ իւշ կիւն ճիտտիյէթ վէ տէվամ
 իւզրէ պու տուայը էյլէ։ «Եա՛ Իպն Ուլլահ օլան Յի-
 սուս Բրիստոս Սէն հագիգի Ալլահ վէ խելասքեար իսէն,
 քէնտինի պանա քէշֆ էյլէ», տէյիպ քէնտինէ նափօ-
 լէօն Պօնափարթըն էսարէթտէ օլտուղը վագթ թէ՛լիֆ
 էթտիյի «Բրիստոս Ալլահ տըր» քիթապընը վէրիպ՝
 «Կի՛թ մութլագ տուանա ճէվապ ալաճագսըն» տէտի։
 Պեսիլիոս տախի պու քիթապը օգուտը վէ աշի տուա-
 յը տէվամ էթտի։ Իլք իքի կիւնտէ հիշ պիր թէպտի-
 լաթ կէօրմէտիյինտէն, քէնտի քէնտինի իղթիւնգա է-
 տիպ՝ կիւլմէյէ պաշլատը, լաքին իւշիւնճի կիւնիւն
 ազլամընտա շիմտիյէ գատար էթտիյինտէն տահա
 ֆարղլը պիր թէ՛վագու իլէ «Եա՛ Ալլահ օլան Բրիստոս,
 քէնտինի պանա քէշֆ էյլէ, շիմտիյէ գատար եալընըզ
 աղլըմ իլէ, մահտուտ օլան իլմիմ իլէ սէնի անկլամա-
 դա չալըշտըմ, լաքին պօշա տիւշտիւմ, պիւթիւն կի-
 ճէ չալըշտըմ իսէ տէ, պիր շէյ թութամատըմ. շիմտի
 սէնին էմրինէ մունթագըրըմ։ Էկէր տուա իշիտէն
 վէ պէնի գապուլ էթմէյէ գուտրէթի օլան պիր Ալլահ
 իսէն, պու տագիգէտէ պանա պէյան օլուն, հօղ իսէ
 միւլէպպէտէն հէլաք օլաճաղըմ», տէյիպ կէօզ եաշարը
 իլէ տուա էյլէտի։ վէ հէման օլ տագիգէտէ Բրիստոս
 Ուլուհիյէթի իլէ, ճիւմըն աղամէթ վէ հիքմէթի իլէ

ճիւղմէ մուհապպէթ վէ հիւմիյէթի իլէ, տիքէնլի թա-
 ճը գանլը թէրէրի վէ տէլինմիլ էլէրի իլէ, գալպինէ
 իշրագ էթմիլ իտի: Էվվէլա քէնտինին չօգ պէօյիւք
 պիր կիւնահքեար օլտուղունը կէօրիւպ՝ «է՛յ Գուտտուս
 օլան Ալլահ, պէնտէն այրը, զիրա պէն կիւնահքեար
 ատէմ իմ, հէլաք օլաճաղըմ, պէնի պու կիւնահլը թէն-
 տէն քի՞մ խէլաս էտէճէք տիր» Եսայի 6.5 այէթինի
 հարֆիէն քէնտի իւզէրինէ ալըպ, Ֆէրեատ էյլէմէյէ
 պաշատը: Օլ մաղրուր գալպի Բրիստոսըն իսաշը էօ-
 նիւնտէ գըրըմըլ իտի: Ծիմտիյէ գատար հիշ պիր
 շէյ իշիւն հիսս էթմէտիյի ալիմ քէտէր վէ էլէմ ալ-
 թընտա էգրիւյօր իտի: Հիշ պիր շէյ իշիւն տէօքմէ-
 տիյի կէօգ եաշը՝ սէյլէրի կէօգիւնտէն ագըյօր իտի:
 Մարիամ կիպի զիգըլէթ շիշէսինի, քէնտինին պիւ-
 թիւն վարըւղընը, իմ իլէ տօլու տէյու գանն էթտիյի
 գաֆասընը, Ֆըպ ու Ֆիճուրլէ տօլու օլան գալպինի,
 քէնտի գուվվէթի իլէ եափմըլ օլտուղը տիսլագի էօմր
 գուլէսինի, էթտիյի ճիւմլէ գարարլարընը, միւս-
 թագպէլ իշիւն եափտըղը ճիւմլէ իտէալ վէ փըլանլա-
 րընըն շիշէլէրինի, օլ շէֆիզ, Ալիմ, Գուտտուս Յի-
 սուսըն այագլարը եանընտա պիր պիր գըրըպ, կէօզ
 եաշարը իլէ սիւիյօր իտի: Չօճուգլուղընտան պէրու
 էթտիյի ճիւմլէ կիւնահլարը խարիթա կիպի կէօգիւ
 էօնիւնտէ ըէմ օլունտու: Խէլաս իշիւն իզրար վէ
 թէվպէտէն պաշպ պիր չարէ գալմամըլ իտի: Տէր-
 հալ. «Ես՝ Բապպ պէն կիւնահքեարա մաղֆիրէթ էթ»
 (Ղուկ. 18.13) տէյերէք ֆէրեատ էյլէտի: Ճիւմլէ կիւ-
 նահքեարլարը գապուլ էթմէյէ հազըր օլան, վէ պու
 ճանըն տախի քէնտինէ կէլմէսինէ, չօգտան պէրու
 հասրէթլէ պէքլէյէն շէֆիզ Խէլասքեար, պու ճանը

տախի գապուլ էտիպ. «Ճէսարէթլէն օղլում, կիւնահ-
 լարըն սանա ալֆ օլունտու, սէլամէթլէ կիթ» (Մօթ. 9.2)
 տէյու օլ թաթլը քէլամը պու սէֆիլ ճանա տախի
 սէօյլէտի: Հագրիգաթ ը հալտէ կիւնահ եիւքիւ օմուգ-
 լարընտան տիւշմիւլ վէ հագրիգի բահաթ վէ սէլամէթլէ
 մալիք օլմուլ իտի: «է՛յ ճիւմլէ եօրղուն վէ եիւքիւ
 օլանլար պանա կէլինիզ պէն տախի սիզէ բահաթ վէ-
 րէյիմ» (Մատթ. 11.28) վատընը Յիսուս ամէլի թարգ-
 տա պու կէնճտէ տախի իսպաթ էթմիլ իտի: «Ես՝
 Բապպ, նէ՞ իսթէրսին քի պէն եափտըմ» տէյիպ
 (Ամալ. 9.6) Խէլասքեարընա թէլիմ օլու: 8-9 սէ-
 նէ էվվէլ զայպ էթտիյի Խէլասքեարըն գուճազարընա
 թէքրար աթըլըպ՝ օրտա էմին օլմուլ իտի: Պու թէվ-
 պէ էթմիլ ճանըն քէնտի Խէլասքեարը իլէ օլան օլ կի-
 ճէքի սէօհպէթինի, իզրարլարընըն նէվլէրինի, էթ-
 տիյի տուս, վագֆիլէթ վէ վատլարընը վէ Խէլասքեա-
 րըն քէնտինէ էթտիյի վատլարը վէ վէրտիյի ճէսարէ-
 թի, պու հալը՝ պաթէճրիպէ պիլէն միւմին վէ միւ-
 մինլէրին խայալընա թէրք էտէրիզ: Օնու՝ ալանտան
 մատա պիր քիմոէ պիլմէզ:

Օլ սագահլայըն Պեսիլիոս ֆարղը պիր տիւնեա-
 յա, Փարղը պիր իման վէ Ալլահա, թաթլը պիր Խէ-
 լասքեարա մալիք օլմագ մէսէրրէթի իլէ տօլմուլ իտի:
 Իլք իշի Տօգթ. Մէրիլին եանընա կիտիպ քէնտինէ օ-
 ւլան միւճիզէնին միւժտէսինի անա վէրմէք օլտու:
 Վէ իլք տուս մէճլիսինտէ խէլաս պուլտուղընա տախի
 շէհատէթինի վէրտի: Օլ կիրակի Բրիստոստախիւսայ
 կիտիպ օրտա տախի շէհատէթինի վէրտի: Պատ.
 Խարալանպոսըն եանընա կիտիպ, վէնտինին ալէյհին-
 տէ եապտըղը մէգալէ, վէ ըուհանի մէսէլէլէրի էօյլէ

իզթիհոգա էթտիյի իչիւն անտէն ավֆլըզ տիւէտիւ :
 Սէֆէրպէրլիք շիտտէթլէնմէքտէ իտի : Գօլէնճին
 ճիւմլէ խօճալարը ասքէրլիք իչիւն իսթէնլիմէքտէ
 իտի : Անճազ վաիզլէր վէ պատուելիլէր մուսֆ իտի-
 լէր : Զաթէն նէյէ՛ ինանըր իսէմ անըն վաիզի օլուըմ
 տէմիչ իտի : Մատէմ քի պիւթիւն էօմրիւնիւ պու ի-
 շէ , պէշարէթէ վազֆ էտէճէք իտի , խօճալըզտան զի-
 յատէ վաիզլիյի թէրճիհ էյլէյիպ պիւր կիւն էվվէլ քէն-
 տի քէնտինի սէվտիյի իշէ թախսիս էյլէտի : Վէ Բէ-
 սապ քէօյլէրինտէն էքիզ-Օլուզ վէ Բէօրքիւնէ վաիզ-
 լիյինէ թային օլունուպ Բէսապա կիթտի : 1915 Մար-
 տըն պիւր եաղմուըրը կիւնիւնիւն ազչամընտա Բէսապա
 հէմշիրէսի Ռահէլին էվինէ եէթիչտի : Հէմշիրէսիւնին
 հիչ պիւր շէյտէն խապէրի հօզ իտի : կէլինճէ թէաճ-
 ճիւպ էյլէտի : Վէ չօզ եօրդուն օլտուղընտան թաամ-
 տան տէրհալ սօնկրա եաթազ օտասընա կիթտի : Պու
 պիւր սաաթ իչինտէ հէմշիրէսի պիրատէրինին հիւզիւն-
 տէ պիւր թէպտիլաթ կէօրմիւշ իտի : Լաքին , օլ հիւզ
 թէպտիլաթը գալպտէն հիւզէ իշրազ էթտիյինի պիւլ-
 մէյօր իտի : Հէմշիրէսի օտայա կիթտիյինտէ պիրա-
 տէրինին տիզի իւզէրինտէ պիւր Բ . Մուզատտէս օլ-
 տուղունը , վէ պիրատէրի օնու իշթահ իլէ օգուտուղը-
 նը կէօրիւպ թէաճճիւպ էյլէտի : Զիւնքի , պիրատէրի
 «Բ . Մ . ի պիւր բօման կիպի օգումալը պիթիլիմէլի , սա-
 պան ազչամ հէր տաիմ օգումանըն պիւր մանասը հօզ
 տըր» տէյու տիւշիւնիւր իտի : Տահա հէմշիրէսի օնու
 սօրմաղտան էվվէլ , Պեսիլիոս , «կէլ , հէմշիրէմ» Ալլա-
 հըն պէնտէ հափտըղը միւճիզէյի սանա տանազլ էտէ-
 յիմ , շիմտի սէնին գապուլ էթտիյին մանատա պէն
 տաիսի Բրիստոսը պէնիմ ինէլասքեարըմ հալինտէ գա-

պուլ էթմիւշ իմ : Թէվպէ էթտիւմ , խէլաս պուլտոււմ ,
 Ալլահ տուալարընա ճէվապ վէրտի : Վէ Ալլահ պէնի
 ինատըմա թէրք էթմէյիպ քէնտի ինայէթ պազուլա-
 րընա թէքրար գապուլ էյլէտի» տէյերէք կէօզ եաչա-
 րը իլէ խէլասընըն թարզընը շէհատէթ էյլէտի : Վէ
 հէմշիրէսիւնին ըուհանի հայաթընա նէ գատար մանի
 օլտուղունը իզրար էտիպ՝ ավֆլըզ թալէպ էյլէտի :
 Հէմշիրէսի իսէ անճազ կէօզ եաչը տէօքիւպ սիւքիւթ
 իլէ տինլէյօր իտի :

Ռահէլ քէնտիսի իչիւն էթտիյի սօն տուասընը
 վէ ագապինտէ Շէյթանըն կէթիրտիյի իմանսըղըղը
 նազլ էտիպ՝ Յիսուսըն «Է՛յ իմանսըղ նի՞չիւն շիւպհէ
 էթտին» տէյու քէնտինի թազիւր էթտիյինի իզրար
 էյլէտի :

Պեսիլիոս օ կիւնլէրտէ Պօղոս Բէսուլըն էօմրիւ-
 նիւ օգուլյօր իտի : «Ա՛հ հէմշիրէ քիւլիյէն Բրիստո-
 սա սաթըլմըշ պիւր էսիւր իմ : Պիւթիւն արզում Անա
 քեամիլէն վէրիլիպ , ճանլարը քէնտինէ կէօթիւրմէք
 իչիւն խըզմէթ էթմէք տիւր : Շիմտի իսէալըմ եալը-
 նըզ Բրիստոս տըր : Ա՛հ աճէպա Ալլահ պէնի պիւր Պօղոս
 Բէսուլ հափմաղա ըազի օլմըմը :» Հէմշիրէսի . «Էլ-
 պէթ պիրատէր . մատէմ քի պիւթիւն գալպտէն Անա
 թէսլիմ օլտուն , Անըն տա արատըղը սէնին կիպի
 հազըր պիւր ճան տըր : Նի՞չիւն հափմազ իսթէմէսին :
 Պեսիլիոս թէքրար ա՛հ չէքէրէք . «եանըլըյօրսըն ,
 խէլաս» հէր ճան իչիւն ճապա պիւր ինայէթ տիւր : Հէր
 ճան մալիք օլապիլիւր , լաքին պիւր Պօղոս օլմազ չօզ
 ազ միւմինլէրէ ինայէթ էտիլիւր . նէ՛ օլա իտի , խէլաս
 պանա ինայէթ օլտուղը կիպի , Պօղոս Բէսուլ կիպի պիւր
 միւպէշշիւր օլմազ տա պանա ինայէթ էտիլէ իտի . . . »

Կիճէ պիթիօր լաքին գօնուշուգ պիթմէյօր իտի : Էն-
ճամ պիրլիքտէ համտ տուալարը էտէրէք այրըտըլար :
Հէմշիրէսի չօգ թաթը պիր ույգու ույուտը՝ քի պուն-
տան սէնէլէր էվվէլ, պէօյլէ պիր ույգու՝ քէնտինին
խէլաստ մալիք օլտուղը կիճէտէ անճագ ույուտուշ իտի :

Սապան օլտուղունտա չօղլար խօշ կէլտինէ կէլ-
տիլէր : Կէլէնլէր սիյասի վէ մուհարէպէ հագղնտա
սուալար էտիօր իտիլէր : Թապիի օնլարա մուհապ-
պէթլէ ճէվապ վէրիօր իտի, լաքին գալպինտէ օլան
մէսէրրէթ խապէրինի տահա սըգ տօթլարընա պէյան
էտիօր իտի : Տէրհալ Պատ . Տ . Գունտագճեանըն հա-
նընա կիտիպ՝ թէճրիպէի շախիյէսինի նազլ էտիպ՝ օլ
կիճէ տուա մէճլիսինին խըզմէթինտէ շէհատէթինի
վէրմէսի իչիւն խըտմէթի քէնտինին էթմէսինի բէճա
էլէտի : Պատ . մուհապպէթլէ խըտմէթի քէնտինէ
վէրտի :

Սղշամ խըզմէթ իչիւն չան չալընտըղընտա քի-
լիսէ աղընա գատար տօլմագտա իտի, էհալինին պա-
ղըլարը Պեսիլիոս խօճա սէօյլէյէճէք, պու կէնճ քրիս-
թիյան պիր կէնճ տիր տինլէմէյի տէյեր, տէյու կէլի-
յօրլար իտի : Կէնճլէր սիյասի հա իլմի պիր նութգ
իչիթմէք արղուտը իլէ, գահվէլէրի պօշ պրաղըպ չօգ
աղ տէֆա կէլտիքլէրի քիլիսայը տօլտուրտուլար :

Պեսիլիոսըն օլ աղշամ օրատա էթտիյի շէհատէթի
վէ պրագտըղը թէէսիլի օլտուղու կիպի գալէմէ ալ-
մագ զայրի միւմքին տիր : Անճագ գըսա պիր թարղ-
տա պէյան էտիպ՝ իւչէ թագսիմ էտէպիլիլիլի . (1) իգ-
րար (2) շէհատէթ (3) իսթար :

1. Իգրար .— Բէնտինին չօճուղըղընտան ալտըղը
թալիմաթընը զիքը վէ 15 հալընտա իքէն Բրիստոսը

նա՞սըլ մուհապպէթլէ գապուլ էթտիյինի, վէ սօնկրա
Գօլէճէ կէլտիլի կիպի օլ հայաթը նա՞սըլ զայպ էտիպ,
Ալլահտան ուգաղաշտըղընը վէ նէ՛ տէհէթլի տինսիղ-
լիքլէրէ տիւշտիլիւնիւ, ճիւմլէսինի օլտուղու կիպի
նազլ էտիպ, զայէթ թէմքին վէ կէօղ հաշլարը իլէ իգ-
րար էթտի : վէ տէտի «Պէնի շիմտիյէ գատար քրիս-
թիյան թանըմըշտընը, հանկըլը պիլինմիշ իմ . պէն
պիր վազթ տինսիլ իտիմ, վէ Բրիստոսըն միւճիպէլէ-
րինէ, Ուլուհիյէթինէ, քէֆարէթինէ, գըյամընա ի-
նանմայան ճահիլ պիր ատէմ իտիմ : Պէնիմ գուտ-
րէթիմ իլէ ալսլագի պիր հայաթ հաշամաղա չալըշտըմ,
վէ միւլէստէր օլտոււմ, լաքին պու հալընըպ ախլագի
հայաթ պէնի մէսուտ վէ իգնա էտէմէտի : Ստէմի
քէմալիյէթէ եթիլշտիլէն Ալլահ տըր վէ բուհանի հա-
յաթ տըր : Յիսուսա չօգ գարը կիտիպ՝ սէօղլէրիմ ի-
լէ անը ինճիթտիմ, շիմտի օլ ամէլլէրիմ իչիւն կէօղ
հաշլարը տէօքմէքտէ իմ . ախլագի էօմը, իլմ, քրի-
թիլիմ, մօտըրնիլմ թալիմլէրինին ուղուն թէհարրի-
լէրի պէնի խէլաս էտէմէտի : Կիւնահտան գուրթուլ-
մաղա չալըշտը իքէն՝ զիյատէ պաթտըմ :

2. Շեհնասքի .— Խէլաս պուլտուղու, Յիսուսա
գալուշտըղը կիւնիւն թարիլիսինի վէրիպ՝ պէօյլէ շէ-
հատէթ էթտի «Հաղիլի խէլասը վէ բահաթը, Ալլահ
օլան Բրիստոստա վէ Սաշտա օլան Բրիստոստա պուլ-
տոււմ : Պէն Յիսուսը բէտտ էտիպ՝ Անըն մուհապպէ-
թինի ունու թմուշ իքէն օ տօգսան տօգուղը պրաղըպ՝
պէնի արամաղա տէվամ էթտի : Յիսուս միւլպարէք
գանը իլէ պէնի ճիւմլէ կիւնահալարմտան հըյոյալըպ,
լիյագաթըմ օլմայարապ, հալընըպ ինայէթի իլէ թէք-
րար պէնի միւսրիֆ էվլատ կիպի գապուլ էթտի : Անա

պիտիւնքնէ պին համտ օլտուն: Պիւթիւն տուամ վէ արգում պու ըուհանի հայաթտա իման իլէ տէվամ էտիպ՝ պէօյիւմէք տիր: էօմրիւմիւն եալլընըզ մագ- սէտի՝ ուղրումա էօլէն Խէլասքեարըն ուղրունա սարֆ օլունուպ ֆէտաի ճան էթմէք տիր: Յիսուսը չօգ կէճ վէ չօգ կիւճ պուլտում, լաքին պուլտուղում Յիսուսը չօգ վէ չօգ սէվէրիմ» «Զիրա սահիհէն պիլիբիմ քի՝ նէ՛ էօլիւմ, նէ՛ էօմր, նէ՛ մէլէքլէր նէ՛ բէիւլէր, նէ՛ գուվվէթլէր, նէ՛ հազըր, նէ՛ կէլէճէք շէլէր, նէ՛ ելիւք- սէքլիք նէ՛ տէրինլիք, նէ՛ պաչգա մախուլգ Բապպը- մըզ Յիսուս Քրիստոստա օլտն Ալլահըն մուհապպէթին- տէն պիլի ալըրմաղա գատիր օլմայաճագ տըր» (Րօմ. 8. 38, 39):

3. Իխար.—Ալլահ, Քրիստոս, ճէննէթ, ճէհէն- նէմ խէլաս վէ գուտսիյէթին ինքեար օլունմազ վա- գըալար օլտուղընը քէնտի թէհարրի վէ թէֆթիշինին նէթիճէտի օլտուղընը տախի թաստըզ էլլէտի: Վէ հէր պիր ազլը սէլիմ ատէմին պու շէլէրէ ինանըպ՝ գապուլ էթմէյէ մէճպուր օլտուղունը, վէ գապուլ էթ- տիյի հալտէ՛ էպէտի հայաթա, վէ բէտտ էթտիյի թազ- տիրտէ էպէտի հէլաքա կիթմէտի մուհազգազ պիր վազըս օլտուղունը թէէքիտ էտիպ, խէլաս իշիւն է՛ն գըյմէթլի ֆուլտաթ պու տազիգէ օլտուղընը պէյան էլլէտի: «Իշթէ շիմտի մագպուլ վազըթ, իշթէ շիմ- տի խէլաս կիւնիւ» Բ. Կորն. 6. 2:

Պու խէլասը շիմտի հէր պիր ճանըն գապուլ էթ- մէսինի կէօզ եաչարը իլէ բէճա էլլէտի: Վէ կէնճլէ- րէ խիթապէն, «է՛յ միւթէալլէմ էֆէնտիլէր վէ ճիւմ- լէ մէքթէպ արգատաչարըմ, վէ կէնճ տօսթլարըմ, պէնի էյի թանըրսընըզ, պու մէսէլէլէրի հալլ իշիւն

նէ՛ գատար քիթապլար օլույուպ՝ թէհարրի էթտիյի- մի, նէ՛ գատար թասազվուրըմտա ինատ էթտիյիմի, նէ՛ փուլլարտան կէշտիյիմի, զաթէն չօղլարընըզա մալիւմ տիր: Վէ ճիւմէնիգէ պու կիւն նագլ էթ- տիմ: Չօգ իհթիմալ շիմտի պէնի գալպէն իսթիհգա էտիպ՝ Պեսիլիոս տա Բուհճու օլտու, պու քէնտիինն միւթէալլէմիլիյինէ եազըլմազ տէյու տիւշիւնիւյօրսը- նըզ: Պէն քի հէման 2 այ էվվէլ սիզին կիպի տիւ- շիւնիւպ՝ ըուհանի մէսէլէլէրի իսթիհգա էտէր իտիմ, Ալլահ պանա եանկըլըմը կէօսթէրիպ՝ ալֆ էթտիյի կիպի, սիզինքինի տախի ալֆ էթմէյէ գատիր տիր: Անճագ աճիզանէ սիզէ պիր գաչ թապիյէմ վար տըր: Իլմ՝ տինէ գարըլ օլմայըպ՝ պուլարը պիլիքտէ վէ պիթարաֆանէ մէչգ էլլէտիյինիգտէ պուլարըն եէք- տիկէրինէ գարըլ տէյիլ իլլա եէքտիկէրինին միւթէմ- միմի օլտուղընը կէօրէճէքսինիզ: Իմանը՝ իմին թէ- մէլի տէյու ալըր իսէնիզ, հէր կիւճլիւք հալլ օլունուր: Պէնիմ տիւշտիւլիւմ խաթայա սիզին տիւշմէնիգի իս- թէմէմ. Մօտընիզմ, հայըլ քրիթիզմ կիպի մատտէ- լէրի թէհարրի էտէրէք կէնճլիյինիզին գըյմէթլի սէ- նէլէրինի պօշա կէշիւրէրէք զայպ էթմէյինիզ: Պէնիմ էթտիյիմ կիպի, իմին մէնպալը վէ միւճիտի օլտն Ալ- լահը, սիզին մալիք օլտուղունը ճիւզի իմինիզ իլէ ճէրն էթմէք թէճրիպէսինտէ պուլունմայընըզ: Գու- սուրըլ էօմրիւնիւզ իլէ Մալին օլտն վէ «Իւզէրիմտէ քի՞մ կիւնահ իսպաթ էտէպիլիբ» տէյու ատէմլէրէ մէյ- տան օգույան Քրիստոսը քրիթիքայա չալըլմայընըզ: Քրիստոս էվվէլ պէնիմ գանն էթտիյիմ վէ շիմտի տա- խի չօղլարընըլըն գանն էթտիյի կիպի իսթիհգա մատ- տէսի օլտն պիր մախուլգ տէյիլ տիր: Օ՝ Աճիպ, Միւ-

չիր, Ալլան իւր Գատիր օլան Սէրտար և սէլամէթ, զաթ
 և ճէլիւ տիր: (Ես. 9. 6) Օ պէնիւմ վէ սիւղին խէլա-
 սընըզ իչիւն էօլիւմէ, հաթթա Խաչ էօլիւմիւնէ թէ-
 նէզըլիւ էտէն, Սէմալի Ալլան օլան պի էմալ պիր
 իպն իւր ինսան տըր: Օ՝ է՛ն պէօյիւք պիր միլլէթ-
 փէրվէր տիր: Օ՝ «էօլիւմիւ իպթալ էտիպ էօլիւլէրին
 թուրֆանտասը օլմազ իւզըէ զըյամ էտէն» (Ա. Կորն. 15.20) վէ քէնտինէ ճիւմլէ իման էտէնլէրէ շէֆաթ
 էթմէք իւզըէ Սէմալաթտա փէտէրին սաղընտա ճէլալ
 իլէ ճիւլիւս էտէն էպէտի Բեահին տիր...: վէ էն-
 ճամ իքինճի տէֆա պիր հաքիւմ հալինտէ պու տիւն-
 եայա նիզուլ էտիպ, հէր քէսէ ամէլինէ կէօրէ միւ-
 քեաթաթ վէ միւզաճաթ էթմէք իւզըէ կէլմէքտէ օլան
 «Մէլիք իւր միւլիւք վէ Բապպ իւր էրպապ օլան Ալ-
 ւան տըր.» 1. Տիր. 6.15: վան. 17, 14, 19. 16: Իմ-
 տի, չօզ կէօզ հաչարը իլէ սիղէ ըէճա էտէրիւմ քի
 պու տազիզէտէ թէվպէ էտիպ՝ պու շէֆիզ Խէլաս-
 քեարը զապուլ էտինիզ: Օլ զէման «իւմին իպթի-
 տասը Բապպ զօրգուսը օլան» (Մէզ. 111. 10: էմս. 1. 7) թէքմիլ իլմէ, թէքմիլ ախլազի հայաթա, թէք-
 միլ ֆէտաքեար վէ վաթանփէրվէր հայաթա, հէմ պու
 տիւնեատա հէմ էպէտիյէթտէ թէքմիլ սաաաթէթէ վէ
 սէլամէթէ մալիք օլաճապսընըզ: Բրիստոս սէնի տա-
 վէթ էտիպ պէքլէմէքտէ տիր: «էյ ճիւմլէ հօրղուն
 վէ երւքիւլէր պանա կէլինիզ» (Մատթ. 11. 28) տէ-
 յիպ՝ պիր տուա վէ «Կիթտի գալպիւմտէն» թէրէննիւ-
 միւնիւ թէրէննիւմ էթտիքաէն սօնրա սէօզիւնէ խի-
 թամ վէրտի: Բրիստոսը սէվիպ զապուլ էտէնլէր կէօզ
 հաչարը իլէ համտլար էտէրէք չօզլար թէվպէ կէօզ
 հաչարը տէօքիւպ թէվպէ էտէճէքլէրինի թէքմիլ

զարար էտէրէք, չօզլար տախի իւթիւնգա էտէրէք էվ-
 լէրինէ ալտէթ էթտիլէր:

Պետիլիոսըն փէտէրինէ հազաղը պիր մէքթուպ-
 տա քէնտի իզրար վէ շէհասէթլէրինի գարիունըն
 հարֆիյէն օգուճասը իչիւն անը պուրատա օլտուզը
 կիպի տէրճ էտիյօրըզ:

Թէվպէ էթտիքտէն սօնրա վալիտէյնինէ հազ-
 աղը,

ՇէՀԱՏԷԹ ՄԷՔԹՈՒՊԸ

Այնթապ, 1915 Փետր. 15

Րիֆաթլու Յակոբ աղա Պետոսեան

Սէվիլիւլիւ փէտէրիւմ,

Չօճուզուլուճտան պէրու պանա թավիյէ էյ-
 լէտիյինիզ, վէ լաքին ճիւմլէ արղու, տուա վէ կէօզ
 հաչարընըզա ըազմէն թահգիր էթտիլիւմ, նազար և իս-
 թիւնգա իլէ պազաղըմ Բիթապ և Մուզատտէսի շիւմ-
 տի տէ պիր թարաֆա զօյտուճ քի սիղէ անա տօլրու
 ըուհուճտա աչըլան աղիւմ ինթիյաճ հիստինին միւմ-
 տէսինի վէրէյիւմ:

Պէն նէ՛ փէրիչան ատէմիւմ քի, օն սէնէլիք մէք-
 թէպ էօմրիւմտէ, կիւզէլ, մանտար քիթապլար ա-
 ըամաղլէ մէչղուլ իքէն, տաիւմա, եանըմտա պիր եիւք
 կիպի կէզտիրտիլիւմ Բիթապ և Մուզատտէսին նատի-
 տէ պիր խազինէ իտիյինի անլայամամըլմ: Պէն նէ՛
 տէ պիր մուսննիտ, քէօթիւ ըուհուլ պիր իմիլիւմ քի
 գատար մուսննիտ, քէօթիւ ըուհուլ պիր իմիլիւմ քի
 պտի պիր ըօմանը, կէրէքիւզ պիր շիրի էնէմիլէթտիզ
 պիր նազլիյէթի Բիթապ և Մուզատտէսէ թէրճիւն էթ-
 միւլիւմ: Սէվիլիւլիւ փէտէրիւմ, պէնի կէօրսէնիզ պի-

լիբիմ քի թանձամայաճագսընըզ, չիւնքի պէն քէնտի-
մի թանձամայորում: Բուհ իւլ Գուտսըն էօյլէ պիր
տարպէսինի գապուլ էթտիմ քի, պէնտէ էսքի շէյլէրին
ճիւմլէսի թէպտիլ օլտու:

Պիր սէօզ իլէ փէտէրիմ, եէնիտէն տօղմուշ իմ:
Յիսուսա թէսլիմ օլտում: Շիմտիյէ գատար Ալլահա
տօղրու թու թտուղում իսեան մէվգիինտէն տիւշտիւմ:
Պէն քի՞մ իմ քի Ալլահա գարշը տուրմըշըմ: (Անըն
թէտպիրինի պէօյլէ ճահլանէ գարանըղա աթան քիմ
տիր, էյուպ 42.3):

Գալպիմ, ֆիքրիմ, իմանըմ, իթիգատըմ թէպ-
տիլ օլմուշ տըր:

Պուստան պիր այ էվվէլ Յիսուսըն ուլուհիյէթ ի-
նէ, քէֆարէթէ, միւճիգէլէրէ, իւլլասա, Յիսուսըն
գըլամընա, Ք. Մուգատտէսին միւլէհէմիյէթ ինէ ինա-
նամայօր իտիմ: Շիմտի ինանըյօրում:

Օ գէման տուա էտէմէյօր իտիմ, տուայա ինա-
նամայօր իտիմ, շիմտի տուա վասըթասըյլէ Ալլահը
րուհումտա կէօրլւյօրում:

Օ գէման ֆիթապը Մուգատտէսի անճագ իսթիհ-
զա իչիւն էլիմէ ալըր իքէն, շիմտի ճանըմըն զըտասը
իտիյինի պիլէրէք՝ էլիմտէն տիւշիւրէմէյօրըմ: Պօղոս
Բէսուլըն մէքթուպլարընը պուսուսըլէ իքի տէֆա տըր
քի պաշտան պաշա պիթիլիյօրըմ:

Ահ, ինտան պու գատս՞ր մը թէպտիլ օլուր իմիշ:

Աէվիլիւլիւ փէտէրիմ, «Աէնին հագգընտա զու-
լագլէ խապէր ալմըշ իտիմ, լաքին շիմտի սէնի կէօզ-
լէրիմ կէօրտիւ: Պու էճլտէն քէնտիմտէն իսթիքրահ
էտիպ թօփրագ վէ քիւլտէ թէվպէ էտէրիմ» (էյուպ
42.5, 6):

Ալլահ զուրուրըմը գըրտը, անըն ճէլալը պէնիմ
հիշլիյիմի պանա կէօթէրտի: Իսեանըմ պանա աղըր
օթուրտու: Կէչմիշտէ պու գատար ուզուս վագըթ
Քրիստոսըն գանընը թահգիր էթմէքլիյիմ՝ պէնի չօգ
ինճիտիյօր:

«Իմանսըզ» քէլիմէսինտէն էվվէլլէրի նէ գատար
խօշանըր իտիմ իսէ, շիմտի օ գատար նէֆրէթ էտի-
յօրում: Պու քէլիմէտէն թիթրէյօրում: Յիսուսա օ-
ւան լէճալարըմըն իիւլէսասը շու տըր:—«Եա Բապպ,
Իմանսըզըղըմա մէրհամէթ էյլէ»:

Կէօղիւմիւն էօնիւնէ Փարզը պիր մանգարէ ա-
շըմըշ: Հէր շէյտէ Ալլահը կէօրլւյօրըմ: Պուսը էվ-
վէլ նի՞չիւն կէօրմէտիյիմէ թէաճճիւպ էտիյօրըմ:

Կէնճիլիյիմի Յիսուսարզ կէշիրտիյիմէ չօգ աճընը-
յօրում: Մագիտէ էթտիյիմ խաթալար պէնի էզիյօր:
Քեա՞շքի մագլիյի գիքը էթմէք գապիլիյէթ ինտէն մահ-
րում օլայտըմ տա, Բուհ իւլ Գուտսա գարշը էթտիյիմ
կիւնահլար խաթըմա կէլմէյէ իտի:

Փէտէրիմ, սիգի չօգ թահգիր էթմիշիմ: Պանա
ազֆ էտիինիզ: Պէնիմ վասըթամլէ նէ գատար քիմսէ-
լէր իմանսըզըղա կիրիֆթար օլմուշլար: Ահ, սէօ-
զիւմիւ, ֆիլիլէրիմի կէրի ալըյօրում: Եանըլմըշըմ:
Պէն անմագ պիր քիտէ իմիշիմ: Ալլահըն ինայէթինի
սուի իսթիմալ էթմիշիմ: Եազը՞գ:

Ինայէթ, իման, քէֆարէթ, էպէտիյէթ, Յիսուս,
Բուհ իւլ Գուտս, պուսըլարը շիմտի անլայօրում: Կէօ-
րլւյօրում քի՞ Ալլահըն հիքմէթինճէ տիւնեա քէնտի
հիքմէթի վասըթասըյլէ Ալլահը պիւլէմէտիյինտէն վա-
ղըն սէֆահէթի վասըթասըյլէ Ալլահ իման էտէնլէրի
խէլաս էթմէյի միւնասիպ կէօրմիւշ տիր: (1 Կորն.)

1. 22): Զիրա Ալլահըն սէֆիհ շէյլէրի ինսանլարտան հիքմէթլի տիր: (1 կորն. 1. 25):

Հայաթըմտա եէնի պիր տաիլէ աշըլտը: կէօզ-
լէրիմտէն ճէհալէթ, թէասսիւպ, իմանսըզլըզ, զու-
րուր փուլլարը տէօքիւլիւյօր:

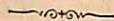
Քիթապը Մուգատտէսի տահա էյի անլամազ ի-
չիւն եուհանիճէյի էօրէնիյօրում: Բէճա էտէրիմ քի
Պատուելիյէ տէյինիզ եուհանիճէտէն ինկիլիզճէյէ օլան
պէօյիւք լուզէթ քիթապընը՝ քի եազըն պէն քէնտինէ
վէրտիմ, սիզէ վէրսին քի սիզ իլը ֆուրսաթլէ պանա
իրսալ էոին: Փէտէր, պանա ինանընըզ քի արթըզ
թէպտիլ օլտում: Արթըզ Յիսուսա աիտ օլաճազըմ:
«Եաշար իտէմ տէ, էօլիւր իտէմ տէ պէն Բապպըն ըմ»
Բօժ. 14. 8: Սուսուսա պիրատէրիմէ սէլամ, քէնտի-
սի իչիւն չօզ տուա էտիյօրըմ: Աճէպա տուամըն ճէ-
վապընը նէ՞ զէման ալաճազըմ:

Քիլիսամըզըն անվալընտան խապէրլէր վէրիրսէ-
նիզ մէնուսն օլուրըմ:

Պազի տուա,

Օղլուսուզ

ՊԵՍԻԼԻՈՍ ՊԵՍՈՍԵԱՆ

Դ. ՎԱԻԶԼԻՔ ՄԻՒՏՏԷԹԻ

ՊԵՍԻԼԻՈՍՐՆ ՔԵՍՍՊՏՍ ԱԼԹԸ ՍՅԼԸԳ ՊԷՏԱՐԷԹ
ԷՕՄՐԻԻ

Պեսիլիտըն ալ իչի էքիզ-Օլուզ Բէօրքիւնէ ի-
տի իտէ տէ, Բէսապտա տաիսի իլլէմէք արզուսընտա
օլտուզուստան, հաֆթանըն տէօրթ կլւնիւ մէզքիւր
քէօյլէրտէ վէ պազի գալան իւչ կիւնիւ Բէսապտա կէ-
չիւրիւ իտի: Պատ. Տ. Գունտագճեան զայէթ հալիմ
վէ ֆէտաքեար պիրի օլտուզընտան՝ «Պէլքի Ալլահ պու
կէնճ վասթասըլլէ կէնճլէր արասընտա պիր իչ պաշ-
լար» իւմիտիլլէ, չօզ տէֆա կիրակի վազլարը վէ հաֆ-
թա արասը խըտմէթլէրինի պու կէնճէ վէրիւ իտի:

Քիլիսատա էփէյի ույանըզլըզ օլտու: Տուա
մէճլիսլէրի չօզալտը: Քիլիսա տուա մէճլիսլէրինտէն
ֆարզը օլտարագ Պեսիլիտըն հէմչիւրէսի կիլին սալու-
նընտա հաֆթատա իքի կէճէ տուա մէճլիսի էտիյօր ի-
տի: Էհալի չօզ գալապալըզ իլլէ կէլմէքտէ օլուպ՝
չօզլար թէվպէ էթմէքտէ իտիլէր: Պեսիլիտա հէր կիւն
սաաթլարճա տուա վէ մէչգէ վազըթ վէրիպ սէմավի
գուզվէթի զիյատէ վէ զիյատէ կիլինմէքտէ իտի: Էն
պէօյիւք արզուսը կէնճլէրի Քրիստոսա կէթլրմէք ի-
տի: Ճիւմլէ միւթէալլէմ կէնճլէր, եանընա կէլիպ
տինի մէսէլէլէր հագզընտա միւպահասէ էտէլլէր իտի:
Տինսիզ կէնճլէր իլլէ գօնուչտուզընտա, անլէրին իթի-
րազ վէ սիւալլարընա չօզ մուզնի վէ իլմի ճէվապլար
վէրիպ անլէրի գանտըրարագ իզնա էտիյօր իտի: Չօզ-
լար գանըճա չօզ թէպտիլ օլտուլար, լաքին հագիզի
թէվպէ էտէն կէնճլէր օլմատը: «Պեսիլիտա պու կիւն

թե՛վ պէ՛ տէր սէ՛ եարընտա պիղ թե՛վ պէ՛ տէրիզ» տէ՛յու վատ էտէն՝ կէնճէր պիր թարաֆա չէքըլիպ վատարընը ունու թմուշար իտի :

Պազը կէնճ չօճուզար, կէնճէր, գարըլար վէ գըզար թե՛վ պէ՛ էթտիլէր : Լաքին Պեսիլիոսըն սալ տօթլարը օլան կէնճէր թե՛վ պէ՛ էթմէլիպ՝ քէնտինի իսթիհլա էլլէտիքլէրինի կէօրտիւլիւնտէ, Պեսիլիոս սօն տէրէճէ մէյուս օլմաղա պաշատը : Լաքին պու խուսուստա տախի Ալլահ քէնտինի նուբուսը պրազմատը : Պիր կիւն հէմշիրէսինէ պու կիւն տուս էթտիլիմտէ Ալլահ պու մէսէլէյի պէնիմ իշիւն հալլ էթտի : Արթըզ մէյուս տէյիլ իմ : Ալլահ պանա կէօսթէրտի քի պէնիմ իշիմ քէլամը էքմէք տիր : Եէթիշտիրմէնին վազթը վէ թարզը Ալլահա ախա տիր : «Հէր ճան պանա գըյմէթլի տիր, պիր կէնճին ճանը օլտուղու կիպի՝ պիր գըզըն, պիր ալիմին ճանը գըյմէթլի օլտուղը կիպի, պիր ճահիլին վէ պիր էրքէյին ճանը գատար, պիր իսթիյար գարընըն ճանը այնի թարզտա գըյմէթլի տիր», տէյիպ պէնի իզնա էլլէտի : Պօղոս Առաքեալ պէս պիր Լիսիա իշիւն կէօնտէրիլտի :

Էքըլ-Օլուզ Բէօրքիւնէ քիլիսալարընտա տախի ույանըզըզ օլտու : վէ 15-20 եաշնտա օլան կէնճէրտէն 18-20 գատար թե՛վ պէ՛ էտէնլէր օլտուլար : Պեսիլիոս պու կէնճէր իշիւն չօք սէվինիպ անլէրէ պիր կէնճէր Որիսթիյան Շիրքէթի թէշքիլ էտէրէք, պու եէնի Յիսուսա կէլէնլէրէ թալիմ էթմէյէ պաշատը :

Պեսիլիոս Պատ . Տ . Գունտագճեանըն եանընա կիտիպ, իմ ի իւահի մէքթէպիւնէ 2 սէնէտէ պիթիլմէսի իշիւն Մըթըր Մարթինէ եազմասընը րէճա էթտի :

Վէ ճէվապ կէլտի քի էյէր պիրինճի սէնէնին քիթապլարընը օրատա մէշգ էտիպ՝ պուրայա կէլտիլինտէ իմթիհան վէրէպիլիբ իսէ օլապիլիբ : Պեսիլիոս իւք Փուրսաթ իլէ Պատ . Տ . Գունտագճեանտան լազըմ օլան քիթապլարը ալարագ մէշգ էթմէյէ պաշատը : Վէ Մարաշա նէ եօլտա կիտէպիլիբիմ տէյու տիւշիւնիւր իքէն, մուհաճէրաթըն միւտհիշ խապէրինի ալըպ՝ շիմտիլիք պու մագսէտին միւմքինսիզ օլտուղունը կէօրէրէք պէքլէմէյէ մէճպուր օլտու :

Էն չօք տիւշիւնկիւ մատտէլէրինտէն պիրիսի, հալ ը հազըր Փրօթէսթանթ քիլիսալարըն ըլըզ անվալը իտի : Բէնտինէ խուսուսի տուս մատտէսի տէյու ինթիխապ էտիպ՝ պու սօղուգ անվալըն սէպէպլէրինի արամաղա պաշատը : Հալ ը հազըր Փրօթէսթանթ քիլիսալարընը Րէսուլի քիլիսա իլէ թաթպիզ էթտիլինտէ, չօք քէտէր իլէ տէր իտի «Փրօթէսթանթ քիլիսալարը քէնտի ինթիխապ վէ տավէթլէրինտէն չօք աշաղըյա տիւշիւն տիրէր : Րէսուլիէթէ, գապուղա օլ գատար էհէմիլիէթ վէրիյօրլար քի արասա սալ հազիգաթ զայպ օլմագ թէհլիքէսինտէ պուլունույօր : Հալ ը հազըր ինճիլի քիլիսալարըմըզտա, էքքի քիլիսալարըմըզտան ալ իսլահա միւհթամ օլան շէյէր եօգ տըր : Ինճիլի քիլիսալար քէնտի տավէթ վէ խըզմէթլէրինտէ թէքմիլ սատագաթ կէօթէրմէտիքլէրի իշիւն, էօյլէ պիր վազըթ կէլէճէք քի՝ պու թէշքիլաթլարըն չօք խուսուսլարը էսասէն թէպտիլ օլուպ, անլէրին էքքի խըտմէթլինի իֆա էտէճէք օլան հէնի վէ Փարզը պիր թէշքիլաթ մէյտանա կէլէճէք : Բիլիսա թարիլիստէ այնի շէյի կէօրիւրիւզ : Ալլահ քէնտի պէշարէթինին վա՛զընը հէր հանկը պիր թէշ-

քիւլաթա պրագըր, պիր միւտտէթ օլ թէշքիւլաթ օլ խըտմէթի թէքմիլ իճրա էտէր վէ սօնկրա ինմալ էթմէյէ պաշատըղընտա, Ալլահ էսքի թէշքիւլաթտան տահա գուզվէթլի պիր թէշքիւլաթ մէյտանա կէթիւրիպ՝ այնի իշի օնա թէքք էտէր: Շիմտի տախի Փրօթէսթանթ քիլիսալարը կէշմիշտէ չօզ հէրարէթլի վէ սատագաթ իլէ իշէրինի կէօրտիւլէր. լաքին իզրար էթմէլի իզ քի շիմտի էսքիսի կիպի իճրա էտէմէյօր. իմտի Ալլահ պու քիլիսալարտան ֆարգը պիր թէշքիւլաթ մէյտանա կէթիւրիպ պէշարէթ իշինի անա հէվալէ էտէճէք տիր:» —

Պալատէ գիքը էլէտիյիմիզ կիպի մէրգուժ պազէն Քէսապտա վազ էտէր իտի. պիր վա՛ղընըն մատտէսի Յիսուս Քրիստոս իտի. ճալիպ ի տիգգաթ չօզ խուսուսլար սէօլէտի իսէ տէ, անճագ իքի խուսուսը զիքը էտէլիմ:

(Ա.) Յիսուսը եա պիր եալանճը, վէ պիր հիւլէքեար պիր էֆսուենճը տէյիպ՝ բէտտ էթմէլի, եա տա թամմ հէնի անտտա պէյան օլուհտուղընա կէօրէ հազիզաթէն պիր Ալլահ եա Խէլասքեար տըր տէյուզապուլ էթմէլի: Քրիստոսըն ախլագիյէթինի ալըպ՝ միւճիզէլէրի բէտտ էթմէք, եա միւճիզէլէրինի գապուլ էտիպ՝ ուլուհիյէթինի ինքեար էթմէք օլամազ. եա Քրիստոսը քիւլիւլէն բէտտ, եա օլտուզը կիպի գապուլ էթմէլի տիր: Եա Քրիստոսը թարիսի պիր գաթ տէյիլ տէյու ինքեար, եա թարիսի պիր զաթ իսէ, միւճիզէլի սուրէթտէ տօլան, խարիզ իւլ ատէ միւճիզէլէր իճրա էտէն, էօլիւպ մէզարա գօնուլտըզտան սօնկրա իւշիւնճիւ կիւնտէ գրյամ էտէն Ալլահ օլան Քրիստոս տէյու գապուլ էթմէլի իզ:

(Բ) Քրիստոսը անլամազ իշիւն անըն խարիճինտէ տուրուպ քրիթիքա եօլու իլէ Անը անլամազա չալըշմազ իմքեան խարիճինտէ տիր: Էվվէլ իման էտիպ գապուլ էլլէ, սօնրա Անը անլամազա գատիր օլաճագըն: Յիսուս քէնտինէ կէլէնլէրտէն իլք սէֆա սէճտէ վէ թէսլիմիյէթ թալէպ էտէր, վէ սօնրա քէնտի քէնտինի օլ ճանա օլտուզը կիպի քէշֆ էտէր: Քրիստոսըն ինտանիյէթինի էլէ ալարազ ուլուհիյէթի անլաշըլմազ, էվվէլա ուլուհիյէթինի էլման էլլէյիպ՝ էօնիւնտէ տիզ չէօ՛ք, սօնրա միւճիզէլէրինին, ինտանիյէթինին, ախլագիյէթինին սըրընը չօզ զօլայ անլայտճագըն:

Պատ. Տ. Գուհտագճեան 2-3 սէնէ իշիւն Ավրօփայա կիթմէք արգուսընտա իտի: Պաշլամըլ օլտուզը քիլիսանըն վէ մուհարէպէնին պիթմէսինի պէքլէյօր իտի: Քիլիսէ մէճլիսի Պեիլիոսըն 2 սէնէտէն իւմ ի իւահիլի պիթիւրէճէլինի իշիթտիքլէրինտէ: Պատ. Տ. Գուհտագճեանա 2 սէնէ սօնրա կիթմէսինի վէ Պեիլիոսա մէքթէպի պիթիւրտիլի կիպի տէրհալ Քէսապա կէլմէսինի բէճա էթտիլէր:

Պեիլիոս վէ Պատ. Տ. Գուհտագճեան հալը հաղըրտա զայրէթ իլէ չալըշմազ Քէսապըն միւլթազպէլի իշիւն փարլազ փլանլար թէրթիպ էտէր իքէն, Թիւրքիւն մուխրիպ էլի մուհաճէրաթ իշիւն Քէսապ վէ հէվալիսինէ տախի եէթիշտի: Պիր կիւն ափանսըզ 500-600 տաքէր Քէսապա տօլուպ 24 սատթա գատար էթրաֆ քէօլլէրին մուհաճէրաթ իշիւն հազըրլանմատընը էմր էթտիլէր, իքի կիւն սօնրա միւտհիշ մուհաճէրաթ պաշլատը. Գալատուրան, Էքիզ-Օլուզ, Քէօրքիւնէ վէ ստիր քէօլլէքլէրին էհալիսի պօղալլանմազա կէօ-

Թիւրիւնէն զօյունլար միսլիւ քէնտի ֆամիլեա վէ չօճուզլարը իւէ ասքերլէրին էօնիւնտէ ազըն ազըն կիթմէյէ պաշլատըլար: Էթրաֆ քէօյլիւքլէրտէն պազը ատէմլէր Բէսապա իւթիւնա էթտիլէր: Պու էսնատա Պեսիլիոս տախի հէմշիրէսի կիլտէ գալար: Հիւքիւմէթ «Բէսապա պիր շէյ հօզ, անճագ էթրաֆ քէօյլիւքլէր չըգմալը» տէյու էմր էթաի: Լաքին, միւթէֆէքքեր էհալի պուսնուն Թիւրքիւն պիր տուպարաւը օլտուզունը պիլիյօրլար իտի: Տ կիւն իշինտէ էթրաֆ քէօյլէրին էհալիսի պօշլատը: Պատ. Տ. Գունտագճեան պու ֆէլաքէթին չօզ հազընտա Բէսապա տախի կէլէճէլինէ գանի օլտուզընտան օլ կիլապի չօզ միւլէսսիւր պիր վազ վէրտի, վէ ազլամ վազընտա, սօն պիր տէֆա օլարագ՝ Ալլահըն քիլիսէօի իւէ պիր հազորգութիւն ալինինին իճրա օլունաճաղընը իլան էթտի:

Լաքին, էյվա՛ն, քի վազտան տէրհալ սօնրա, Բէսապըն եիւզտէ օլան պէլիլի վէնկլին վէ կզերահանլարընըն ֆամիլեաճա, էօյլէնէ գատարմուհաճէրաթ իշիւն հազըրլանմալարընա էմր վէրիլիպ, Ալլահըն էվլատլարը օլ միւպարէք սօֆրայա հազլաճագ իմթիյազընը զայպ էթտիլէր: Սաաթ Ծ (ա.թ.)տա Պատ. Տ. Գունտագճեան կէօզ հաշլարը իւէ քէնտիւնին սօն տէրէճէ սէվտիյի ճէմաաթընը պրազըպ խաշ հօլունու էլէ ալարագ՝ Համա Համուսա սօլրու հօլա չըգտը: Օլ հաֆթա պիր իքի սէվգիյէթ օլտուգտան սօնրա, Փրօթէսթանլար գալմալը հալընըզ Լուսաւորչահանլար կիթմէլի տէյու էմր կէլտի: Զաթէն Փրօթէսթանլարտան պազը կիտէնլէր օլմուշիտի: Պագիսի գալըպ ճիւմլէ Լուսաւորչահանլար կիթտիլէր: Իշթէ պիր Թիւրք

տուպարաւը տահա: Ժամլար, քիլիսալար գափանըպ՝ ասքերլէր իւէ տօլտու: Էհալի խօշ թէրէնիւմլէր իւէ միւֆէրրահ օլմագ եէրինէ, հէր քէս քէնտի օտաւընըն քէօչէսինէ շէքիլիպ՝ սիւքիւթ վէ կէօզ հաշլարը իւէ պու մուգայագա կիւնլէրինտէ իմանտան սափմաւընլար տէյու Ալլահա հալվարմագտա իտիլէր: Պեսիլիոս տախի այնի մանատա սիւքիւթ էտիպ՝ Ալլահըն մուգատտէրաթընա սէյր էթմէքաէ իտի: Հիւ պիր խըզմէթ կէօրիւմէյօր իտի, անճագ ճէնագէ վուգուընտա պիրէր վազ օլունույօր իտի: Զօզ քիմսէլէր պու հալա տայանտալըպ՝ էօլմէքտէ իտիլէր: Սանքի հէր կիւն մէզարլար զիյարէթ էտիլիյօր իտի: Հիւ պիր կզերահան գալմատըզընտան Պեսիլիոս պու միւնասէպէթ իւէ էհալիյէ սէօյլէմէյէ ֆուրսաթ պուլտը: Պիր տէֆա իիթիյար պիր գարընըն ճէնազէ խըզմէթինտէ պէօյլէ սէօյլէտի: «Է՛յ տօթլարըմ, պիր իիթիյար զարընըն մէզարը պաշընտա իզ տէյու տիւշիւնմէյիւնիզ: Իլլա պիր պէշէրիյէթին մէզարը պաշընտա տուրույօրուզ: Պինլէրճէ սէվկիլիւ վաթանտաշլարըմըլըն, վէ միլլէթտաշլարըմըզըն, պինլէրճէ շէճի կէնճլէրին, պինլէրճէ պիսուշ չօճուզլարըն, էվվէթ պիւթիւն պէշէրիյէթին մէզարը պաշընտա տուրմագտա իզ: Պու միսլի վուգու պուլմամըլ հարպտա՝ եօզ տըր պիր միլլէթ հա մէմլէքէթ քի, էօլիւմիւն տէհշէթիւնի հիսս էթմէսին: Լաքին կէօզ հաշլարը իւէ իզրար էթմէյէ մէճպուր իզ քի, է՛ն տէհշէթիլիս շարգ քրիւթիյանլարը խուսուսա էրմէնիլէր իշիւն տիր: Լաքին էօլիւմ, մէզար, հագիլի պիր վազտա օլտուզը կիպի էօլիւմ, մէզար, հագիլի պիր վազտա մուհազագա պիր ազապիւնտէ զըլամ, վէ հայաթ տախի մուհազագա պիր վազտա տըր: Համա, պինլէրճէ համալար օլունը քի

պիղտէն ելվել, Բրիստոս պու աշնի մէզարա գօնու-
տը խոտ տէ, մէզարը մաղլուպ էտիպ՝ գըլամ էլէտի,
վէ շիմտի միւէպպէտէն եաշայօր. վէ պու հայաթը
պիզիմ իշիւն տախի միւմքին գըլմըլ տըր: «է՛յ էօ-
լիւմ սէնին տիքէնին տէրէտէ տիր», Ա. կորն. 15. 56.
Լաքին ելվելա Բրիստոս իլէ էօլիւպ կէօմիւմէմիզ
լաղըմ տըր: Թա քի աշնի հայաթա մալիք օլալըմ:
Յիսուսսըզ էօլէճէք իսէն վա՛յ սանա, միւէպպէտ հա-
յաթ եէրինէ միւէպպէտ հէլաքա կիտէճէլինէ էմին օլ:
«Իմտի ճէտարէթլէնինիզ պէն տիւնհայա գալիպ կէլ-
տիր» տէլէն Սէլասքեարա էյի սարըլալըմ, Անա քեա-
միլէն իման էտիպ՝ անըն արգասը սըրա կիտէլիւմ, օ
պիղի մէզարտան կէշիրէճէք իստ տէ, էնճամ սէլամէթ
իլէ էպէտի մէսքէնլէրէ գապուլ էտէճէք տիր»:

Քէսապըլար Սուէյտիլէլիլէր կիպի պիր խէլաս
չարէտի արայօրլար իտի, լաքին միւէպպէտ օլտմատը-
լար, չօգ տէֆա պազը ազգասէր կէնճլէր տէնիզ գըլը-
սընա կիտիպ արա սըրա ուզապտան կէլէն վափօրլարա
իշարէթ էթմէք իշիւն չալըշօրլար իտի: Լաքին
պու սօն տէրէճէ ֆէտաքեարըզ իթէր իտի: Չիւնքի
պիւթիւն Քէսապ էթրաֆ տաղարընա նօղթալար տի-
քիւմիլ իտի: Պիր կիւն Պեսիլիոս հէմշիրէսինէ «Պէն
պիր իքի կէնճլէր իլէ տէնիզ գըլըսընա կիտէճէլիւմ,
կիտէն կէնճլէր ինկիլգճէ պիւմէտիքլէրի իշիւն վափօր
կէլտէ պիլէ պիր իշ կէօրէմէզլէր, ազգային կէնճլէր
կիթմէմիլ րէճա էտիյօրլար: Վազաս պէն պիր շիր-
քէթէ ախտ տէյիլ իմ, լաքին ախնիզ տօթլարըմա
Սըրիթիլյանըզ գօրգաղըզ եախօտ նէֆափէրէսթլիք
օլմատըլընը կէօթէրմէք իշիւն կիտէճէլիւմ: Հիշ
պիր քիմտէյէ սէօլլէմէ»:

լան թէնլիքէլէրի վէ հաթթա էօլիւմիւն տէ օլապիլիւր
իտիլինի պէյան էտէրէք մէն էթմէյէ չալըշար իստ տէ
մէն էտէմէտի Պեսիլիոս, «Ա՛հ հէմշիրէմ էյէր Ալ-
լահ պու էհալիլէ պիր խէլաս չարէտի հալինտէ պէնի
իսթիմալ էտէճէք իստ, քէնտիլի նէ գատար պախթի-
յար ատտ էտէճէլիւմ, վէ պու գատար ճանլարըն խէ-
լասը իշիւն վէլէվ գուրպան օլաճաղըմը պիլսէմ, պու
տազիզտէ հիւնն ի րիզա իլէ գուրպան օլաճմաղա
րաղի իմ», տէյիպ գարարընտա սապիթ օլտուղուը
սէօլլէտի վէ «Պէնիմ իշիւն տուա էթ» տէյիպ կիթտի:

Եվվէլլէրի տէնիզ գըլըսընա կիտէնլէրտէն հէր
կիւն խապէր ալընըր իտի: 5-6 կիւն կէչտի հէմշի-
րէսի հալա պիր խապէր ալաճմամըլ իտի: Չիւնքի
Քէսապա եէնիտէն առքեր կէլմիլ, վէ տահա սըզը
թարգաս հօլլար գափանմըլ օլտուղուընտան, հիշ պիր
թարաֆ իլէ մալսապէրէ էտիլէմէյօր իտի: Իւշ կիւն
տէնիզ գըլըսընտա պէքլէմիլլէր վափօր կէլմէմիլ:
Քէսապտան էքմէք կէլմէմիլ, հանլարընտա օլան էք-
մէք տէ տիւքէնմիլ օլարապ իքի կիւն աշ սուսըզ պիր
մաղարատա գալմըլար: Եթրաֆ քէօլլէրաէ պուլու-
նան իսլամլար օրատա ատէմ օլտուղուըն պիլտիքլէ-
րինտէն իւզէրլէրինէ հիւճմ էտիպ, գուրշունա թութ-
մուշար, էնճամ չօգ կիւճլիւքլէր իլէ տէնիզ գըլը-
սընտան 2 սաաթ գատար եիւրիւլէրէք իզլէրինի զայպ
էթմիլլէր, վէ թէքրար ճէպէլ-Ս.գրայա աօղրու թըր-
մանըպ թէփէօրինէ չըգմաղա միւլէստէր օլմուշար:
Պեսիլիոս պու աճըզ վէ հօրղուշուղա տայանամա-
յարապ՝ հօլտա սըթմա օլմուշ, վէ գըղտըրմա պաշըն-
տա օլարապ Քէսապըն փունարընա հազըն պիր եէրէ
գատար արգատաշարը իլէ կէլմիլ, արգատաշարը

պիր սասթ ուղազ պիր հերէ կրտէճէքլէրինի պէյան
 էթտիքլէրինտէն, քէնտիտի սօն տէրէճէ եօրուլուպ
 երւրիւյէմէյէճէյինի վէ 15 տապիզէտէ տօղրուտան
 Բէսապա էնմէյի թէրճիհ էտիպ՝ ազգատաշարընտան
 ալըրըր: Բէսապա զիյատէ ասքէր կէլիպ հէր եէր-
 տէն սըղը սըզըճա մուհաֆազա օլունտուզընը քէնտի-
 լէր պիւմէյօրլար իտի: Պեսիլիոս սու իչմէք իչիւն
 փունարա էնտիյինտէ, պիր ասքէր քէնտիինի մահպու-
 սա կէօթիւրիւր, հէմչիրէտի վազասա ը հալը իչիթտի-
 յինտէ չօզ թէլաշ էտէր իսէ տէ, Պեսիլիոսըն տօթ-
 լարը քէնտիտի իչիւն քէֆիլ օլուպ մահպուստան չը-
 գարըրլար:

Պեսիլիոսըն պու ֆէտաքեարլըզը չօզլար թարա-
 ֆընտան թահսին օլունուր իքէն, չօզլար թարաֆըն-
 տան տախի թապպիհ օլունուպ «Պու ֆէտաքեարլըզ
 տէյիլ ահմազըզ տըր» տէյու թէչէքքի էտիլտի: Բէն-
 տիտի «Պէն հիչ պիր քիմսէ իչիւն հաշամաջօրում,
 տէրունիմտէ իչիւն զուվվէթէ իթաթա մէճպուր
 իմ: Կիթմէքլիյիմ հիչ պիր ֆաիտէ էթմէտի: Լա-
 քին պու վաթանփէրվէր վէ տինտիլ տօթլարըմա
 պիր բուհանի կէնճ, քէնտիլէր կիպի վէ տահա ֆէ-
 տաքեար վէ վաթանփէրվէր օլապիւր իտիյի տէրտի-
 նի վէրտիյիմ իչիւն մէսրուր իմ», տէյիլ ճիւմլէ հա-
 գարաթամիլ սէօզլէրի սիւքիւթ իլէ տինլէտի:

ՊԵՍԻԼԻՈՍՐՆ ՐԻԻՅԱՍՐ ՎԷ ՇԻՀԻՏԼԻՅԻ

Թիւրք հիւքիւմէթի անճազ իքի այ՝ էթտիյի
 վատա էմին գալտը, 2 այ սօնրա պազի ճիւմլէ Փրօ-
 թէսթանլարըն տախի չըզմասընա էմր կէլտի: Էհա-
 լի քէնտի միլլէթտաշարընըն կիթտիյի խաշ եօլու-

նա կիթմէք իչիւն հազըրլանմագտա իտիլէր: Պեսի-
 լիոս հէմչիրէտիին ֆամիլիասը իլէ սէվզ օլունաճազ
 իտի: Հէմչիրէտիին զօճասը Տօզ . Ս . Մ . պիր սէնէ
 էվվէլ հարպա կիթմիշ օլուպ, իթթիյար վալիտէյինի-
 նի, կէնճ գարըսընը վէ հէնուզ տօզմուշ քիւչիւք օլ-
 լունու, 3 գըզ հէմչիրէ վէ պիր քիւչիւք պիրատէրի-
 նի քէօյտէ պրազմըշ իտի: Տօզ . Չիւրիւքեանըն գա-
 ըսը օլան պէօյիւք հէմչիրէտի իսէ, պիր սէնէ էվվէլ
 չօճուզլարը իլէ Մըսըրտան Բէսապա թէպտիլ ի հա-
 վայա կէլմիլլէր վէ Սէֆէրպէրիւք միւնասէպէթի իլէ
 օնլար տախի կէրի Մըսըրա կիտէմէտիքլէրինտէն փէ-
 տէրի կիլտէ գալմաղա մէճպուր օլմուշ իտի: Պէօյ-
 լէճէ 13 ազատան իպարէթ պիր ֆամիլիայա Պեսիլի-
 ոստան պաշգա պիր մուալին հօզ իտի: Տօզ . Ս . Մ .,
 Տօզ . Ովսիա Չիւրիւքեան իլէ հարպա կիթմիլլէր ի-
 տի . 6 այ սօնրա Տօզ . Ս . Չիւրիւքեանըն հարպտա
 վուրուլմասընըն խապէրի հիւքիւմէթ սէն ըէսմէն կէլ-
 միշ իտի:

Տօզ . Ս . Մ . այնի ճէպհէտէ իտի, 6 այտան պէ-
 րու խապէր կէլմէտիյինտէն ֆամիլիաճա իլթիւրապ-
 տա իտիլէր: Պիր կիւն Պեսիլիոս Հալէպտէն Պատ .
 Էսքիճեանտան պիր մէքթուպ ալտը: Պէօյլէ հազըլ-
 մըշ իտի: «Էնիշտէնիլ Տօղթ . Մկրտիլեան հարպտա
 էօլտիւլիւնիւն խապէրի հիւքիւմէթաէն ըէսմէն պա-
 նա խապէր վէրիլտի: Իլթէ քիւնեառընը կէօնաէրի-
 նա յօրում, Տօզ . Սամուէլ սիլգէ օլտուզը գատար վէ տա-
 հա զիյատէ պանա գըյմէթիլ իտի, չիւնքի էն սըզ
 տօթթըմ իտի: Էսէֆիմի վալիտէյինիէ պէյան էտի-
 նիլ . Սլլան քէնտիլէրի թէսէլլի էթտի, իչիւն տու-
 ճը իմ»: Պու գատար քէտէրլէր իւզերինէ պու քէ-

տէրի. Կաթնի իշխութեանը կէրէք վաւիտէյնի իշխան, կէրէք հեմշիրէսի իշխան պէօյիւք պիր տարպէ օլտու- ղունը տիշիրէնէրէք Պեսիլիոս պու խապէրի հիչ պիր քիմսէյէ սէօյիւմէյիպ՝ 2 այ քէնտինսէ հըֆօ քթտի: Պեսիլիոսըն հալ ք հազըր իշի պու Փամիլիատա օլան մանգուն գալպէրի տահա վէ Փարզըր եօլլարտա ֆէ- րահլանտըրըպ օնլարը իմանտա սապիթ սազլամապ իտի:

Պիր կիւն սապահլայըն գալգտըրընտա «Հէմշի- րէմ պու կէճէ ղայէթ տէհչէթլի վէ այնի վազթտա թաթլը պիր բիւյա կէօրտիւմ» տէյիպ նազլ. էթմէյէ պաշլատը: «Ռույամտա կէօրտիւմ քի պու եէնի քի- լիսա աղընա գատար էհալի իլէ տօլմուշ իտի: Մին- պէրտէ վազ էտէն Սէվկիւլիւ Ուէլասքեարըմ իտի: Վազ պիթտիքսէն սօրա էհալինին հէր պիրինէ պի- րէր խաչ վէրիպ գարըտաքի եիւքսէք տաղտան կէօ- րիւնէն պէօյիւք պիր գափույու կէօթլէլէրէք, «Օ- րայա գատար թաշըտըրը հալտէ սէլամէթ գափուլա- րընտան կիրիպ գապուլ օլունաճագսընըգ», տէյիպ էհալիյի կէօնտէրմէքտէ իտի, սըրա պանա կէլտի- յինտէ, պանա տէմիրտէն պիր պէօյիւք խաչ վէրտի, վէ պաշըմ իւզէրինէ պիր գըլըճ սարապ, «Օ՛ղլում, իշթէ գափույա կիրմէքտէսին ղալիպ օլան հայաթ թաճընը ալաճագ» տէտի: Պէն էհալինին կիրթտիյի թարաֆա տօլրու կիրթմէյէ պաշլատըմ, տաղա չըգան էհալի էվվէլ չօգ իտի իսէ տէ, սօնրա չօղլար քէն- տի խաչլարընը եօլա աթըպ պաշգա թարաֆա կիրթ- տիլէր, տաղըն գիրվէսինէ հազլաշտըղճա՝ չօգ սզ քիմսէլէր զօլմագտա իտիլէր: Պիր սզ սօնրա, պիր մէլէք կէլիպ պէօյիւք սէօյիւք, «Հէր քէ» խաչընը

ալըպ, քէնտինէ կէօթէրիլէն եօլտան, եալընըգ եիւ- լիւմէլի տիր», պու էմր ճիւմլէ սրգատաշլարըմ վէ պանա կիւճ կէլտի իսէ տէ, իթաաթա մէճպուր իտիք: Պէն օլ պէօյիւք տէմիր խաչը սրգամա վէ գըլըճը տախի օմուզուճա ալարապ՝ եալընըգ պանա կէօթէրի- լէն եօլտա կիրթմէյէ պաշլատըմ. էօյիւք սըճաղը պա- սըպ գանլը թէրլէր իշինտէ իտիմ. չօգ եօրղուն վէ սուսուզլուզըմտան եէրէ տիւշիւպ պաշըլտըմ, պիր սզ միւտտէթ սօնրա ույանտըմ վէ թէքըր խաչը ալըպ՝ եօլուճա տէվամ էթմէյի տիւշիւնիւր իքէն, խաչը գը- լըճը պրագըպ՝ տաղըն էթէյինէ տօլրու գաշմաղա, գալպիմտէ շէյթանի պիր թասալվուր տօլտու: Ուաչը պրագըպ իքի իւչ ատըմ ուզաղա կիտէր կիրթմէզ օլ քիլիսատա փարլապ էլպիտէյլէ տուրան Զաթըն՝ պրագ- տըղըմ խաչըն հանընտա տուրարապ՝ պանա պէօյիւք սէօյիւքտիլինի իշիթտիւմ, «Հէր քիմ խաչընը հէր կիւն եիւքլէնիպ սրգամ սըրա կէլմէզ իսէ, պէնիմ շայիր- տիւմ օլամագ»: Պու լաթիֆ սէտայը իշիթտիլիմ կիպի տէրհալ կէրի տէօնիւպ՝ խաչըմը վէ գըլըճը ալըպ այնի տաղա տօլրու կիրթմէյէ պաշլատըմ: Ուզագտան դա- փու կէօրիւնմէքտէ իտի, էնճամ չօգ գան թէլլէր ի- շինտէ գափույա եէթիշտիմ, չօգ եօրղուն օլտուղում- տան՝ խաչըն ալթընտա տիւշիւպ պաշըլմագ իւզրէ ի- քէն, օլ եօլտա կէօրիւնէն գաթ, էլինտէ պէյապ պիր լիպաս վէ պիր թաճ օլարապ՝ գափույու աշտը, վէ պա- նա հազլաշարապ խաչը վէ գըլըճը պիր թարաֆ էտիպ՝ հայաթ սույունտան պանա իշիրտի վէ սզ շէյլէրտէ է- մին պուլունտըն չօգ շէյլէր իւզէրինէ բէի նասպ է- տէճէյիւմ, վէտէրիմին շէնլիլինէ կիր» տէյիպ փաք տէճէյիւմ, վէտէրիմին շէնլիլինէ կիր» տէյիպ փաք պէյապ խիլաթը պանա կիրթտիւր վէ ալթուն թաճը

պաշարմա գոյուպ պէնի օլ միւզէյյէն մէսքէնլէրէ գա-
պուլ էյլէտի: Ահ օլ թաթլը սէմա վէ օլ միւզէյյէն
մէսքէնլէր հիչ խայալըմտան կիթմէյօր» . պէն ըրւյա-
լարա չօգ էհէմմիյէթ վէրմէմ, ամմա պանա կէլիյօր
քի պու գըլըճլար արասընտա պէն տէ թէլէֆ օլաճա-
ղըմ, ամմա խաչըմըն հէր քէսինքինտէն տահա աղըր
վէ պէօյիւք օլմասը պէնի չօգ գօրգուտույօր իսէ տէ,
ազապինտէ օլ թաճըն գըյմէթի խաչըն աղըրըղընը
պիր ազ թախֆիֆ էտիյօր . անճագ հէմշիրէմ, պէնիմ
իչիւն տուա էյլէ քի պանա վէրիլէճէք օլան խաչը
թամմ Խէլասքեարըմըն իսթէտիլի հօլտա վէ թարգտա
կէօթիւրէպլիմէք իչիւն Ալլահըն ինայէթի պանա եէ-
թիւնն» : Հէմշիրէսի իսէ, աճէպա պաշարըզա տահա
նէ կիպի ֆէլաքէթլէր կէլէճէք տէյու մէյուս օլտու
իսէ տէ, տուատան պաշապ պիր հօլ իլէ, թէսէլլի պու-
լամայօր իտի: Մուհաճէրաթ գէմանընտա չէքտիլի-
միզ էլէմլէրի թարիֆ հա մուհաճէրաթըն գալիմլիք-
լէրինի պահս էթմէք մագսէտինտէ տէյիլ իզ, անճագ
Պեսիլիոս պու խաչը նա'սըլ ալտըղընը վէ էնճամ օլ
էպէտի մէսէրիէթէ նա'սըլ գապուլ օլուենտուղընը գա-
րիյուենա անլաթմագ իչիւն, Պեսիլիոսըն մուհաճիլիք
էօմրիւնիւն ճիւզի պիր գըսմընը նագլ էթմէյէ մէճ-
պուր իզ, Պեսիլիոս հէմշիրէսի կիլ իլէ Սեպտ . այընըն
իլքլէրինտէ ձիսը ի Շուղուր թարաֆընա տօղրու սէվզ
օլուենուպ, իւչ կիւն սօնրա մահալը մէկքիւրէ եէթիւ-
տիլէր: Էհալինին էքսէրիսի Համա Համուսա վէ Տէր-
գօր թարաֆլարընա տօղրու սէվզ օլուենույօր իտի, չօգ
ազ ֆամիլեալար ձիսը ի Շուղրտա իպգա օլուենտու-
լար: Հէմշիրէսի Ռահէլ կիլ Տօգթօր աիլէսի օլտուգ-
լարը իչիւն, Պեսիլիոս տախի Սիւրեհանի օլմաղլէ օրա-

տա իպգա օլուենտուլար: ձիսը ի Շուղրա կէլտիք-
լէրի կիւնտէ, Տօգթ . Ս . Մ . Հինտիսթանտա էսիր
տիւչտիւլիւնէ տաիր իմգասըլէ պիր գարթ ալտըլար,
պիւթիւն ֆամիլեաճա սէվինտիլէր իսէ տէ, Պեսիլիո-
սըն սէվինճի եիւզլէրճէ գաթ զիյատէ օլտու, չիւնքի
օնուեն իչիւն Տօգթ . Ս . Մ . էօլմիւլ իքէն, տիրիմիչ
իտի:

Պեսիլիոս 6-7 այ ձիսը ի Շուղրտա գալտը: Հէր
քէսէ օլտուղը կիպի հէմշիրէսի կիլ տախի իզթիսատի
չօգ գահմէթլէր չէքմէքտէ իտիլէր: Շէօյլէ քի, հէմ-
շիրէսի վէ անըն կէօրիւմլէրի թէրզիլիք էտիպ՝ պիր
ազ փարա գազանմաղա չալըջօրլար իտի իսէ տէ,
ֆամիլեա պէօյիւք, պահալլըգ տախի չօգ օլտուղըն-
տան իտարէտէ չօգ կիւճլիւք հիսս էտիյօրլար իտի:
Պեսիլիոս պու հալա տայանամայարագ՝ օրատա պիր իչ
պուլմաղա չալըջտը իսէ տէ, պուլամատը: Մըսթըր
Մէրիլտէն պիր ազ փարա ալաճաղը վար իտի, լաքին
Այնթապտան ձիսը ի Շուղրա փարա կէթիլթմէք չօգ
կիւճ օլտուղուենտան կէթիրտէմէտի: վէ Հալէպտէն
տահա գօլայ կէթիրթմէք իւմիտիլէ Հալէպէ կիթտի:
Փարայը ալըպ՝ տէօնմէք ֆիքըրինտէ իտի իսէ տէ,
Պատ. Էսքիճեան վէ սաիր տօսթլար «Հալէպ կէնիչ տիր»,
գօլայ իչ պուլապիլիւրսին: Եագընտա Ալման գուճ-
փանեասը աչըլաճագ տըր, չօգ իչ օլուր» տէյու թավ-
սիյէ էթմէլէրիլէ Հալէպտէ գալմաղա գարար վէրտի:
Փարա կէլտիլիւնտէ պիր գըսմընը հէմշիրէսինէ

կէօնտէրտի: վէ Հալէպտէ պիր իչ պուլմագ արգա-
սընա տիւչտիւլ: Հէմշիրէսի կիլին սօն տէրէճէ գա-
րուրէթտէ իտիլինի վալիտէսի կիլին տախի Ուրֆատա
օլտուղուենը անլատըգտան սօնրա հէմշիրէսինի Ուր-

Փայա կէօնաէրմէք իւզրէ Հալէպէ կէթիրթմէք իսթէ-
 յօր իտի: Մագսէտի պիւթիւնն Փամիւնեայը Հալէպէ
 կէթիրթմէք իտի, չիւնքի Հալէպտէ իչ պուլուպ թէ-
 ալիւնչէրինի չըգարապիւրիւրէր տիւշիւնկիւսիւնտէ ի-
 տի: Պէօլէնէ Պեսիլիոսըն էնիշտէսի Ապտիււրիւրիմ
 Գասապ Ծամտա պէտէլինի թէտիւէ էթտիքտէն սօնրա
 Հալէպէ կէլտիլինտէ, անը ձիսը ի Ծուզրա կէօնաէրիպ
 հէմշիրէսիինի Հալէպէ կէթիրթտի քի էնիշտէսի իւէ
 Ուրֆայա կիտէլէր:

Մուհաճէրաթ վէ առքէրլիք գօրգուսուհտան Պե-
 սիլիոս անճագ մէճպուրի շէլէր իչիւն տըշարը չըգ-
 մագտա իտի: Իքի իւչ արգատաչ պիր օտա իճար է-
 տիպ՝ օրատա սայքի մահպուս կիպի օթուրմագտա ի-
 տիլէր: Օլ գուսմփանեանըն իշի հալա աչըլմամըլ օլ-
 տուզուհտան, իչ արամագ իչիւն պազէն պազէն տը-
 շարը չըգմագ մէճպուր իտի: Պիր տէֆա մուհաճիր
 տէլու թութուլուպ, Հալէպտէն եարըմ սասթ ուզագ
 օլան գապըլըղա կէօթիւրիւլտիւլիւնտէ, սօսթու օ-
 լան Պատ. էսքիճեան չօգ ֆէտաքեարըլք իւէ քէնտի-
 նի օրտան գուրթարմըլ իտի: Պու արատա Պատ. էս-
 քիճեան, քէնտի փէրիշան միւլէթիւնի գիյարէթ էտէ-
 րէք թէսէլի էթմէք իւէ մէշղուլ իքէն, թայֆըտա
 թութուլուպ էօլմէսի վագըասը, քէզա պիր գաչ այ
 էվլէլ չօգ սէվտիլի Պատ. Տ. Գուստագճեանըն Հա-
 մատա էօլմէսիինի խապէրի, քէնտիինի սօն տէրէնէ
 մէյուս էթմիլ օլուպ, սըրանըն հազընտա քէնտիինէ
 կէլէնէլինի պէքլէյօր իտի իսէ տէ, կէչիմի իչիւն
 պիր իչ պուլմագ մէճպուր իտի:

Պեսիլիոս չօգ կիւզէլ Օսմանըճա պիւտիլինտէն,
 Հալէպտէ Տար էլ մուսուլիմիյն մէքթէպլինտէ պիր իչ

ալմագա չալըլըլօր իտի: Մէքթէպլին սօն կիւն իմ-
 թիհանը վաղթընտա տէրէճէ աթմագ իչիւն քէնտիինի
 տալի տալէթ էլլէտիլէր, հէր կիւն օրայա կիտիպ՝
 հազըր օլան մուսուլիմ, գայմագամ վէ վալի իւէ շա-
 յիրտանը իմթիհան էտէրէք՝ էօլէն թասմընը պիր-
 լիքտէ էտիպ՝ այըլըլըլար իտի: Մէքթէպ րէլիս վէ
 ճիւմլէ մուսուլիմլէր վէ պիզղաթ վալի քէնտիինի թահ-
 սին էթտիլէր, վէ կէլէնէք սէնէ իչիւն քէնտիինէ մութ-
 րագ խօճալըք իշի վէրէնէքլէրինի վատ էթտիլէր:
 Պեսիլիոսըն պու մէքթէպտէ էն սըգ տօսթու պիր էր-
 մէնի մուսուլիմի իտի. պու՝ Պեսիլիոսըն չօգ զիյատէ-
 սիլլէ թահսին էտիլտիլինի կէօրտիւլիւնտէ, հասէտ
 էթմէյէ պաշատը. վէ հէր նէ՝ գատար հիւզտէն այնի
 իչթիրագը կէօսթէրմէքտէ իտի իսէ տէ, քէնտիինի
 մուսուլիմ թութուլմասընը իսթէմէյօր իտի:

Հէմշիրէսի Ռահէլ վէ էնիշտէսի Ապտիււրիւրիմ
 եօրուլմուշ վէ խասթա օլարագ՝ Հալէպէ եթթիւտիլէր,
 հէմշիրէսիինի խասթալըլըլ օլէրայա պէնդէյօր իտի,
 օլ սապահալըն Պեսիլիոս անլէր իչիւն տօգթօրա կի-
 օլ սապահալըն Պեսիլիոս անլէր իչիւն տօգթօրա կի-
 տէր իքէն, էզրայիլ կիպի Հալէպլին սօգաղարընտա
 տօլաշան պիր փօլիս Պեսիլիոսա բասթ կէլիպ՝ թութա-
 տօլաշան պիր փօլիս Պեսիլիոսա բասթ կէլիպ՝ թութա-
 րագ մահպէտէ կէօթիւրիւր. հէմշիրէսի էօլէնէ գատար
 պէքլէտի նէ՝ պիրատէրի նէ՝ տէ տօգթօր կէլտիլէր.
 հէմշիրէսի պիրնէրճէ շիւփհէլէրտէ իքէն, պիրատէրի
 իչէրի կիրտի, Տ տագիլէ գատար օթուրարագ՝ կիթմէք
 մէճպուրիլէթիւնտէ օլտուզուհտա պէյան էթտի: Պեսի-
 լիոս պիր առքէր իւէ պէրապէր, խասթալարը կէօրմէ-
 յէ իղն իւէ կէլմիլ իտի: Հէմշիրէսի մէսէլէյի անլա-
 յըպ՝ գափուտա օլան ժանտարմայը կէօրտիւլիւնտէ,
 «Աման պիրատէր պիր միլթար փարա պու ժանտար-

մայա վերիպ, սէնի պաշպա պիր եերէ սաղլայալըմ» տէ-
 յու չօդ բէճա էթտի իսէ տէ, պիրատէրի «Սա'յըր, պէ-
 նիմ իչիւն ժանտարմա զահմէթ չէքէճէք տիր, պու
 տօղրու օլմագ, զամիրիմէ իլիշիյօր, զաթէն պէնիմ
 ասքէր օլմագա նիլէթիմ վար իտի, զաչագ էօմրտէն
 չօզ օսանտըմ. չէրէֆ իլէ ասքէրլիք պունտան չօզ էյի
 տիր. օլսա օլսա ասքէր օլսաճագ իմ. զօրգմա ինչալլահ
 եարըն օլ պիր կիւն ասքէրլիլէ զայա օլունուպ' ազատ
 պրազըլըրըմ» տէյիպ' հէմչիրէսինի իզնա էլլէտի վէ
 թէքրար ժանտարմա իլէ կիթտի:

Պեսիլիոս Հալէպտէ 15 կիւն զատար իզտիսատի
 չօզ կիւնլիւքլէր իչինտէ զալմըշ իտի, քէնտի թա-
 պիաթը էօլէ իտի քի չօզ կիւն իլէ ինթիլյաճընը պաշ-
 զալարա պիլտիրիբ իտի, վալիտէյնի քէնտինին Հա-
 լէպտէ օլտուղունը պիլմէտիքլէրինտէն փարա կէօն-
 տէրէմէմիլ իտիլէր, սօնրա պիլտիքլէրինտէ տէրհալ
 կէօնտէրմիլլէր իտի. Հալէպտէ չօզ իանէ մահալլէրի
 վար իտի. իսթէսէ, չօզ մէմուենիլէթլէ վէրիլլէր իտի,
 լաքին քէնտի հիչ պիր եերէ միւրաճաթ էթմէմիլ
 վէ օտա արգատաչարը պիլլէ քէնտինին օլ տէրէ-
 ճէ միւհթաճ օլտուղունը անլայամամըլլար իտի. հէմ-
 չիրէսի Հալէպէ կէլտիլինտէ, 8 կիւն, 24 սաթտա
 անճագ պիր տէֆա թասամ էթտիլինի, օ տա, տար էլ
 մուալլիմիլյն մէքթէպինտէ իմթիհան միւնասէպէթիլլէ
 էօլլէն թասամը իլէ կէչիրտիլինի սըրէն զիքը էթմիլ
 իտի:

Պեսիլիոս ասքէրլէր տաիրէսինտէ ասքէրլիլինի
 պէքլէր իքէն, պիր կիւն փօլիս միւտիրինին եանընա
 իսթինթագ իչիւն չաղըլըպ' փօլիս միւտիրի անա
 «Սէն եալան սըն վաիզ տէյիլ սին, սէն էչգըլալըգ էթ-

միլչին, էրմէնիլէր իլէ մուհաճիր օլմալլըսըն» տէտի,
 վէ էչգիյա մահպէսի տէնիլէն նէգարէթ մահպէսինտէ
 գալմասընը էմր էթտի: Օլ մէքթէպտէ օլան էրմէնի
 մուալլիմի' Պեսիլիոսըն թութուլտուղունը իչիտիպ'
 քէնտինի էլէ վէրմէք իչիւն միւնասիպ պիր ֆուրսաթ
 օլտուղունը տիւլիւնէրէք, կիտիպ փօլիս միւտիրինէ
 պու կէնճ էչգիյա տըր տէյու իիսպար էտէր, վէ մագ-
 սէտինէ վասըլ օլուր:

Պեսիլիոս հէր կիւն եէնի եէնի իսթիտալար եա-
 զըպ' քէնտինին Սիւրեհանի օլտուղունը, Սիւրեհանիլէ-
 րին տախի մուհաճէրաթտան միւսթէսնա օլտուղա-
 րընը իտտիա էտէրէք' մուհաճէրաթտան միւսթէսնա
 օլմասընը բէճա էտիյօր իտի: Պու իսթիտալարը փօ-
 լիս միւտիրինէ կէթիրէն էնիլտէսի Ապտիւլ Քէրիմ
 իտի:

Փօլիս միւտիրի իքիսինին տախի միւթէալլէմ
 օլտուղարընը անլայըպ' անլէրի թէլէֆ էթմէյէ գա-
 րար էտէր: Պիր կիւն, Ապտիւլ Քէրիմ էֆ. թէքրար
 Պեսիլիոսըն իսթիտասընը փօլիս միւտիրինէ կէօթիւր-
 տիւլիւնտէ, փօլիս միւտիրի նուֆուս թէգքէրէսի իլէ
 պէտէլ քեաղըտընը իչինտէն ալարագ' «Սէն նէ° սին
 Սիւրեհանի օլտուղընը իսպաթ էլլէ, հէր իքիսիլ տա-
 իս թահթ էլ հըֆղ մուհաճիր օլսաճագսընը» տէյիպ'
 քէնտինի տախի մահպուս էտէր: Պիր տօսթ էնիլտէ-
 սի իչիւն քէֆիլ օլուպ' Ուրֆատան Սիւրեհանի օլտուղ-
 արընըն թաստըգ իսպէրի կէլէնէ գատար մուվագ-
 զաթ պիր վագթ իչիւն ազատ օլուր: Հէմչիրէսի հէր
 իքիսինին տէ Սիւրեհանի օլտուղարը թաստըգ օլուն-
 սուն տէյու Ուրֆայա թէլէկրաֆ իլէ պիլտիրմիլ իտի:
 Կաքին ճէվապ կէճիքտի, վէ Պեսիլիոսըն Տէր Զօրա

Ե.

ՊԵՍԻԼԻՈՍՐՆ ԳՈՒՐԹՈՒԼՄԱՍՐ ԻԶԻԻՆ ՎԱԼԻՏԷՍԻՆԻՆ ԷԹՏԻՅԻ ՃԷՆՏԼԷՐ

Ուրփատա 1914տէ վուգու պուլան 17 կիւնլիւք էրմէնի իւէ թիւրք մուհարէպէսինին խիթամընտան պիր կիւն սօնրա Պեսիլիոստան աթիտէքի մէքթուպ կէլտի:

Սէվկիւլիւ վալիտէմ,

Թէէսսիւֆ իւէ պէյան էտէրիմ քի, պիւթիւն փէսապ իւէ պէրապէր պէն վէ հէմշերէմ՝ ֆամիլեասը իւէ մուհաճիր չըգտըզ: Շիմաի ձիսը ի Շուզրտա պուլունույորուզ Բապպըմըն իրատէթի պիրի նէրէյէ զըլաղուզլայաճաղընը պէլմէյիզ, պիրիմ իչիւն տուա էտինիզ, վէ պիզտէն թէքրար մէքթուպ ալմատըզճա, պիրի մէքթուպ եազմայընըզ:

Օղլունուզ

Վալիտէսի պու մէքթուպու ալըր ալմազ զայէթ միւթէսիւր օլուպ՝ աճը աճը ֆիղանտան պաշգա պիր շէյ էտէմէյօր իտի: Մէքթուպու ալտըզը կիճէ սապահա գատար աճէպա նէ՞ էտէպիլիլիմ տէյու տիւչիւնիւր իքէն, պիր տէ խաթրընա կէլտի քի՝ Պախրի փաշայ՝ զըզըմ Տօղթօր ալիւսի աիր. օղլում Սիւրեանի աիր, նիզամէն հիչ պիրի մուհաճիր օլմալը տէյիւ տէյու պիր արգուհալ վէրսին: Իքինճի կիւն պիր արգուհալ եազտըրըպ՝ պիր իսլամ գարըսը կիպի էհրամընա պիւրիւնէրէք սէրայա սօլրու եօլա չըգտը: Ահօ կէօղլէր նէլէ՛ր նէլէ՛ր կէօրտիւ, վէ օ զուլազլար նէ-

լէ՛ր իչիթտի: Գանլար իչինտէն, լաշէլէր արասընտան պիր սանիյէ էվվէլ սէրայա եէթիւմէյէ աճէլէ էտիյօր իտի: Սէրայա եազըն գալըր գալմազ, գարչըտան կէլէն պիր գաֆլա իսլամլար, էթտիքլէրի ճիւնայէթլէրի քէյֆ իւէ պիրպիւրինէ նազլ էտիյօրլար իտի: Պիրազ այրըլըր այրըլմազ, «Պու կէչէն գարը կեաՎուրա պէնդէյօր, շուսու թո՛ւթուն», աչիպ՝ արգասընա տէօնէր: Վալիտէսի պիր ճէսարէթ իւէ, «ԿեաՎուր սի՛զ սինիզ», տէմէսի իւզգէրինէ օնլարտան պիրի, «Ուլան սաՎուչըն, կեաՎուր նէ կէզիյօր», պու կիւն սօզազտա կեաՎու՛ր մը վար» տէր:

Նէ իտէ կիւճպէլա սէրայ հաՎլուսունա եէթիւլիպ՝ Պախրի փաշանըն եէրինի արար իքէն, Սիւրեանի մըլիթարը օրատա սուխրա իչիւն թութուլմուզ վէ 15 կիւնտէն պէրու էվինէ կիտէմէմիշ իտի: Պու ատէմ պունու կէօրտիւլիւ կիպի հայրէթ իւէ. «Նէ կէզիյօրսուն, նա՞սըլ կէլտին», տէմէսի իւզգէրինէ, «Վասֆ ը հալ էտիպ՝ շէօյլէճէ գօնուլմազա պաշատըլար. —

«Պախրի փաշայա պու արգուհալը կէօթիւրէճէյիմ»
«Պաճըմ գանն էթմէմ քի կէօրէպիլէսին. սէնի քիմաէ տինլէմէզ, կէլ կէրի տէօն»

— «Լութֆէն, Պախրի փաշանըն եէրինի պէյան էտինիզ, ըէճա էտէրիմ»
— «Նէրի մութասարըֆըն գօնաղընտա տըր. նա՞սըլ կիտէճէքսին.»

Գալպի եանմըլ վալիտէ, շէհիրտէն 20 տազիզէ ուզազտա օլան մութասարըֆըն գօնաղընա տօղրու եիւրիւմէյէ պաշատը: Նէրտիպանլարտան իօզարը չըգտըզտա, սալօն գափուսունտա պիր նէվպէթճի տուչըլօր իտի: Նէվպէթճի, «Նէ՞ իսթէյօրսուն գարը»

— «Պէնի իչէրի ալ, պիր արգուհալըմ վար» տէ-
մէսի իւզէրինէ, նէվպէթճի, «կիր» տէտի: Վալիտէ-
սի սալոնա կիրտի: Պէօյլիք պիր սալոն իչինտէ պիր
չօգ օտալար վար իտի: Պիր օտատա խուսուսի պիր
նէվպէթճի տուրմուչ, զապիթլէր, երևզ պաշըլար կի-
րիպ չըզըլար իտի:

Վալիտէսի սալոնըն պիր քէօչսինտէ տուրմուչ,
պու արգուհալը նա'սըլ վէրէճէյինի տիւշիւնիւր իքէն,
հէր կէլէն «Գա'րը, նէ՞ իսթէյօրսուն», սօրուպ ճէվա-
պընը ալըյօր իտի: Սօնրա պիր հիւզ պաշը կէլիպ,
«Գա'րը սէն նէ՞ վազթա գատար պուրատա տուրաճազ-
սըն, նէ՞ իսթէյօրսուն» տէտի:

— «Էֆէնտիմ Ֆախրի վաշայա պիր արգուհալ կէ-
թիրմիշիմ»

— «Վէր պագայըմ», տէյիպ, արգուհալը էլինտէն
ալըպ օգուտու, վէ տէօնիւպ, «Արգուհալ կիւզէլ հա-
զըլմը, ամմա, առ իւնվանը գօնու լմամըլ տըր» տէտի:

Վալիտէսի, «Ամա'ն էֆէնտիմ, բէճա էտէրիմ.
Ալլահ աշընա, օ պիր սէօզիւ տէ սէն հազ», տէյու բէ-
ճա էթտիյինտէ, օ առէմ արգուհալը ալըպ՝ պիր օտա-
յա կէլտի. իւնվանընը գօյուպ կէթիրտի: «Սաղ օյա-
սըն էֆէնտիմ, մէմնուն իմ, բէճա էտէրիմ, Ֆախրը
փաշա նէ՞րէտէ տիր, պու արգուհալը նա'սըլ վէրէպի-
լիրիմ» տէմէսի իւզէրինէ, գափուտա նէվպէթճի
տուրան օտալը կէօսթէրէրէք, «Իշթէ օ օտատա մէճ-
լիս էտիյօրլար», տէյիպ կէլտի կիթտի: Վալիտէսի՝
օ օտատա օլտուզունը անլայընճա տէրհալ օրա տէօ-
նիւպ՝ կէնճ ասքէրէ, «Օ՛ղլում, լութֆէն պու արգու-
հալը իչէրիյէ վէրմէք իսթէ՞րմիսին» «Գա'րը, տէլի-
միսին, օնլարըն մէճլիտի վար. էօյլէն թաամընա պի-

լէ չըգմատըլար. սէնին արգուհալընը՞ մը տինլէյէճէք-
լէր. կէչ գափուսուն հանընտան», տէյիպ անը թազիր
էթտի:

Հազիլպաթը հալտէ, մէճլիս զայէթ մուհիմմ պիր
մէսէլէ պաշընտա պուլունույօր իտի: Իքի կիւն էվ-
վէլ էրմէնիլէր մաղլուպ տիւշմիւչ օլուպ՝ պինլէրճէ
կէնճլէր մահպուս օլմուչ. պինլէրճէ չօճուզլար վէ
գարըլար խանլարա սօլտուրուլմուչ. վէ էրքէքլէրին
թէլէֆ օլունմասը իչիւն տար ազաճլարը գա'չ հէրտէ
վէ նէ՞րէտէ գուրուլմալը. ճէլլատար շէհրին հա'նկը
թարաֆընտա ի շլէրին ի կէօրմէլիլէր, գարը վէ չօ-
ճուզլար նա'սըլ վէ հա'նկը թարաֆա սէվզ օլունմա-
լը, կիւզէլ գարըլարը քիմլէր ալմալը: Էմվալը մէթ-
րուքէ իչինէ քի՞մ թային օլունմալը. պունլար վէ
պունա միւմասըլ հայթի մէսէլէլէր իլէ մէշըու ի-
տիլէր, վէ Ուրֆալը պիր կեափուրըն պէօյլէ պիր միւ-
նասէպէթլէ օլ գափույա հազլաճմասը պէօյլիք պիր
ճէսարէթ թալէպ էտէր իտի:

Վալիտէսի, «Ա՛հ օղլում, սէն տէ պիր անա գու-
զուսու սըն. սէնին տէ անայըն կէօզիւ սէնին հօլունու
պէքլէյօր. կէլ շու բէճամը բէտտ էթմէ, էլինի, ա-
յազընը էօփէրիմ», վէ պունա միւմասիլ չօգ սէօզ-
լէր, տուալար, բէճալէրլէ, կիւճ պէլա ասքէրին
կէօնլիւնիւ հափըպ՝ ասքէր արգուհալը իչէրի վէրտի:
Արասը իւչ սաաթ գատար կէլտի նէ չազըրան վար,
նէ արայան վար: Պիչարէ վալիտէ իսէ գափուտա
տուրուպ՝ պէքլէյօր իտի: Օ արատա նէվպէթճի աս-
քէր՝ պիրիտի իլէ գօնուճմապ իչիւն գափուտան այըր-
լըպ՝ հիւզիւնիւ օլ պիր թարաֆա տէօնտիւլիւնտէ,
վալիտէսի ֆուրսաթտան իսթիֆասէ էտէրէք, տէր-

հալ գափույու աչըպ՝ իչէրի կիրտի, վէ գափույու
 եազաշնա էօրթտիււ իչէրի կիրտիյինտէ, պէօյիւք
 պիր օռանըն, իւթ պաշընտա, Ֆախրը փաշա պիր
 մասա պաշընտա տուրմուչ եազը եազըյօր, իքի թա-
 բաֆտա օթուզ դատար ատէմէր, զալէթ վազար իլէ
 օթուրմուչլար իտիւ 5 տազիզէ գատար պու սիւ-
 քիւնէթտէ հէր քէս տիզգաթ վէ հայրէթլէ, վալիտէ-
 սինէ պազըյօր իքէն, Ֆախրի փաշա գալէմի էնտի-
 րիպ, «Նէ՞ իսթէյօրսուն գատըն,» տէյու սիւալ էթ-
 տիքտէ, աղար կէօզ վէ տիթրէր սէսլէ, «Մէրհամէ՞թ,
 մէրհամէ՞թ, Ալլահ աչըզ վէ փատիշահ պաշը հազը ի-
 չիւն, մէրհամէ՞թ իսթէյօրսում էֆէնտիւմ,» տէ ոիւ

Փաշա, «Նէ՞ տիր մաթլուպուն»

«Էֆէնտիւմ լութֆէն մասա իւզէրինտէ գօնուլան
 արդուհալը օգորստն մաթլուպումու անլարսըն,» տէ-
 տիւ

Փաշա՝ արզուհալը ալըպ օլուտուգտան սօնրա,
 «Սէն նէ՞րէլի սին»

«Ուրֆալը»

«Նէ՞ միլլէթ սին»

«Սիւրեանի»

«Տօլրօ՛ւ սէօլլէ, սէն Ուրֆալըյա պէնզէմէյօր-
 սուն»

«Ուրֆալը իմ էֆէնտիւմ»

«Կիւզէյին տօզթօր մօ՛ւ տըր»

«Էվլէթ»

«Սէնտէ մէքթուպլարը վա՞ր մը»

«Խայր էֆէնտիւմ»

«Պիր մէքթուպ կէթիրմէզսէն գապուլ օլուհն-
 մազ»

«Ավֆ էտէրսին էֆէնտիւմ, մէքթուպ կէթիրէ-
 մէմ, ամմա շահտ իսթէրսէն կէթիրիրմ»

«Բիմի՞ կէթիրէպիլիրսին»

«Ալման եազուպ էֆէնտիւմ»

«Օնու պրազ»

«Մահլէ աղալարընտան քիմի իսթէրսէն կէթի-
 րէպիլիրմ»

Փաշա պուհալարա տա իզնա օլմատըղընտան, վա-
 լիտէսի,

«Էֆէնտիւմ տէօվլէթին էլի ուզուն տըր, կիւզէ-
 յիմ աօլէն Բէսապլը, Հալէպտէն Պաղտատա սէվզ օ-
 լունմուչ, իսթէրսէն էտրէսինի ալըպ Հալէպտէն թաս-
 ալզ էտէպիլիրսին»

«Սէն Սիւրեանի՞ մի սին»

«Էվլէթ էֆէնտիւմ»

«Էյէր պու սէօլլէրինտէ սէնվիյէթ չըզարտա ճէ-
 գանա բազլի՞ միսին»

«Րազի վէ հազըր իմ էֆէնտիւմ»

«Փէք էյի. պէն ձիսր ի Շուզը գայմագամընա
 թէլէկրաֆ վէրիրիմ, օրատա ալը գօնուլսունլար,»
 տէտիւ

Վալիտէսի, «Ալլահ տէվլէթէ էօմրլէր վէրսին,»
 տէյիպ՝ թէմէննա էտէրէք՝ կէրի տըշարը չըզտըւ՝ վէ
 պու մուվաֆֆազիլէթէ շիւքը էտիպ՝ սէվիլէրէք կիթ-
 տիւ

Իքինճի կիւն թէքրար օ տաիրէյէ կիտիպ՝ վէրի-
 լէն էմր իճրա օլունտուղունը անլամազ իսթէր իսէ,
 նէ՞ հօլտա վէ նա՞սըլ անլայաճաղընը պիլմէյօր իտիւ
 կիտիպ՝ սալօնուն պիր քէօլէսինտէ տուրտու։ Գա-
 փու նէվպէթ ճիտի՛

«Երևե՞մ մի կէլտին գա՛րը :»

«Օ՛ղլու՛մ, աճէ՛ցա Փաշա թէլէկրաֆ վէրտի՞մ մի .
պիր եօլ իլէ անլայապիլի՞մ մի սին :»

«Պէն նէ՞ անլայաճաղըմ :»

«Նէ՞ վար, պէնի պրագ, պէն կիտէր սիւ ալ էտէ-
րիմ :»

«Օլմա՛վ», տէտի :

Օ օրատա իւք կիւն արգուհալընըն իւնվանընը
եազան եիւզ պաշըլը կէօրիւպ, «Ամա՛ն էֆէնտի սէ-
նին սիւտիւն փաք տըր : Ալլա՛ն իչիւն պանա պիր
եօլ կէօսթէր, պիր խապէր ալայըմ,» տէտիքտէ,
եիւզպաշը նէվպէթճիլէ կիտիպ, «Պրագ կիթսին,»
տէտի :

Նէվպէթճի գափուլու աչար աշմազ Փաշա վալի-
տէսինի կէօրիւպ, «Նէ՞ խթէյօրսուն հէմչիլըմ,» տէ-
տի :

«Էֆէնտիմին էմրի իճրա օլուստո՞ւ մը, անլա-
մագ խթէյօրու՞մ :»

Փաշա նէֆէրինի չալըրտտըրըպ, «Ազա՛մ վէր-
տիլիմ թէլէկրաֆը վէրտի՞մ մի :»

«Սա՛յր էֆէնտիմ, տահա վէրմէտիմ :»

«Շի՛մտի, չա՛փուզ, իւք ֆուրսաթլէ վէ՛ր,» տէ-
յիպ՝ վալիտէսինէ, «Աէն կի՛թ, բահաթ էթ, խապէր
կէլիւր,» տէտի :

Վալիտէսի երնէ տուալար վէ թէմէննա էտէրէք
տէօնտիւ : Իւչիւնճիւ կիւն կիթմէյէ ճէսարէթ էթմէ-
տի : Կճիւ կիւն թէքրար կիթտիլինտէ, տաիրէ պօշ
իտի : Նէվպէթճի անա, «Անաճըղըմ, Ֆախրի Փաշա,
եառըն սապան եօլա չըգաճագ, շիմտի օթօմօպիլ իլէ
կէզմէյէ կիթտի . էյէր պէքլէմէք խթէրսէն, պուրա-

տա տուրմազա սանա միւսաատէ էտէրիմ,» տէտի :

«Էլպէթ խթէրիմ» տէյիպ՝ տուրտու :

Հա՛վա դայէթ սէրթ վէ պուլու թլու պիր կիւն ի-
տի : Վալիտէսի թա կիւն պաթանա գատար պէքլէ-
տիքսէն սօնրա, օթօմօպիլ էօթէսէն զօփտու : Վա-
լիտէսի կիտիպ՝ եօգարը չըգաճագ պասամաղըն էօ-
նիւնտէ տուրտու : Փաշա օթօմօպիլտէն չըգար չըգ-
մազ այագլարընա գափանըպ՝ կէօզ եաշարը իլէ ըս-
լատարագ, «Աման էֆէնտիմ, զաթընըզ կիտիյօր-
սուսուզ . տահա խապէր չըգմատը» տէյինճէ, փաշա
անը զօլուստան թութուպ՝ զալարարագ, «Ազլամա
պաճըմ, ազլամա . սանա ճիտէն աճըյօրու՞մ . պէն
Ղալիպ պէյէ ըսմարլայաճաղըմ, թէլէկրաֆըն ճէվապը
հէր հալ կէլիւր, սանա կէօնտէրսին . կի՛թ զօրգմա,
ճէվապ կէլտիլի կիպի, խթէրսէն՝ չօճուզլարընը եա-
նընա կէթիւրտէպիլիւրսին, խթէրսէն՝ սէն կիտէրսին,
պէօյլէ ըսմարլայաճաղըմ» տէյիպ՝ դայէթ լէթաֆէթ
կէօսթէրտի : Վալիտէսի տախի, անա լազըմ օլան
հիւրմէթ վէ նէզաքէթի էտիպ՝ այրըլուր : Օլ վապթա
գատար էվտէ օլանլար, պին պիր շիւպհէլէրլէ, քէն-
տինի պէքլէյօրլար իքէն, վալիտէսի էվէ կէթիլիպ՝
վուզու ը հալը պէյան էյլէտի : Օլ վապթա գատար
Քէրիմ խօճա հալա ասքէրէ թէսլիմ օլմամըշ, վէ հէր
կիւն թէսլիմ օլմայանլարըն թէսլիմ օլմառընա էմր
վէրիլիյօր օլտուզուստան, անտէն իւչ կիւն սօնրա կի-
տիպ թէսլիմ օլմագ վէ պէտէլինի վէրմէք մազստիլյ-
լէ գըշայա կիտէրքէն, սէրայ հալլուստուստա, «Շու
թէլէկրաֆըն սահիպինի պիլի՞միսին,» տէտիքլէրին-
տէ, խօճա թէլէկրաֆը ալըր վէ պազար քի, գայն վա-
լիտէսինէ խիթապէն — Ֆախրի վաշանըն էմրի մուճէ-

պինճէ տօգթօր Սամուէլին գայն պիրատէրի վէ պիւ-
թիւն աիլէսի ձիսը ի Շուղրտա ալը գօնուլտուլար—
տէյու միւթէսարըֆըն իմգասը իլէ Ղալիպ պէյէ կէլ-
միլ իտի : Վալիտէսի պու թէլէկրաֆը ալտըղը կիպի ,
հէման Ղալիպ պէյէ կիթտի : «Էֆէնտիմ Ալլահ էօմ-
րիւնիւզիւ արթըսըն . լու թֆէն էվլատլարըմըն եա-
նըմա կէլմէսինէ բուխսաթ վէրինիզ ,» տէյու բէճա էյ-
լէտիյինտէ , օ՛ «Խա՛յըր պուրայա կէթիլթմէմ . սէն
կիտէրսին . պիր վէսիգէ չըգար կի՛թ ,» տէտի : «Ա-
ման էֆէնտիմ , Ֆախրի փաշա՝ — իսթէրսէն պուրայա
կէթիլթտիր , իսթէրսէն սէն կիթ — տէտի , պէն պու-
րայա կէթիլթմէք իսթէյօրում ,»

Ղալիպ պէյ Բրիսթիյանը սէվմէզ պիր ատէմ օլ-
տուղը իչիւն , «Խա՛յըր վէսիգէյի չըգար կի՛թ ,» տէ-
յիպ , եիւզիւնիւ չէվիտի : Զէվալը վալիտէ ղայէթ
միւզթարիպ , էվէ տէօնտիւ . չիւնքի քէնտինին կիթ-
մէսինէ չօգ կիւճիւլէր վար իտի իսէտէ , պիրինճի
կիւճիւլիւ քիւչիւք օղու իպրահիմ հէնուզ 18 եաչըն-
տա ասքէր օլմագ իչիւն իսմի չըգմը՝ ասքէր իսթէնի-
լիյօրտը : Օ կիճէ տախի ույգուսուզ , բահաթ օլմա-
յարագ կէչիլրիպ , նիհայէթ հէր նասըլ իսէ պիր վէսի-
գէ չըգարըպ , կիտիպ պիր տէֆա անլէրի կէօրմէք ,
անվալը անլամագ , էյէր եօլունու պուլապիլիլ իսէ ,
պէրապէր կէթիլթմէք , եօգ իսէ , եալընըղ տէօնմէյէ
գարար վէրտի , վէ սապահլալըն վէսիգէ իչիւն արգու-
հալը եազտըրըպ՝ հիւքիւմէթէ միւրաճաթ էլլէտի :
Պիր գաչ կիւն պունըն արգասընտա օլուպ՝ հէր տաիրէ
պիթտիքտէն սօնրա , նէվպէթ գարագօլա կէլինճէ ,
սէվինէրէք , օրայա տախի կէօթիլրտիւ : Փօլիս ար-
գուհալը եազարագ՝ վալիտէսինէ վէրտիքտէ , չէօյլէ

օգուտու . — Պունուն օղու մուսթէլիֆ վազ վէրտիլի
իչիւն էչըղյա հալինտէ էրմէնիլէր իլէ մուհաճիլր օլ-
մուչ տըր — : Պունու կէօրիւնճէ աղը պաչընտան կի-
տիպ , «Ամա՛ն , էֆէնտի սէն հանլըչըն . նէ՛ տէյօր-
սըն . պէօյլէ պիր շէյ եօգ տըր ,» տէտի : Փօլիս էօֆ-
քէ իլէ , «Պէնիմ պիլտիլիմ պու տըր ,» տէյինճէ , գա-
րընըն սէօյլէր մէճալը գամայարագ էվէ տէօնտիւ , վէ
«Ա՛հ , շու գալպիմին աճըլարըն քիմէ՞ վասֆ էտէյիմ ,
շու հալը փէրիւչանիմի նէյէ՞ համլ էտէյիմ . աճէպա
իսեան վէ կիւնահլարըմա՞ մը եօգսա թապտիլիմէ՞ մի
համլ էտէյիմ ,» տէյէրէք , էլլինտէքի քեաղըտը եհրէ
աթըպ , ղայէթ աճը աճը ֆիղանա պաչատը :

Օ սըրատա Բէրիմ խօճա վէ պաչգա պաղը ատէմ-
լէր կէլիպ , գարագօլտա եազըլան պու իպարէյի թէֆ-
սիր էտէմէյէրէք , նասիհաթ էթտիլէր քի , պու կիթ-
մէքտէն վազ կէչսին : «Պէլքի Ղալիպ պէյին պիր
քէօթիւլիւլիւ տիր , մատէմ ձիսը ի Շուղրտան սէվզ
օլունմայաճագլար , շիմտիլիք օրատա գալսընլար ,»
տէմէլէրիլէ , վալիտէսի՝ «Պիրաղ տա թապիլի հալընա
թէրք էտէլիմ պագալըմ Ալլահ նէ՛ էտէր ,» տէյէրէք ,
կիթմէքտէն վազ կէչտի :

Պիր գաչ կիւն սօնրա , պէտէլ վէրէնիլէր Հալէպէ
կիտիպ վէրմէլի տիրլէր , տէյու եհնի պիր էմը չըգ-
տը : Պէթպախթ Բէրիմ խօճա տախի օ սընըֆտա պու-
լունտը : Բէրիմ խօճա Հալէպէ կէլտիքտէն սօնրա ,
եաղտը քի , «Պէտէլիմի պուրտա գապուլ էթմէտիլէր ,
պէնի Շամա սէվզ էթտիլէր . Պեսիլիտը Հալէպտէ
կէօրտիւմ , գօնուչտում . էյիլ , բահաթ տըր :»

Զաթէն գօրգուտան նաչի ղայէթ գըսա եազըյօր
իտի : Վալիտէսի պունու իչիտինճէ , ղայէթլէ միւ-

քէտտէր օլտու , վէ Պեսիլիոսա՝ եա ձիսր ի Շուղրա կէրի կիթ , եա տա սաքէր օլ» տէյու եազալ : ձէվապ կէլաի քի , «էվվէթ վալիտէ պէն տէ էօյլէ տիւ շիւնիւ յօրում»

Պէօյլէնէ պու մէնէլէլէր արասընտան պիր գաշ աշ կէշաիքտէն սօնրա , քիււլիւք պիրատէրի Իպրահիմ սաքէր ալընըպ՝ Այնթապա սէվզ օլուենտու : Մէքթուպը կէնիքտիյինաէն , վալիտէսի Այնթապտան կէլէն պիրիսինէ սիւալ էթմէք իչիւն օրայա կիտիպ խապէրինի ալտը : Տէօնէրքէն , Հալէպտէն պիր կէլէն օլտուղուենը տույուպ , քէնտի միլլէթլէրինաէն Հալէպտէ մահպուս պիր կէննին Տէր Զօրա սէվզ օլուենաճաղընը տույմուշ վէ ծնուն իչիւն գիյատէ միւքէտտէր օլտուղուենտան , տէր հալ օրայա կիտիպ՝ օլ կէնն հագընտա տախի պիր խապէր ալապիլլիմի տէյու օրայա սօլրու եիւրիւմէյէ պաշլատը : Օլ կէնն տախի վալիտէսինին պիր թանէսի օլտուղուենտան , վէ ծնուն վալիտէսինին նէ՝ գատար կիւն հալ իչիւն տէ օլտուղուենը , վէ քէնտիինին տախի էն գիյատէ եազըն վէ սէվտիլի տօսթլարընտան օլտուղուենտան , եօլտա կիտէր իքէն , սըրֆ օ կէնն հագընտա տիւլիւնմէքտէ , վէ ֆիքրինտէն ճիտտի տուալար էթմէքտէ իտի . պիր տէ , «Օ կէնն իչիւն քէտէր էթմէ , օ գուրթուլաճագ , սէնին օղլուեն անըն եէրինէ էօյլէնէք . սէն քէնտին իչիւն աղլա ,» տէյու պէրրագ պիր սէս իչիթտի : Պու սէսի իչիտիր իչիթմէզ եըլտըրըմտան վուրուլմուշ կիպի , Անուեն Հօր և Որդույ , տէյէրէք՝ վէ դայէթ միւլթէհայլիւր վէ շաշըն պիր հալտէ , էթրաֆընա պագմաղա պաշլատը : Եանընտան կիտէն պիր իսլամ գալը քէնտինէ , «նէ օլտու սանա գա՛լը , շալընտը՞նմը ,» սէտի :

Քէնտի իսէ հիչ ճէվապ վէրմէլիպ՝ կիտէնէլի եէրէ եազըն գալմըշ օլարագ օրայա կիտիպ՝ պազը սիւալար է սէրէք՝ տէրհալ դայէթ մէյուս վէ միւքէտտէր էվէ տէօնտիւ : Գըզը կուսիա , «վալիտէ չօգ մէյուս կէօրիւնիւ յօրսուն . նէ՞ վար , Իպրահիմտէն խապէր ալտը՞ն մը»

«էվվէթ Իպրահիմ Ալման գօմանտարընա էմրպէր օլմագ իչիւն թալիմէ վէրիլմիլ . էյի ըահաթ իմիլ»

«էյ նի՞չիւն պու գատար շաշըն վէ մէյուս սըն . եօգսա Պեսիլիոս պիրատէրիմտէն եա խօճատա՞ն մը պիր խապէր ալտըն» :

«Սա՛յրը , հիչ պիր խապէր ալմատըմ , ըէճա էտէրիմ գըզըմ , պանա գիյատէ սիւալ էթմէ , էմին օլքի ծնլարտան հիչ խապէր ալմամըշըմ ,» տէլիպ՝ էվին պիր քէօշէսինտէ , էլի եիւզիւնտէ , դայէթ տէրին պիր տիւլիւնիւլէ տալմըշ , պիւթիւն ֆիքրի պու իչիթտիլի սէս վէ ագտէմճէ կէօրաիւլիւ պիր գաշ ըիւյալար իլէ մէշղուլ օլուպ՝ տիւլիւնտիւքճէ , իւզէրինէ պիր տէ՛շէթ տէօքիւլմէքտէ իտի : Արասը Չսաթ գատար կէշաիքտէ , պիր տէ հալըուտան , «Մարիամ վարժուհի նէ՞րէտէ տիր ,» տէյէն պիր սէս իչիտիպ , տէրհալ եէրինտէն չըգարագ գօշտու : Օ ատէմին էլինտէ պիր թէլէկրաֆ վար իտի . ալտը , պէօյլէ օղլուտու , — Պեսիլիոս իլէ Քէրիմ խօճա , էրմէնի տէյու թութուլտուլար : Միւրեանի օլտուղլարընըն թատըզը— :

Պէտպախթ վալիտէ պու թէլէկրաֆը օղուր օգուճագ , նուլգու թուլուլուպ , «Ա՛հ պէն պաշլմա կէլէնի պիլիյօրում պու նէ՛ պէթպախթլըզ . պու նէ՛

Ֆէլաքէթ . եա՛ Բապպ սէն իմտատ էթ ,» տէյիպ՝ տէր-
հալ պիրատէրի Իգնատիոս իլէ պէրապէր , փօլիս միւ-
տիրլիյինէ միւրբաճաթ էթտիլէր : Օլ կիւն ազա-
մա գատար փարա գուզվէթի իլէ , Ուրֆատաքի փօլիս
միւտիրլիյինտէն , Հալէպտէքի փօլիս միտիրլիյինէ ,
Պետիլիս , Ռահէլ , վէ Բէրիմ խօճանըն Սիւրհանի միւ-
լէթինտէն օլտուզարընը թաստըզ էթտիրտիլէր վէ
թէլէկրաֆիլէն Հալէպէ կէօնտէրտիլէր :

Հալէպ գարազօլընտան թէլէկրաֆըն կէլտիյի
Ռահէլէ խապէր էտիրլիյինտէ , Ռահէլ քէնտիսինին
խըըմը օլան պիր կէնճ ասքէր ալըպ՝ էվրազը գարա-
զօլտան ալըպ՝ փօլիս տաիրէսինէ կէթիւրտիւ : Էվ-
րազ իչէրի տաիրէյէ վէրիլտի . կէնճ վէ Ռահէլ գափու-
տա պէքլէմէքտէ Իքէն , պիր փօլիս կէլիպ՝ կէնճի վէ
օրատա օլան հէփ Բիլիթիյանլարը մահպուս էտէրէք ,
Ռահէլէ տալիս իչէրի օտայա կիրմէյի իճպար էտէր :

Ռահէլ , «Պէն պիր արզուհալ կէթիւրտիմ . պէնի
նէ՞ հազդ իլէ մահպուս էտիրյօրսուսուզ ,» տէյու իթի-
րազ էթտիրլիյինտէ , ասքէր գամչը իլէ Ռահէլի տէօյմէ-
յէ պաչար վէ Ռահէլ իչէրի կիրմէյէ մէճպուր օլուր :

Ռահէլ ուզուն պիր վազըթ օրատա գալմագ ին-
թիմալ իտիյինի տիւչիւնիւպ՝ աղըր տիւչիւնկիւ ալ-
թընա տիւչտիւ : Պիր հաչընտա մէմէտէ օլան օլլու-
նը գօնչուլարտա պրազմըզ վէ Բէրիմ խօճա իւմիտ-
սիզ օլարապ՝ խասթախանէտէ եաթմըզ իտի : Պէչ ալ-
թը կիւն էվվէլ պիրատէրինին սէվզ օլունմասընըն
քէտէրի վէ պու քէտէրին տալիս իլավէսի , Ռահէլին
գալպինի փաթլաթմագ տէրէճէսինտէ սըգմագտա ի-
տի : Բէնտի օրտա հաֆթալարճա վէ ալարճա գալսա
քէնտիսինի արայան պիր տօսթ պիլէ Հալէպտէ հօզ ի-

տի : Ռահէլ քէնտիսինին էն սըզ թանըտըղը տօսթլա-
ընա պուստան էվվէլ պաչազ միւնասէպէթլէրլէ միւ-
րաճաթ էթմիչ իտի վէ տիւչիւնիւն տօսթու օլմա-
տըղընը պա թէճըրիպէ պիլիյօր իտի : Պիր գաչ , եա
պիր հաֆթա օրտա գալսա իտի , օ չօճուզուն հալընէ՞
օլաճագ իտի . օլ խասթա նէ՞ հալտէ գալաճագ իտի .
վէ քէնտի պու մահպուստա նէ՞ կիւճիւքլէրէ տիւչէ-
ճէք իտիյինի տիւչիւնտիւչիւնտէ , հէման չըլարմագ
նօզթասընա կէլմիչ իտի : Բէնտիսի պու տագիզլէ-
րի պէօլլէ նազլ՝ էթմիչ տիր :

«Պու տիւչիւնկիւլէր իլէ մէչուլ օլուպ օտանըն
պիր քէօչէսինտէ տուրուր իքէն , պէն քէնտիսի քէ-
տէր ալթընտա չէօքմիւչ վէ օ հալտան գուրթուլմագ
հիչ պիր ախլազի ճէսարէթիմ գալմամըզ իտի : Էօմ-
րիւմտէ օլ տէրէճէ իւմիտսիզ , օլ տէլէճէ իմանսըզ ,
վէ գարանլըգտա օլտուզում պիր տագիզլէ օլմամըզ
տըր : Ճէտէտի , ազլի վէ ախլազի ճէսարէթիմին իֆ-
լաս օլտուզու պիր սասթտա , պիրտէն արգամտան ,
օմուզում իւզէրինէ պիր էլին գօնուլտուզունը հիսս
էտիպ , «Ռահէլ իմանըն նէ՞րէտէ տիր» , տէյու լաթիֆ
պիր սէտա իչիթտիմ վէ արգամա պագտըղմտա պիր
քիմսէյի կէօրմէտիմ իսէ տէ , օլ սէսին իճլասքեարը-
մըն լաթիֆ սէսի իտիյինի թանըտըմ , վէ պանա ,
«Գօ՛րգմա իմանըն իմթիհանընտան կէչիյօրսուս . ճէ-
սարէթլէն» , պէն տիւնեայա զալիպ օլտում , սէն տէ
զալիպ օլմալըսըն» . տէտի :

Պիր տագիզլէ իչինտէ օլ գարա պուլութլար իւ-
զէրիմտէն կիտիպ , իմանըմ փալալմագա պաչլատը .
վէ պիր տագիզլէ էվվէլ օլան հալիմին ազսիսի օլա-
րագ , համտլար իլէ իճլասքեարըմը պէքլէմէյէ , վէ

Ք. Մ. տէ օլան պինկերճէ վատլարը ֆիքրիմէ կէթիր-
մէք իլէ թէսէլլի օլմաղա պաշատըմ: Հա՛մտ Ալլահա
քէնտի եվլատլարընը էն գարանլըգ քէօշէլէրտէ պու-
լուպ գուզվէթլէնտիրիր:»

Օն տագիրգէ սօնրա, այնի ասքէր կէլիպ, «Փօլիս
միւտիրի սէնի իսթէյօր,» տէյիպ, Ռահէլլի տըշարը
չաղըրտը: Չանն էտէրսին պու պիր գաչ տագիրգէ,
Ռահէլլին իւմիրտինն թագէլէնմէսի վէ իմանըն գուզ-
վէթլէնմէսի իչլեն պիր փօթա հալլինտէ Ալլահ մախ-
սուս օրայա գըլաղուզլամըչ իտի:

Ռահէլ փօլիս միւտիրինն օտասընա կիթտիլինտէ,
փօլիս միւտիրի, «Գուզուլմ նէ՞ տավան վար,» տէտի:

«Էֆէնտիմ հիչ պիր տավամ հօգ տըր, պէն, պի-
րատէրիմ վէ էնիշտէմ, Ուրֆայա կիթմէք իսթէտիլի-
միգտէ, վէսիգէ իչլեն զաթընըգա միւրաճատթ էթմիշ
իտիք. վէ սիգ, պիրատէր վէ էնիշտէմի, էրմէնի տիր
տէյիպ՝ մահպուս էթտինիգ, վէ պիրատէրիմի էրմէնի
էչգըյասը տէյէրէք՝ 3 4 կիւն եվլէլ Տէր Զօրա սէվգ
էթտինիգ. էնիշտէմին պէտէլինին 2ճի թագսիտի 3
հաֆթա եվլէլ սիգ էլինիգ իլէ 25 լիրա ալտընըգ. վէ
պիւրսինիգ քի էրմէնիլէրին պէտէլի գապուլ տէյիլ.
վէ արասը իքի իւչ կիւն կէչմէգտէն, էնիշտէմին նու-
ֆուս թէզքէրէսինի վէ պէտէլ քեաղըտլարընը էլին-
տէն ալարագ մահպուս էթտինիգ: Պէնտէնիգ, պիրա-
տէր վէ էնիշտէմին Սիւրեանի վէ զիյանսըգ ատէմլէր
օլտուզլարընըն թաստըզը պապընտա Ուրֆայա թէ-
լէկրաֆ էթտիմ. շիմտի անըն ճէվապը կէլտիլի գա-
րագօլտան խապէր վէրիտի. օլ էվրագը կէթիրմէք ի-
չլեն պուրայա կէլտիմ, վէ պէնի մահպուս էթտիլէր.
հիչ պիր տավամ հօգ տըր.» տէտի

Փօլիս միւտիրի «Հը՛ . . . , տէմէք քի պիրատէրի-
նի Տէր-Զօրտան գուրթարմագ իչլեն պուրայա կէլմիշ-
սինիգ. պիրատէրինի գուրթարմագ իչլեն սէնի տէ
Տէր-Զօր չէօլլէրինէ սէվգ էթմէլլի քի, օրատա պիրա-
տէրինի էյի գուրթարասըն:»

Ռահէլ, «Էֆէնտիմ շագա՞ մը էտիյօրսուընը նէ:»

Փօլիս միւտիրի հիտտէթլէնէրէք՝ «Շագա մը՞,
հիչ հիւքիւմէթ գօնալընտա շագա՞ մը օլուր, շագա՛ էթ-
մէյօրըմ, սիզին լաչէնիգ տախի Տէր-Զօր չէօլլէրինտէ
սէրիլմէլլի իտիլինի արգու էտիյօրսընըգ կէօրիւնիւ-
յօր:» Ռահէլ, «Ա.վ.ֆ էտէրսինիգ էֆէնտիմ, շագա
զանն էթտիմ. չիւնքի պու սէօղլէրինիգ շագատան
պաշգա պիր հօլ իլէ թէֆսիր օլունմագ: Փատիշահ
հաղըթլէրի Սիւրեանիլէրին մուհաճէրս թտան միւս-
թէսնա իտիքլէրինի էմր էթմիշ վէ պու պապտէ Ուր-
ֆա մի: թէսարըֆլըզընտան տախի պու գատար մաղ-
պու թ ֆէրմանա բաղմէն պիզի Տէր-Զօրա կէօնաէրմէք
իսթէյօր իսէնիգ, սիգ պիւրսինիգ: Տավամը Հազգ
Ալլահա հէվալէտէն պաշգա էտէճէլիմ հօգ տըր:»

Փօլիս միւտիրի, «Սիգ նէ՞ միւլէթ սինիգ:»

Ռահէլ, «Սիւրեանի:»

Օրատա օթուրան պիր Տէրտէր՝ «Սիւրեանի մի՞
հօզսա Սիւրեանի Փրօթէթանթ մը տէյու սօրտու,»
Ռահէլ՝ «Սիւրեանի Փրօթէթանթ օլտուն, Սիւրեանի
օլտուն, իքիսի տէ այնի միւլէթ:» Տէրտէր՝ փօլիս
միւտիրինէ, «Էֆէնտի, Սիւրեանի Փրօթէթանթլար
էրմէնիլէրտէն ֆարզլարը հօգ, իքիտինն ս է քիլիսէ-
սի, վէ մէքթէպի հէփ պիր տիր:»

Փօլիս միւտիրի, ասքէրի չաղըրըպ, «Պու գարը-
նըն էվրագընը կէթիրին,» տէտի:

Ասքէր էվրազը կէթըրիւ պօլիս միւստիրինէ վէր-տիլինտէ, պէօլէ օգուտու,

«Պեսիլիոս, Ապտիւլ Քէրիմ, վէ Ռահէլ Սիւրեհանի վէ զիյանսը պտէմէր օլտուղընտան, սէլամէթլէ Ուրֆայա կէլմէլէրինէ մէզունիլէթլէրի վար:»

Ուրֆա միւթէսարըֆլըղը թարաֆընտան.

Փօլիս միւստիրի, տէրտէրէ՝ «Իչէրի չօգ մազպութա պաղամըլար,» տէտի վէ Ռահէլէ տէօնիւպ՝ «Գուզուլմ պու էմը իւզըէ պիրատէրին տէրհալ էօլտան կէրի կէթըրիւմէլի, վէ սիզ վէ էնիշտէնիզ իլէ պէրապէր սէլամէթլէ Ուրֆայա կիտէպիլիւրսինիզ: Անճագ քի, սիզ արթըզ պու տաիրէյէ կէլմէլինիզ:»

վէ ատրէսի Ռահէլէ վէրիպ՝ «Պիզ ֆիլան մահալլէտէ օթուրուրը, իշթէ ատրէսիմ: Եարըն սապահ սաաթ Տտէ պիլիմ էվէ կէլ. չօէ գօլայլըզ իլէ իշինիզ պիթէճէք, էմին օլուըզ:» Ռահէլ, թիթրէյէրէք՝ «Սազ օլուըն էֆէնտիմ» տէյիպ՝ արշարը չըզտը:

Քէնտի իլէ կէլէն կէնճ ասքէր, գափուտա պէքլէմէքտէ իտի: Պէրապէր էվէ տօղրու եիւրիւմէյէ պալլատըլար: Ռահէլ՝ օլան ճիւմլէ գօնուըզըլարը կէնճէ նազլ էթտի:

Օլ կէնճ Ռահէլէ, «Հիմշիւրէմ պու տաիրէլէրտէ նէ՝ կիպի ճիւնայէթլէր վէ ախլագսըզըլըլար իճրա օլունտուլար, սիզ պիւմէզսինիզ: Սիզին իչիւն փօլիս միւստիրինիլէ վիլինէ կիթմէք էմին տէյիլ: Պէն թափսիյէ էտէրիմ քի, պու տաիրէլէրէ գաթիլէն այագ պասմայասընըզ: Պէն պիլիւրիմ քի, սիզ շէրէֆլի պիր գատընսընըզ, օլմայա քի պիր ֆէլաքէթէ օլրայասընըզ:»

Ռահէլ թիթրէյիպ՝ աղլայարագ, «Պիրատէր պէն տէ պու գարարը էթմիշ իտիմ,» տէտի վէ տափայը

թազիպ էթմէսի իշիւն, պիր պաշգա ատէմէ հէվալէ էթտիլէր: Օ ատէմ պիր միւստէթ գատար տափայը թազիպ էթտի իսէ տէ, նէ Պեսիլիոս կէրի կէթըրիւտի, նէ տէ օլպիրլէր Ուրֆայա կէօնտէրիլտի:

Քէրիմ խօճանըն խասթալըղը կիթտիքճէ աղըրլաշըյօր իտի: Պիր սապահ, Ռահէլ քէնտիսի իչիւն տուա էտէր իքէն, Ք. Մ. սի աշտը, վէ քէնտիսի իչիւն շու այէթի օգուտու: (Անըն գարըսը տու վէ չօճուզըլարը եէթիմ գալսըն:)

Ռահէլ թէզիլէ գալըզպ խասթախանէյէ կիթտի, վէ անը՝ սօն տագիզէլէրինտէ էօլմէք իւզրէ պուլտու: Սասթա թիթրէյէն տուտագլար իլէ, «Եա Բապպ իրատէթին օլտուըն,» տէյէրէք թէսլիմ իրուըն էթտի: Ռահէլ աղլայարագ էվէ տէօնիւպ՝ Պատ. Գումրուեհանը պէրապէր ալարագ՝ խասթախանէյէ կիթտիլէր. իւշ ատէմ իլէ տէֆն էտիպ՝ կիճէ ալա թուրքա սաաթ Չտէ էվէ տէօնտիլէր:

Հէման պու կիւնլէրտէ իտի քի Պեսիլիոս, այագլարը շիշմիշ օլարագ Բագգայա եէթիլիլ, Ուրֆալը Եւնիկէ հանըմ Գնաճեհան քէնտիսի կէօրիւպ՝ օրատա գալմասընա չօգ չալըշըր վէ միւլէստէր օլուըր: Լաքին Ուրֆա Սիւրեհանի մահալլէսինտէն իսլամ պիր ժանտարմա Պեսիլիոսը կէօրիւպ՝ գայմապահա «Պուշլար պիլիմ մահլէլի տիրլէր, պէն էյի թանըրըմ: Ասլ պօղաղլանաճագ ատէմէր պուշլար տըր: Սիւրեհանիլէրին է՛ն միւթէալլէմ ֆաթիլեհասընա ախտ տիր: Պուշըն տայըրնա Պատ. Ճօրճի Եէմմաս աէլլէր իտի: Օնու տա Ատանա գըթալընտա եէտիք. պէօլէ պիր ատէմ պին ատէմէ պէտէլ տիր» տէյիպ՝ մէն էտէր: Պեսիլիոս թէքրար եալըն այագ Տէր-Չօր չէօլլէրինէ սէվզ օլուընուըր:

2. ՎԱԼԻՏԵՍԻՆԻՆ ՆԱԼԷՊԻ ԶԻՅԱՐԷԹԻ

Թէլէկրաֆը վերտիքտէն սօնկրա վալիտէսի Պե-
տրիտըն մուհանըն օլտուզուընըն խապէրինի ալտը-
զընտա՝ Հալէպէ կիթմէյէ գարար էթտի, լաքին նէ՞
հօլտա վէսիգէ չըգարաճաղընը պիլմէյօր խտի: Բէն-
տի սապըզա պիր միւտտէթ թէրզիլիք իշի իլէ մէշ-
զուլ օլտուզուընտան, խալամ էչրաֆ հանըմլարընտան
չօլլարընը թանըր խտի: Տիւշիւնտիւ քի, օլ գա-
տընլարըն պիբիտինի պէրապէր ալըպ՝ միւթէսարը-
ֆըն հանըմընա միւրաճաթ էթտին, վէ ծնուն մու-
ապէնէթի իլէ պիր վէսիգէ չըգարթտըրըն: Սապահ-
լայըն իշինին միւլէստէր օլմասը իշիւն կէօզ հաշլարը
իլէ տուա՝ էթտիքտէն սօնկրա, օլ գատընլարըն պի-
րիտինի ալըպ միւթէսարըֆըն հանըմընա միւրա-
ճաթ էթտի, վէ թէրճէմի ի անվալընը մուխթա-
սարճա անա նազլ էթտի:

Հանըմ զիյատէսիլէ միւթէստիր օլուպ՝ քէնտի-
սինէ հարտըմ էթ մէսի իշիւն, միւթէսարըֆ պէյէ միւ-
րաճաթ էտէճէյինի վատ էթտի:

Իքիննճի կիւն հանըմա թէքրար միւրաճաթ էթ-
տիլինտէ, հանըմ ֆէրրահ երւզ իլէ, «Միւթէսարըֆ
պէյտէն վատ ալտըմ քի, սանա հարտըմ էտէճէք.
պու կիւն արզուհալը վէր, ինշալլահ պու աէֆա մու-
վաֆֆազ օլուրտուն,» տէտի: Վալիտէսի մէմուընիլէ-
թինի պէյան էտիպ՝ սէօնտիւ: Վէ իլք ֆուրսաթ իլէ
արզուհալը հազտըրըպ՝ միւթէսարըֆա կէօթիւրտիւ:

Միւթէսարըֆ, «Հէ՛մշիւրէմ, հանըմ պանա հէր
չէյի նազլ էթտի. պէն տէ իշինի պիթիբիբիւմ. ամմա
օլմայա քի պիրինէ պէյան էտէսին. պէն Բրիթիյան»

լարա անըտըզըմ իշիւն, զաթէն պէնիւմ ալէյհիմաէ
տիրէր»

Վալիտէսի, «Փէք էլի էֆէնտիւմ, Ալլահ սէնին
կիպիլէրին էօմրիւնիւ արթըրըն» տէյիպ՝ տէօնտիւ:
Վէ միւթէսարըֆըն թարիֆ էթտիլի հօլտա արզուհա-
լը կէղտիրիպ ը կիւնտէ մուամէլէ պիթտի: Վալի-
տէսի անէլէթէն էրթէսի կիւն հօլա չըգտը: Ճարապ-
լուս սթասիօնընա կէլտիլինտէ, վէսիգէլէրէ պազըա-
ճաղընտան, օրատա պիր գաչ սաթթ պէքլէտի: Պէտ-
պաթ գարը պիր թարաֆա չէքիլմիշ օթուրուր իքէն,
պազը տտի ասքէրլէր, «Պուրատա տիպտէ պուճազ-
տա գալան, ճիւմլէ էչըրլալարը Տէր-Զօրա սիւր-
տիւք,» տէյու գօնուչուր իքէն, պիրիտի անա հազըն
կէլիպ, «Գարը նէ՞րէյէ կիտիյօրըն»

«Հալէպէ»

«Վէսիգէն վա՞ր մը»

«Վար»

«Վէր պազալըմ»

Վալիտէսի, պիր քէօթիւլիւք էտիպ՝ երթթարլար
գօրզուսուլէ, կէօթէրմէք խթէմէտի:

Ա.օքէր, «Վէր, չափուզ չըգարթ,» տէտի իսէ,
վալիտէսի, «Պէն վէսիգէմի հէր ատէմէ կէօթէրմէյէ
մէճպուր տէյիլ իմ, վէրմէյէճէյիմ: Ասլ վազիֆէ սա-
հիպի քիմ իսէ օ կէլտին, անա կէօթէրիլիմ,» տէ-
յիննէ,

«Պուտա Տէր Զօր խարճը,» տէյիպ կիթտի: Պիր
ազ սօնրա ասլ մէմուր իլէ օ ասքէր կէլտի, վէսիգէյի
խթէտի. ալըպ պազտըզտան սօնրա, «Պաճըմ պու վէ-
սիգէն նօգսան տըր, պուսուն իլէ կիտէմէզսին,» տէ-
տի: Վալիտէսի, «Էֆէնտիւմ, վէսիգէ նօգսան իսէ, օ

պէնիմ գապահաթում տէյիլ. պէն արդուհալը վէրտի-
լիմտէ, հէր տաիրէյի կէղտիրտիմ. հիւքիւմէթ պանա
թէմամ օլտու տէյու վէրտի. պուհուհն էքսիլի նէ՞ տիր
պիւմէք իսթէրիմ»

Վէսիգէ մէմուրը, «կէրի կիթմէլիսին», տէտի:
Վալիտէսի, «Փէք էյի, էյեր նօղսան իսէ վէսիգէմի
պանա վէր, կէրի աէօնէր, նօղսանընը հիւքիւմէթտէն
թէմամ էթտիրիպ՝ կէրի աէօնէրիմ», տէյերէք վէսիգէ-
նին ուճուհու թութուու. վէ, «Օ՛ղլում, պէնի պօշ եէ-
րինէ եօրմա. վէսիգէտէ նօղսանիլէթ օլմատըղընը պի-
լիւրիմ. կէլ շու քէօթիւլիւլէլ էթմէ», տէյու հազլար-
տըգտա, մէմուր վէսիգէյի թաստըգ էտիպ՝ էլինէ վէր-
տի: Վալիտէսի Հալէպէ աօղլու հօլա չըղըպ, տազի-
գէլէր կիւն գատար ուղանըյօր իտի: Սապը վէ թա-
գաթը տիւքէնմիշ, պիր ահն էվվէլ եէթիլիպ՝ ահվալը
անլամագ իսթէյօր իտի:

Հալէպէ եէթիլիպ, չօգ կիւճիւլէլէր իլէ, կիճէ
սաաթ շտէ, Ռահէլին օլտուղը էվի պուլտու, Ռահէլ
հարըմ սաաթ էվվէլ խասթախանէտէն տէօնմիւշ իտի:
Վալիտէսի, Բէրիմ խօճա իլէ, գըղը Ռահէլի, օրատա
կէօրմէք իւմիտինտէ իտի իսէ տէ, էյվա՛հ քի պէս
Ռահէլի չօճուղը իլէ պուլտու:

Հայրէթլէ, «Պիրատէրիլին սէվգիլէթիւնտէն խա-
պէրիմ օլտու. խօճա նէ՛րէտէ տիր» Ռահէլ, վալի-
տէսինին հալինէ, զիյատէ աճըտըղը իչիւն, օ վաղըթ-
տա վուգու ը հալը սէօյլէմէյիպ, «Ոճա խասթախա-
նէտէ տիր», տէտի:

Վալիտէսի, «Թէլէկրաֆը ա՛լմատընըղ մը, պի-
րատէրին նի՞չիւն սէվգ օլուհտու», Ռահէլ, «Ս՛հ վա-
լիտէ թէլէկրաֆ, պիրատէրիմին սէվգ օլուհտուղըն-

տան 10 կիւն սօնրա կէլտի. նի՞չիւն ճէվապընը պու
գատար կէճիքտիրտինիպ»

Վալիտէսի, «Ս՛հ, գըղըմ, պէտպախթլըղըմըզ
սօն տէրէճէյէ եէթիլտի. հիչ օլմայաճագ իչլէր պաշը-
մըզա կէլտի. թէլէկրաֆ Եագուպ էֆէնտի Բիւնզլէրէ
կէլտիլինտէ քէնտի պաղտա իմիշ. թէլէկրաֆը թէ-
լէկրաֆը իըղմէթճիսինէ վէրմիշ քի աճէլէթէն պաղա
կէօնտէրսին: Խըտմէթճի թէլէկրաֆը տօլապա գօ-
յուպ 10 կիւն ունուտուր: Պիր սապահ, Եագուպ
Բիւնզլէր, «Պանա մէքթուպ վա՞ր մը», տէյու սօրտու-
ղուհտա, խըտմէթճի՝ «Վա՛յ Եագուպ էֆէնտի սէնին
պիր թէլէկրաֆըն վար» տէյիպ՝ թէլէկրաֆը էլինէ վէ-
րի: Եագուպ էֆէնտի չօգ զագապլանարագ թէլէկ-
րաֆը ալըպ՝ պիգէ կէլտի. պէն տէրհալ 5 սաաթ ի-
չինտէ ճէվապընը սիգէ կէօնտէրտիմ: Ոճանըն խաս-
թալըղը նէ՞ տիր»

Ռահէլ, «Տօգթօրլար չօգ իւմիտ կէօթէրմէյօր-
լար», տէտիլինտէ պու գէվալը գարընըն քէտէրի սօն
տէրէճէյէ եէթիլտի: Վէ «Ոսաթախանէյէ կիտէլիմ»,
տէյու չօգ րէճա էթտի իսէտէ, Ռահէլ, «Շիմտի իզն
հօգ, սապահա գալըն», տէյիպ՝ թէլէսիր էթտի,
վէ պիրազ թատա ալմատընը քէնտինէ իպրամ էթտի:
Հալ պու քի, վալիտէսի սույու պիլէ իչէմէզ հալէ
կէլմիշ իտի:

Օ կիճէ հիչ պիր տագիգէ ույումայարագ, կիւն
տօղմատընը հատրէթլէ պէքլէյօր իտի: Ս՛հ, նէ՛ մա-
խուֆ, նէ՛ տէհչէթլի վէ ուգուհն պիր կիճէ իտի:

Վալիտէսի, պէրտէվամ, «Գըղըմ չափուպ օլ,
խասթախանէյէ կիտէլիմ», տէր իքէն, գըղը նէ՞ է-
տէյիմ տէյու տիւչիւնիւյօր իտի: Նիհայէթ վալիտէ-

սինի ալըպ սօգաղա չըգտը : «Շիմտի պիրազ էր տիր . կէլ Պատ . էսքիճեան կիլէ կիտէլիմ ,» տէյէրէք՝ օրա- յա կէօթիւրտիւ :

Վալիտէսի խասթախանէյէ կիթմէյի խորար է- տէրքէն , Պատուելինին մատամասը , «Մարիամ պաճը , նէ՞րէյէ կիտէճէքսին , աճընարագ տէմէյէ մէճպուրիմ քի , Բէրիմ խօճա տիւն վէֆաթ էթտիւ :»

Պու պէտպախթ գարը պու մէմուլին զալըրի միւլէլէմ խապէրի իշիթտիլինտէ նութգու թութու- ւուպ՝ պիւր թէք լուզէթ թէքէլլիւմ էտէմէյէրէք , թաշ քէսիլմիշ օթուրույօր խտի :

Պիր սասթա հազըն պէօլէ գալտըգտան սօնրա , Պատուելինին մատամասը , «Մարիամ պաճը , աղլա , աղլա ,» տէտի խէտէ երինէ հիշ պիր տամլա կէօղ եա- շը պիլէ կէօղիւնտէն չըգմատը : Գալզըպ էլէ կիթ- տիլէրինտէ Պեսիլիտայէ Բէրիմ խօճանըն սահիպսիզ գալմըշ էսլապ չանթէլէրինի կէօրտիւլիւնտէ , օրատա կէօղիւրինտէն փուհար կիպի կէօղ հաշլարը ազմաղա պաշլատը :

Գըզը հէնուզ 23 հաշընտա տուլ գալմըշ , եէնի տօղմուշ պիր օլու փէտէրինի հիշ կէօրմէմիշ . 3 հա- շընտա Միւնիբէ խամինտէ պիր գըզը խէ պէօյիւք ա- նասընտան փէտէրինի կէթիւրմէյէ վատ ալըպ , կիւճ պէլա սյըլմըշ խտի : Պու ճիւլէրսուզ վազաա պու վա- լիտէյի սէրսէմ էթմիշ , օնլարա պօշ նա՞սըլ տէօնէճէք վէ օնլարը նա՞սըլ թէսէլլի էտէճէք տէյու , տիւլիւն- տիւքճէ , հալը , մէճալը գալմայօր խտի խէտէ , նի- հայէթ քէնտի քէնտինի թօփլալըպ , «Պու աճըլարը- մըն իւզէրինէ , էօմիւմիւն սօնուհա գատար աղլամա- ղա ֆուրսաթըմ վար . հէլէ պէն Պեսիլիտսըմա պիր չա-

րէ պուլալըմ ,» տէյէրէք թէքըսար ֆիլքըլինի աճըն իւ- ղէրինէ չէվիբիպ , Հալէպտէ տիլտիլի պազը ատէմլէ- բին քէնտինէ հօլ կէօթէրմէլէրի իշիւն միւրաճաաթ էթտի խէտէ , հիշ պիւր քիմսէ հօլ կէօթէրմէտի : Նիհայէթ՝ քէնտի Տէր-Չօրա կիթմէք խթէտի . տօթ- լար՝ կիտէմէզ օլտուղուշը պէյան էթտիլէր : Վէ հէր քէս նասիհաթ էթտի քի , Ուրֆայա տէօնսիւն վէ օ- րատա պիր հօլ պուլմաղա չալըշըն :

Էրթէսի կիւն , «Հէր հալ վալիլէ պիր տէֆա միւ- րաճաաթ էտէյիմ ,» տէյու սապանլալըն սէրայա կի- տիպ՝ նէվպէթճիլէրտէն , վալիլինին նէ՞րէտէ օլտուղու- նը սիւալ էտէրէք , կէօրմէք խթէտիլինի պէյան էթ- տիքտէ , նէվպէթճի , «Պէօլէ կիտիլմէզ , տէյէճէյին վար խէ , պիւր արզուհալ կէթիւր ,» տէտի խէ , վալի- տէսի չօղ բէճա վէ իպրամ իլէ նէվպէթճիլի իլզամ էթտի : Օ իշէրի կիլիպ բուխսաթ ալտըգտան սօնկ- էթտի : Օ իշէրի կիլիպ , թէմէննա էթտի : Վա- րա , վալիտէսի իշէրի կիլիպ , թէմէննա էթտի : Վա- լի , «նէ՞ խթէրտին ,» տէյինճէ , մուխթասարճա վասֆ ի , «նէ՞ խթէրտին ,» տէյինճէ , մուխթասարճա վասֆ իլէ սինին էմրինի թալէպ էյլէտի : Վալի սապը իլէ տինկլէտիքտէն սօնկրա , գայէթ լէթաֆէթլէ , «Գու- ղոււմ , սիզին իշիւն տէվլէթին էմրի հօզ տըր . աճը- ղոււմ , սիզին իշիւն տէվլէթին օլմուշ . էյէր Մէսքէնէ- նըլըմ քի պու պիւր սէհվիլէթ օլմուշ . էյէր Մէսքէնէ- տէն խապէրինի ալտըպ խէ , պիզ կէթիւրտիլիզ . հօզ Տէր-Չօրա հէթիւլմիշ խէ , Ուրֆա միւթէսարըֆը կէ- թիւրտէ պիլիւր ,» տէտի :

Վալիտէսի , «Էֆէնտիմ , վալիլիքտէն կէօնսէ- բիլմիշ պիլիլինի , միւթէսարըֆ կէթիւրտէպիլիլը մի . լութֆէն գաթընըզ միւթէսարըֆա էմը պուլուրըն ,» տէտի : Սմա՛լըր , խա՛յըր , միւթէսարըֆ

կէթիւրտէպիւրը,» տէտի իսէ, գիյատէ պիր սէօզիւն ֆաիտէսի օլմատըղընը պիւլէրէք՝ մէճպուրի կէրի տէօնտիւ: Իւչիւնճիւ կիւն գըզը Ռահէլ իլէ չօճու- ղունը ալըպ՝ աճէլէթէն Ուրֆայա տէօնտիւ: Պու իւ- միտ իլէ քի, միւթէսարըֆըն տօսթլուղը վասիթասը իլէ պիր չէյ էտէպիւրն:

Ուրֆայա եէթիւրտիյինն իքիճի կիւնիւ սասպան էրքէն միւթէսարըֆըն հարէմինէ գօշուպ՝ միւթէսա- րըֆը էվտէ կէօրմէք վէ էյիճէ գօնուչմաղա ֆուրսաթ պուււմագ իչիւն կիթտի: Հապիգաթէն միւթէսարըֆ էվտէ իտի. քէնտիւնի կէօրտիւքլէրի կիպի, «նէ՞ օլ- տու,» տէյու սիւալ էթտիլէր:

Վալիտէսի հէր չէյի վէ վալինին տէտիյինի նագլ էտիպ, «Աման էֆէնտիւմ, հիմմէթ սէնսէ գալտը,» տէր տէմէզ, հանըմ անասը իլէ աղլամաղա պաչլատը, միւթէսարըֆ տա, «Ահ հէմչիւրէմ, սէն պաթսթըզ սըն, պէն նէ՞ էտէյիւմ. իչթէ տիւն պէնիւմ աղլըմ կէլտի, պէն կիտէճէյիւմ «Ալլահ եարտըմճըն օլտուն» տէտի:

Զէվալլը վալիտէ, քէօր փիււչման էվէ տէօնիւպ, էլ եիւզտէ պիր քէօչէյէ չէքիլիպ՝ պու գատար ազսի կիտէն իշտէն պիր խայր չըգմայաճաղընը պիլիյօր վէ օ տուչտուղու սէս իլէ բիւյալարը՝ քէնտիւնի չօզ գօրգուտույօր իտի. չիւնքի պիրատէրի Պատ. ձօրճի- նին վուրոււմասընտա տախի պու վապթտա օլտուղը կիպի հալլար վէ բիւյալար վագը օլմուչ իտի:

Պեսիլիոս իչիւն կէօրտիւյիւ բիւյալարտան ան- ճագ իւչիւնիւ գիքը էթմէք իսթէրիւմ:

1. Պիր կէճէ բիւյալարտա, էրմէնի մահչէսինտէ ղայէթ շէն պիր տիւյիւն օլույօր իտի: Ղայէթ պէօ- յիւք պիր պինատա պիւրիքմիւ խայլի տիւյիւնճիւլէր

վար իտի: Պեսիլիոս տա կիւվէյիյէ կիւվէյի գարտաչը օլուպ՝ ղայէթ տար պիր թագըմ կիւյմիւլ վէ աճը գահվէ տաղըտըյօր իտի. վալիտէսինէ տէ թագտիւմ էթտի. օլ տիւյիւն պինասը տա հէր թարաֆտան սըզըճա գա- փանմըչ իտի. վալիտէսի անը ալըպ էվէ կէլմէք իս- թէտի իսէտէ, նասըլտա քէնտի օ տաիւրէտէն տըչարը չըզտը, լաքին օլլունը չօզ պէքլէտի, արատը, ամմա պուււմատը:

2ճի. բիւյա.—Օղլունը արամագ իչիւն Տէր-Զօրա կիթմիւլ, պէօյիւք պիր սալօն իչինտէ օղլունը արայօր իքէն, պէօյիւք պիր տօլապա բասթ կէլմիւլ, օ տօլա- պը աչաղընտա Պեսիլիոսը եինէ պիր տար թագըմ կիլինմիւլ պիր խաչ իւզէրինտէ խաչլանմըչ պուււտը: Պունը կէօրիւնճէ հէման իմտատա ատէմ չաղըրըպ, էնտիւրմէյէ գօշար իքէն պիրտէ Պեսիլիոսը խաչտան էնմիւլ, աճէլէթէն եանընտան կէչտիլինի կէօրտիւ վէ ղայպ էթտի:

3ճի պիր բիւյա.—Եինէ օղլունը արարքէն կիւճ պիր կէչիտէ կէլտի. օրատա Պատ. ձօրճի Շամմաս էօ- թէ եագատա տուրույօր իտի: Քէնտի տէ կէչմէյէ չա- լըչըյօր իքէն, Պատ. ձօրճի, «Չալը՝ ղմա, սէն պուււտան կէչէմէգսին,» չաղըրտը:

Վալիտէսի, «Քէրիւմ խօճա իլէ Պեսիլիոս պուր- տան կէչտիլէ՞ր մի,» տէյու սօրտըղընտա, Պատ. Շամ- մաս, «կէչտիլէր տէյու իչիթտիւմ, ամմա տահա կէօր- մէտիւմ, կէօրմէյէ կիտէճէյիւմ,» տէտի:

Պու պէրրագ իչիթտիլի սէս վէ բիւյալարտան վուգու ը հալ պէլլի իտի իսէտէ, չարէլէր տիւչիւն- մէքտէն տէ վազ կէչէմէյէն վալիտէ, Ուրֆա գատըը մէքտէն տէ վազ կէչէմէյէն վալիտէ, Ուրֆա գատըը օլ- ղայէթ հայասէր օլուպ՝ չօզլարընը գուրթարմըչ օլ-

տուղղունը տուլունճա, տէրհալ օլ գատըյա միւրաճա-
 աթ էթմէյի տիւշիւնտիւ. չիւնքի պաշպա հօլ հօյ,
 եէնի միւթէսարըֆի զայէթ քէօթիւ իտի: Վալիտէսի
 գատընըն շէհրաէն պիր պուչուզ սաաթ էօթէտէ պիր
 պադտա օլտուղղունը տուլտը իսէտէ, օ արատա հիչ
 պիր Բիրիթիյան շէհրաէն տըշարը չըզմազ իտի: Պու
 գարը, էօլիւմիւ իսթիյար էտիպ՝ պիր սապան էրքէն
 ձօտազ տէնիլէն, էօլքէյէ տօլրու հօլա չըզըպ կիւնէ-
 շին շէտիտ սըճաղը ալթընտա չօզ տօլաշարգտան, սօ-
 րուպ սիւալ էթտիքաէն սօնկրա, գատընըն էվինի
 պուլտը: Իֆատէ ի հալ էթտիլինտէ, գատը՝ «Տէր-Չօր
 գատըը պէնիմ չօզ տօսթուճ տըր. անըն վասըթասը
 իլէ պիր հալ էտէրիմ,» տէտի:

Օրատա Պետիլիտա, գատը վասըթասը իլէ պիր
 միլտար փարա կէօն տէրտիլէր վէ քէնտինտէն
 գըսա պիր մէքթուպ ալտըլար: Արթըզ վալիտէսի
 հաֆթատա 3-4 տէֆա, թա օ պազ էվինէ գատար
 կիտէր, անլէրէ օլմազ իգրամլարը էտէր իտի: Պիր
 կիւն գատը նուֆուս քեաղըտընը իսթէտի: Անըն տա
 հօլունը պուլուպ չըզարթտըրազ վէ քիւշիւք թաս-
 վիրինի իւսթիւնէ հալըշարըրըպ, անտէնտէ խապէր
 ալտըլար: Օ արատա վալիտէսի թէքըար գատըյա
 բէճա էթտիքի քէնտինի Տէր-Չօրա կէօնտէրսին, ամմա
 գատը, «Միւթէսարըֆի վէտիզէ վէրմէզ. վէտիզէսիզ
 մուհաճիր տէյու սիւրիւլիւրսիւն. գօրգմա 15 կիւն
 սօնկրա օլլուն պուրտա տըր,» տէյու իւմիտ վէրտի:
 Վալիտէսի պու սէօզլէրի հէր նէ գատար սէվիյօր իտի,
 ամմա գալպինտէ պիր իգնաիյէթ օլմայօր իտի: էթ-
 տիլի տուալարտան տախի պիր իգնաիյէթ ալմայօր
 իտի: Պիր գաշ կիւն սօնկրա թէքըար փարա կէօն-

տէրտիլէր, լաքին ճէվապ կիճիքտի: Վալիտէսի
 պունա շիւփիէլէնիպ, տէֆա պէ տէֆա գատըյա միւ-
 րաճաաթ էթտի: Նիհայէթ պիր թէլէկրաֆ վէրմէսի-
 նի բէճա էյլէտի վէ գատը գապուլ էթտի: Վալիտէ-
 սինէ, «Պուշարըն թասվիրինի պանա կէթիրմէք իս-
 թէ՞րմիտին,» տէտի:

Վալիտէսի տէր հալ կիտիպ, Պատ. Ճօրճինին,
 Բէրիմ խօճանըն վէ Պետիլիտըն թասվիրլէրինի կէ-
 թիրտի:

Գատը ալըպ, «Հազիղաթէն գաֆալը տտէմլէր
 տիրլէր. պէօյէ տտէմլէր պիր միլլէթտէ ազ պուլու-
 նուրլար, սէն պախթիյար սըն քի ֆամիլիանտա պու-
 լունմուշար, լաքին հազը՛զ, գալիմլէր՝ պախթընա
 սիյան չալմըշար,» տէտի:

Վալիտէսի կէօզ հալարը տէօքէրէք, «Աման
 հաքիմ էֆէնտի, տէօրթ թանէ, իքիտինի սօղրուտան,
 իքիտինի տօլալըտան թիւրքէ զուրպան վէրմիլիմ:
 Անլէրտէն վազ կէչմիլիմ, պէս շու պիր օլլում էլիմէ
 կէչսին:»

Գատը հէմին իլէ, ճիտաէն չալըշարըլընա վէ
 թէքըար, ազ սօնրա օլլու հանընտա օլաճաղընա,
 ինանտըրմաղա չալըշար իտի:

Պիչարէ՛ վալիտէ թասվիրլէրի գօլթուղունա ա-
 լըպ սօգաղա չըզտը:

Վէրիլէն թէլէկրաֆըն ճէվապը չըզմատը. իքի,
 իւշ կիւնտէ պիր գատը կիլէ կիտէր, «Ճէվապ կէրմէ-
 տի» սէօղիւնտէն շիւպիէ վէ քէտէրի ալթարապ կէրի
 տէօնէր իտի:

Պիր կիւն գըլը Թահէլ իլէ պէրապէր կիտիպ,
 իքինճի պիր թէլէկրաֆ վէրմէսինի բէճա էյլէտիլէր:

Գատը, «Փէք էյի վերերիմ. պէն տէ շա շըյօ-
րուս, նա՞սըլ օլտու տա խապէր չըգմատը,» տէտի:

Հագիգաթէն գատը ճիտաէն չալըշըյօր իտի. մա-
տամասը զայէթ նագիք վիճտանը վէ էյի իտի:

Պիր գաչ կիւն սօնրա թէքրար վալիտէսի իլէ
հէմշիբէսի Ռահէլ, գատընըն էվինէ կիթտիլէր: Գա-
տը զայէթ մէյուս իտի: «Թէլէկրաֆըմըգա ճէվապ
կէլտի՞մի» սիւալընա գատը վէ մատամասը աղլայա-
րագ, «էվվէթ սիգէ կէօնտէրտիմ» տէտիյի կիպի, վա-
լիտէսի մէսէլէյի անլայըպ, Ռահէլէ, «Հայտէ գըղըմ
իչ պիթմիչ,» տէտի:

Աճէլէթէն էվէ տէօնէրէք Ֆիղանա պաշլատըլար:
Թէլէկրաֆ պէօյլէ իտի:

«Պեսիլիոս էրմէնիլէր իլէ սէվգ օլուստըլ»
Սէֆիլ վալիտէ:

Հէր ճէհտ ու չապամ չըգտընաֆիլիլէ հաղըգ պանա.

Գան տէօքէր պու իքի տիտէմ էլաման հաղըգ պանա.

Պաշըմա տար օլտու ալէմ ու ճիհան հաղըգ պանա.

Սէվինէրէք կիւլէր իտիմ պիր զէման հաղըգ պանա.

Շիմտի այրըլտըմ էիկիթ հավրուլարըմտան հաղըգ
պանա:

հաղըգ պանա տէյիլ, էյ օղլուս հաղըգ, հաղըգ
սանա. տահա ղօնճա իքէն աշըլմագտան սօլտուսն պու
գատար էմէքլէրիմէ պէտէլ պիր վաղընը պիլէ իշիթ-
մէտիմ. ա՛հ ճիյէր փարէմ: Արթըգ շու գալպիմին
սաղալմազ վէ տէրին հարասընըն մէհէմի մէղարը-
մըն թօփըալը օլաճագ տըր, ա՛հ...:

Տէմ պէ տէմ, ա՞հ էյլէտիքճէ ասիւման

աղլար պանա,

Չարէ օլմագ տէրտլէրէ տիւշտիւմ, անլայան

աղլար պանա,

Րուզու շէպ համմագտա գալպիմ, պիւթիւն ճիհան
աղլար պանա,

հաղըգ պանա տէյիլ ճիյէր փարէլէրիմ, հաղըգ սիգէ.
է՛յ նատիտէ էիկիթլէրիմ հաղըգ սիգէ:

Պիր զէման թաշլարը էրիտէն ֆիղանտան սօնրա.
«Ֆիլհագիգէ հա՛ Րուպպ, պիր էվի սէն պինա էթմէգ-
սէն, պանիլէր պիհուտէ չալըշը պիր էվի սէն պէքլէ-
մէգսէն պէքճիլէր պիհուտէ պէքլէր. սէնին էգէլի
թագտիրին պէօյլէ իմիչ:

Հէր նէ հաղըլմըշ, էգէլ հաղըլմըշ,
իրատէ օլմուշ, կիւզէլ հաղըլմըշ
Թագտիր էյլէմիչ ալէմի գուտրէթ
Օնու՛ պօղամազ հիչ ասլա պիր ֆէրտ:

է՛յ սէվկիւլիւ օղլուս Պեսիլիոս՝ կէնճիլին իլք
գուզվէթի, պաշըմըն թաճը, էյէր չալըլմագտա նօղ-
տան պրնագտըմ իսէ, ալֆ էյլէ պանա. թագտիրին պու
իմիչ:»

Պեսիլիոսը, բահըմտա իքէն, Ալլահա նէգր էթ-
միլ օլան վալիտէյնի իչիւն պու նէ՛ պէօյիլէք տարպէ
իտիյինի խայալ էտէպիլիլիսինիլ: Փէտէրի, Ալլահ
հէր շէյի էյի հափար իտիյինէ գանի օլարնագ, «էմ-
վալ, էվլատ, ճան հագընտա խօշ սայտըղըն էյլէ,»
տէյիպ՝ թագտիր ի իլահիյէ թէսլիմ օլտու: վալի-

տէսի իսէ, պու գատար տուա վէ ճէհալէրին պօշա տիւշտիւ լիւնիւ կէօրիւնճէ, իմանը սարսըլմաղա պաշ- լատը:

Շէյթան ֆուրսաթ պուլուպ, վալիտէսինին գալ- պինտէ իւլէմէյէ պաշլատը: Օ տիւշիւնտիւքճէ, «Հա- գիգաթէն, Ալլան նի՞շիւն պէօլէ էթմէլի իտի. պէն բահրմտան ֆէնտինէ թախտի էթմիշ իտիմ, քէնտի տէ Բապպ իշիւն իւլէմէյէ հազըրլանտը. պէն հէր նէ գատար չօղ չարէլէր գուլլանտըմ իսէ պէօլիւք իւ- միտիմ Ալլան իտի. չօղ կիճէլէր տուա իլէ սապահ էտէր իտիմ,» աէյու իմանը սարսըլմաղա պաշլատը: Պու հօլտա շէյթան քէնտինի չօղ թէճրիպէ էթտի, ամմա էվլատարընա ֆէնա պիր թէէօր վէրմէմէսի իշիւն չօղ տիգաթ վէ սապր էտէր իտի: Վալիտէ- սինէ գուվէթ վէ թէսէլի վէրէն պիր քիմիէ հօղ ի- տի: Պատ. ճըրնագեան օլ վազըթ քիլիտալարընտա վաիդ իտի. Սիւրեանիլէր անը՝ Սիւրեանի տէյու պիլ- տիրմիշէր իտի վէ օ հօլտա, Ալլանըն ինայէթի իլէ սաղ գալմըշ իտի: Վազըթ վազըթ զիյարէթէ կէլ- տիյինտէ, վալիտէսի, «Աման Պատուելի. պէն թէսէլ- լի գապուլ էտէմէյօրում,» աէտիյինտէ, թէճրիպէ- սիլ, հէնի, կէնճ վաիդ, «Պիլմէմ վալիտէ, Ալլան նա՞սըլ իշ կէօրիւյօր. պէն տէ պու հալլէրէ շաշա գալ- մըլըմ,» ճէվապընտան պաշղա պիր շէյ տէյէմէղ ի- տի: Էփէյի պիր միւտաէթ պու թէճրիպէ ալթըն- տա, չօղ սարսըլտը: Նիհայէթ Պատ. ֆէթէնճեան ամէլէ հալիտէ Ուրֆայա կէլիպ, պաշլարընա կէլէն ֆէլաքէթի տույտուլունտա, քէնտիլէրի զիյարէթէ կէլտի: կէօրիւշիւպ, քէնտի 20 հաշընտա օլան օլ- լունուն տախի, Մուրատըրմաղընտա պօլուլուպ, սու

կէօթիւրտիւլիւնիւ զիքը էտիպ, էփէյի գօնուշու- լար: Վալիտէսի սարսըլմը օլտա գուշըր զիքը էթտի: Պատուելի թէճրիպէ ի շախտիյէսինտէն սէօլէ. էլէք՝ անա գուվէթ վէ ճէսարէթ վէրիպ՝ պիր սուա իլէ սարսըլտըլար:

Պատ. ֆէթէնճեան վալիտէսինէ չօղ իսօղ պիր թէէօր պրապտը: Օ՝ քէնտինին էթտիյինտէն ութա- նարապ, թէքթար, ճիտտէն սէվտիյի Սէլասքիարընա տէօնտիւ: «Նասիպլիմ հէտինտէ,» իլահիսի քիւշիւք- լիւքտէն պէրու էն զիյատէ սէվտիյի պիր իլահի ի- տի իսէտէ, պու թէճրիպէլէրտէն սօճրա օնու սէօ- լէմէյօր իտի. լաքին սօնրա օ իլահիյի պաշտան պա- լէմէյօր իտի. լաքին սօնրա օ իլահիյի պաշտան պա- շա կէօղ հաշարը իլէ թէրէնիլում էտիպ, «Նա Բապպ սէնին գօտուղուն թապիլի գաիտէ մուճէպինճէ, հիշ աղլամամազ էտէմէյօրում, պանա կիւնան սայմա, աղլամամազ էտէմէյօրում, պանա կիւնան սայմա, Բուն հազըր իսէտէ թէնիմ զաիֆ տիր. Սէն հարմըմա հէթիշ,» տէր իտի: Վէ Ս. կօրն. 10. 13ճի աէթ- տէ, «Ամմա Ալլան սատըգ օլուպ սիլի իգթիտարը- նըգտան զիյատէ թէճրիպէլէ պրապմայաճապ, անճապ թէհամմիւլէ մուգթէտիր օլմանըղ իշիւն թէճիպէ ի- լէ պէրապէր իսէլաս չարէսի տախի վէրէճէք տիր»: Վէ Բօմ. 7. 8-28, «Վէ թաղտիրի իւզրէ տալէթ օլու- նուպ, Ալլանը սէվէնիլէրին խայըլ իշիւն ճիւմլէ շէյ- լէրին պէրապէր իւլէտիյինի պիլիլիկ:» Իպր. 12. 7 «էյէր թէճրիպէյէ թէհամմիւլ էտէր իսէնիկ, Ալլան սի- գէ, օլուլարը կիպի մուամէլէ էտէր: Զիրա հա՞նկը պէ, օլուլարը կիպի մուամէլէ էտէր: Զիրա հա՞նկը օլուլ վար քի փէտէրի անը թէտիպ էթմէյ» տէյու պույուրուլան քէլամլարտան գալպի թէսէլի օլուպ՝ թէճրիպէ ի շախտիյէսի իլէ հագիգաթը պուլար: իշթէ պու տէրտի վալիտէ, աղ միւտաէթ գար-

Փրնտա իքի կէնճ էվլատ, իքի կէնճ պիրատէր վէ պիր կէնճ կիւվէյի դայպ էտիպ, պու ճիյէր աճըլարը իլէ պէրապէր, պաշղա չօզ տղըր թէճըրիպէլէրի վար իքէն, թէսէլլիսինի անճագ Ք. Մ. տէ վէ Խէլասքեա-րընտա պուլտու. քէնտինէ հէմ հալ օլան ճիւմլէ վա-ւիտէլէրէ թէճըրիպէ ի շախիյէսինտէն թալսիյէ էտէր քի պէօյլէ սըրալարտա պու միհնէթ տիւնեհասընըն հիչ պիր շէյինտէ թէսէլլի արամասընլար:

Ձիրա պու տիւնեհ գուրուլմուչ պիր լիման տըր, էթրաֆը պիւրիւնմիւչ գարա տիւման տըր, իչինտէն կէլէն սէս ահ ու Փիղան տըր, իչինտէն հէր կէչէն տէր, «Աման պու հալ նէ»
[համան տըր:]

էն էմին եօլ էյուպ. 14. 15 այէթտէ. «Օ պէնի գաթլ էթսէ տէ, պէն եինէ Անա իւմիտ էտէճէյիմ վէ թարիգլէրիմի Անըն հուգուրունտա թաստըգ էտէճէ-յիմ» «Ձիրա հիսապ էտէրիմ քի, շիմտիքի գէմանըն էլէմլէրի պիղիմ իչիւն միւնքէչիֆ օլանճագ. ճէլալէ գըլասէն պիր շէյ տէյիլ տիր (Րօմ. 8. 18): Պու իւ-միտի պիգէ իհօան էտէն Րապպըմա էպէտէն համտ օլ-տուն. Ամին:

Է. ՊԵՍԻԼԻՈՍ ՆԱԳԳԸՆՏԱ ԱԼԸՆԱՆ ՍՕՆ ԽԱՊԵՐԼԵՐ

Պեսիլիոսըն պաղը տօթլարը քէնտինի Տէր-Չօր-տա չօզ խասթա հալտէ կէօրմիւլէր: Պիր տօթու «կէ'լ պիրատէր գաչալըմ» տէմիչ իսէ տէ, Պեսիլիոս չօզ եօրղուն վէ խասթա օլուպ' ելուրիւյէմէզ իտիյինի սէօյլէմիչ տիր: Ուրֆալը Սիւրեհանի պիր կէնճ Տէր-Չօրտա ասքէրլիք էտէր իքէն, Պեսիլիոսը սօն տէֆա գէնճիւրլի օլարապ սէվգ էթտիքէրիւնի կէօրմիւլ տիր:

Տէր-Չօր գատըսը էրմէնիլէրի չօզ սէվէն պիր գատը իմիչ. Պեսիլիոս իլէ պաղը կէնճիւրի մուհաֆա-րա էտիպ սաղլամըչ, լաքին օրատաքի միւթէտարըֆ չօզ քէօթիւլիւքլէր իլէ ճիւմլէսինի էլինտէն ալմըչ, վէ գատը պու վաղաալարտա միւթէտարըֆ իլէ չար-վըլըպ էնճամ իսթիֆասընը վէրէրէք Տիարպէքիւրէ կիթմիչ իտի:

Տէր-Չօր գատըսը Ուրֆա գատըսընա Տիարպէ-քիրտէն եաղար իքէն, պէօյլէ եաղըյօր իտի:

«Օլ Սիւրեհանի կէնճի, Պեսիլիոսը, էլիմտէն նէ հիլէլէրլէ ալտըղլարընը պու գալէմիմ իլէ թարիֆ է-տէմէմ: Թէսլիմ էթտիյիմ սօն կէնճ Պեսիլիոս իտի: Հիչ պիր կէնճէ պու գատար աճըմատըմ, չիւնքի սօն տէրէճէ տինտար, աղլը, միւթէալլէմ, ճիտտի վէ սէվլիմլի պիր կէնճ իտի: Փամիլիտարնա սէլամ էտէ-րիմ: Հազգ թաալա հաղրէթլէրի քէնտիլէրի թէսէլլի էլլէսին, վէ սէպէպ օլանլարա միւճագաթ էտա էյլէ-սին:»

Շիրմախ անըն վալիտէյնինն անճագ պիր մէրա-
զը վար իտի — անէպա օղլուամըզ սօն տագիպէյէ գա-
տար օլ զըլըճլար արատընտա իմանը հըֆզ էտէպիւտի՞
մի—:

Տէր Զօր վազաստընտան 2 սէնէ սօնրա պիր գա-
րիպ տաէմ Ուրֆատյա կէլիպ՝ Պետիլիտըն էվինի սօրար ,
վէ Պետիլիտըն վալիտէսինին կանընա կէլիպ . «Սիզին
Պետիլիտս իամինտէ պիր օղլունուզ վա՞ր մը իտի» տէ-
յու սօրար : վալիտէյնի «էվվէթ» Տէր-Զօր վազաս-
տընտա թէլէֆ օլտու» ճէվապընը վէրտիլէր . ատէմ ,
«Օնուն սօն խապէրինի սիզէ վէրմէյէ կէլտիմ : Տէր-
Զօր գըթալընտա ճիւմլէ ատէմլէրի գաֆիլէ գաֆիլէ
էտէր իքէն , պէն տէ պիր գաֆիլէ իլէ սիւրիւլիւպ
կիթտիմ . էհալի հէման պիր ալ սօնրա աթէչին սըրա-
սը քէնտիլէրէ տէ կէլէճէք տէյու թիթըէլիպ կէօզ
հաչարը իլէ ֆէրեհաղար էտէր իքէն , պիր կէնճ այա-
ղա գալպտը : Ետըն այագ , պաչը աչըք , իւղէրինտէ
պիր կէօմլէք օլարագ՝ սէօյլէմէյէ պաչատը : «Պէն
Ուրֆալը Սիւրեանի ֆրօթէթանթ ճէմաաթընտան իմ .
իամիմ Պետիլիտս Պետս տըր : Է՛յ վաթանտաչարըմ .
«Հէր քիմ հէր կիւն խաչընը եիւքլէնիպ արգամ
սըրա կէլմէլրէ պէնիմ շայիրտիմ օլամազ» «Դալիպ
օլանա հայաթ թաճընը վէրիլիմ» (Յակ . 1 . 12 , վահ .
2 . 10) տէտի սէվկիւլիւ խէլասքեհարըմըզ : Գօրգմայը-
նըզ , թէվպէ էտիպ՝ Բրիտոտս իման էտինիզ , պու-
խաչը Բրիտոտս խաթըր իչիւն թաչըտըք իսէ , հէ-
ման պիր ալ սօնրա Սէմալաթըն օլ ճէլիլ գափուսը
պիզիմ իչիւն աչըլաճագ , վէ օլ Շէֆիկ Յիտուս խաչը
իւղէրիմիղտէն գալտըրըպ պիզէ թաճը կիյտիրէճէք

տիր : «Ճէսարէթլէնինիզ պէն տիւնեայա զալիպ օլտըմ»
տէլիպ ճիւմլէօնինի խէլաստ տալէթ էլլէտի : վէ
պիւթիւն էհալի թէվպէ կէօզ հաչարը տէօքիւպ՝ հա-
ղօրգութիւն եէրինէ եէրտէն թօփրապար ալըպ՝ աղըզ-
լարընա աթալար : վէ Պետիլիտս տուստընը պիթի-
րիւր պիթիլիմէզ աթէչ պաչատը : կիւնլէր սօնրա ,
պէն էօլիւլէր արատընտան ուլանտըմ վէ գուրթուլ-
տոււմ , վէ Ուրֆատան կէչմէքտէ օլտուզըմտան , պու-
տիրմէք իսթէտիմ : վալիտէյնի քէտէր , վէ կէօզ
հաչարը իլէ էվլատարընըն սօն տագիպէյէ գատար
Բրիտոտս էմին գալտըրը իչիւն համա էթտիլէր :

Իչթէ Պետիլիտս պու եօլտա օլ աղըր վէ պէօլիւք
խաչը թաչըլըպ օլ սէմալի վաթանըն գափուստընտա
օնու պրագարագ , «Սատէթէ» «Պէյազ խիլաթա»
(վահի 4 . 15) «Սալան թաճընա» (2 Տիմ . 4 . 8) նալի
օլտու : վէ շիրմախ միւէպպէտէն սէվտիլի խէլասքեհա-
րը իլէ պուլունմազտա տըր :

Իմտի, էյ պու բիսալէյի օգուլան կէնճ տօսթուճ. պու բիսալէնին թապընտա մագսէտ, սէնին կիպի կէնճլէրի պու կէնճին տիւշտիւլիւ թէճըրիպէլէրտէն սագընտըրըպ, տօղրու եօլտա խէլասա գլաղուգլամագ տըր: Իմտի պու կէնճին էօմըրիւնտէն ալընան տէրաւէրտէն աճիղանէ սանա պիր գաչ թավսիյէլէրտէն սօնրա խաթմը քէլամ էթմէք իսթէրիմ:

(1) Տինի մէսէլէլէր իւղէրինտէն խաֆիֆ կէչմէ: Ալլահ, թէվպէ, խէլաս, վէ սաիր մատտէլէր, սէնին կիպի կէնճ ֆիքըլէրին տիւշիւնմէսինէ լալըգ օլան պիր մատտէ տիր, պու կէնճին էթտիյի կիպի «Հէր շէյի թէճըրիպէ էտիպ էյի օլանը գալի թութունը» (Ա. Սել. 5. 21): քէլամընա էյի սարըլ: Քիլիսայա աիտ, բուհանի, մէղհէպի շէլէր հագգընտա իհմալ վէ պիթարաֆ տօւրմա, պաչգալարըն պիլտիքլէրինին ալգասընա սիւրիւքլէնմէ. տինի ճիւմլէ մատտէլէր, քիլիսա, թէվպէ վէ ճիւմլէ աղաիտլէրէ աիտ մատտէլէրի շախտէն էլինէ ալըպ՝ «միւթալաա էյլէ» (Յեսու. 1. 8) տինի ճիւմլէ մէսէլէլէր հագգընտա շախսի միւթալաա, շախսի գարար, վէ շախսի թասալվուրլարըն օլտուն:

(2) Թէհարըրի էտէր իքէն, ճիտտի վէ պիթարաֆանէ էյլէ՛, վէ պու կէնճին եափտըղը կիպի հագիգաթը, եաղընըգ հագիգաթը արա՛, մո՛ւթլագ «պուլաճագ սընըգ» (օգու Մատթ. 7. 7, Յոլհ. 8. 32): Շիմտիյէ գատար, պու կէնճ կիպի հագիգաթը պուլամատըն իսէ, հագիգաթը ճիտտի արատըղըն շիւպհէլի տիր. Ալլահա տօղրու մէվգիինի տօղրո՛ւլթ, լաքին թէհար-

րինտէ չօգ վագըթ գայ էթմէ, պու կէնճին տիւշտիւլիւ խաթատան սագըն. (Վաիդ. 12. 1-14) «Չօգ քիթապ թէլիֆ էթմէնին սօնու եօգ տըր» (Վաիդ 12. 12):

(3) Պու կէնճ մուսայէն պիր նէթիճէյէ կէլտի, լաքին չօգ կիւճ: Աէն պու կէնճտէն չու տէրսի ալըպ՝ միւմքին իսէ պիր սէնէտէ պու ճիւմլէ շէյլէրի տիւշիւնիւպ նէթիճէյէ կէլ, շիւնքի կէնճլիյին սէնէլէրի գանն էթտիյինտէն չօգ գըյմէթլի տիր: Վագթընը էօյլէ պօշ թէհարըրիլէր իլէ կէչիւմէքտէն իսէ, պիր կիւն էվվէլ թէվպէ էտիպ Պէօյիւք Մուալլիմ օլան Յիսուսա շայիրտ օ՛լ: Շախսի հայաթըն իշիւն պու մուալլիմէ չօգ ինթիյաճըն վար: Տիւնեատա խըզմէթ հայաթընտա պու մուալլիմէ չօգ միւթաճ սըն: Պու Ալլահըն մէքթէպինէ կիր վէ «Իլմին իպթիտասը Բապպ գօրգուսը տըր,» անը էօյրէնտիքտէն սօնրա, պագի իլմլէր չօգ գօլայ թահսիլ էտիլէճէք տիրլէր:

(4) Պու կէնճին եարը պրագտըղը իշի սէն իթմամ էյլէ: Պեսիլիոսըն էն պէօյիւք հասրէթի Քրիստոսա խըտմէթ էթմէք իտի: Լաքին, էյվահ քի չօգ ագ պիր միւտտէթ էտէպիլտի, էյէր Քրիստոսը Բապպըն վէ խէլասքեարըն հալինտէ գապուլ էթտին իսէ, Անը պու ճահիլ տիւնեայա իլան էթ: է՛յ սէվկիւլիւ կէնճ տօսթուճ, պու կիւն տիւնեանըն, պիղիմ էրմէնի միլլէթիմիղին վէ Փրօթէսթանթ քիլիսալարըմըղըն պէօյլէ խրիսթիյանլարա, վէ Ալլահա քեամիլէն վագֆ օլունան կէնճլէրէ նէ՛ տէրէճէ ինթիյաճը վար օլտուղընը աճէ պա կէօրէպիլիյօ՞րմընըն, պիւթիւն տիւնեա էսքի Բօմա տիւնեասը կիպի վէ տահա գիյատէ ֆըսգ ու ֆիճուրա պաթըպ էօլմէքտէ իքէն, «Հագիգի ախլագի հայաթ պէնիմ Քրիստոսըմտա տըր»

տէյիպ՝ Բրիտտոսըն պայրազընը եօզարտա թէմէվվիւճ
 էթտի՛ր, թա քի ճիւմլէսի կէօրէպիլիւնիւէր: Սէֆիլ
 միլլէթին, բահաթտան, սէլամէթտէն, մահրում օլուպ
 չօպանը օլմայան գօյունլար կիպի մէմլէքէթտէն մէմ-
 լէքէթէ, շէրտէն շէրէ, բահաթ արամապ իշիւն տօ-
 ւաշըր իքէն, Սեկ «Պէն հագիզի սէլամէթ վէ բահա-
 թըմը պու Ալլահըմտա պուլտոււմ» տէյու տիրի շէհա-
 տէթլէրինի եիւքսէք սէսլէ նիտա էտէրէք անլէրի բա-
 հաթա տավէթ էլլէ: Ահ, ինճիլի քիլիսալարըմըզ,
 չօք Փարզը վէ մուզիբր թալիմաթլարտան էօթէ պէ-
 րի սիւրիւքլէնէն պիւր կէմի կիպի փարչալանմապ թէն-
 լիքէսինտէ պուլոււնմապտա իքէն, սէն պու կէմիլին
 զարարտիտէ օլան գըսմլարընը թամիր էտիպ՝ անը
 սօլըու լիմանա եթթիշտիրմէյէ ճէհտ էլլէ: Քիլիսա-
 լարըմըզտա հայաթի մէսէլէ ունուտուլուպ՝ գապուզա
 էնէմիլէթ վէրիլտիլինտէ, սէն հայաթսըզ գապուզըն,
 չիւրիւյէճէք օլտուզընը իլան էսէրէք, գապուզլարը
 էզիպ՝ օնտա օլան հայաթը եիւքսէլթ: Սրիսթի-
 յանլար արասընտա Բ. Մ.ին էն գըյմէթլի թալիմլէ-
 րինի վազ էթմէք ինմալ օլոււնտուզընտա, սէն մին-
 պէրտէն, թէվպէ, խէլաս գուտսիլէթ կիպի մատտէ-
 լէրի, Բ. Մ.ին էն մուհիմ մատտէլէրի հալինտէ,
 վէլէվ սէն հալլընըզ գալտան պիլէ, ճէսուրտանէ վէ տէ-
 վամի թարգտա թէէքիտ էլլէ: շէր նէ գատար կիւճ-
 լիւքլէրէ րասթ կէլէճէք օլուր իսէն՝ պիլէ, գօ՛րգմա
 մութլագա զալիպ օլաճագսըն, չիւնքի Սէրտարըն օ-
 լան Յիսուս սանա էմր էտիպ՝ «ա՛րշ իլէրի» տէյերէք
 էօնիւնտէ եիւրիւմէքտէ տիր:

(5) Պիւթիւն կէնճլէր փարլազ սէնաաթլարա,
 սօզթօրըզ, ալօզաթլըզ, վէ սաիր եիւքսէք իշլէրէ

գօշմագտա իքէն, սէն տիւնեա ինտինտէ շէրէֆիպ
 սայըլան վաիզլիլի ինթիխապ էյլէ, չիւնքի պու կիւն
 տիւնեանըն սօզթօրլարա, ալօզաթլարա, տիւճիլէլէ
 օլտուզոււնտան զիյատէ վաիզլէրէ ինթիյաճը վար տըր:
 Տիւնեա պոււնլարըն լիզոււնտան զիյատէսինէ մալիք
 տիր: Պու կիւն տիւնեանըն է՛ն պէօյիւք ինթիյաճը
 տինի միւսլիկլէրէ տիր: Քիլիսալարըմըզ է՛ն պէօ-
 յիւք ինթիյաճը, Լուտէր, Կալվին, Գրիգոր Լուսաւո-
 րիչ կիպի, սազլամ Փիքըլի, ճիտտի վէ բուհանի միւր-
 շիտլէրէ տիր: Տիւնեատա է՛ն շէրէֆլի, է՛ն գըյմէթլի
 վէ կիւզէլ սէնաաթ, քէօթիւլէրի էյի հափմապ, ճիս-
 մանիլի Բուհանի հափմապ, զայպ օլմուշարը Բրիտտո-
 սա կէթիւրմէք, եօլու շաշըմըշարը սօզրու եօլա իր-
 շատ էթմէք, վէ պու տիւնեանըն տիւշիւն սսէմլէ-
 րինտէն սէմալի պիւր ճիւմհուր հագըրլամապ, էնճամ,
 Ալլահըն սուրէթիւնտէ եարատըլըպ՝ թէքրար տիւշիւշ
 պէշէրիլէթի, Ալլահլանտըրմապ, իլահի թապիթա
 հիսսէտար էթմէք տիր: Իշթէ պու մանատա տիւն-
 համըզ, միլլէթիմիզ, քիլիսա վէ մինպէրլէրիմիզ սէնի
 պէքլէմէքտէ տիր, վէ Ալլահ թախթընտան պու ալի,
 մուզատտէս խըզմէթէ սէնի տավէթ էթմէքտէ տիր:
 Մէլէքլէրին ճիւմհուրը՝ սէնին տավէթի գապուլ էթ-
 տիլինի կէօրտիւքլէրինտէ «լսօշ կէլտին» տէյիպ՝ խօշ
 թէրէնիւմլէր իլէ սէնի ալզըլլամապ իշիւն պէքլէյօր-
 ւար: Իմտի իսթիճապէթ էթմէ՞գմիսին: Ալլահ սէնի
 պու մանատա պիւր կէնճ վաիպ էթմէսի իշիւն տուաճը
 իմ: Սէնի Ալլահըն ինայէթիւնէ թէսլիմ էս էրիմ:

«Ալլահըն ինայէթի բուհոււն իլէ պէրապէր օլ-
 սոււն. Ա.մին» Յիլիմ: 25:

Ռ.Ա.Հէլ, ՄԿՐՏԻՉԵԱՆ

Ը. ՏՕՍԹԼԱՐԸՆԸՆ ՇԷՀԱՏԷԹԼԵՐԻ

ՊԵՍԻԼԻՈՍԸՆ ՅՍՄԻԼԵՍԱՐ ՀԱԳԳԸՆՏԱ

ՊԻՐ ԳՍՁ ՍԷՕՁ

Պեսիլիոսըն փէտէր վէ ամուճալարը սէնաթ-
քեար իտիլէր իտէտէ, օգուճաղա մէրազլը վէ միւթէ-
ֆէքքիւր ատէմլէր իտիլէր: Փէտէրի օգուճաղը
ճուճա շակիրտլիյի էտէրքէն էօյրէնմիշ իտի: 15 եա-
շընտա իքէն Փրօթէսթանթ օլտուզընտա՝ քիթապլարը
մէշգ էթմէյէ մէրազլը ույանըպ՝ էլինէ կէշէն ճիւմլէ
քիթապլարը օղուր վէ անլէր հազզընտա տիւշիւնիւր
իտի: Իւմ ի իւահիյէ աիտ օլան չօգ թիւրքէ քիթապ-
լարը օղուտը: պու սէպէպտէն 3 սէնէ Ուրֆա Սիւրեա-
նի Փրօթէսթանթ քիլիտասընտա վէ պիր սէնէ Պէհէսնի
քիլիտասընտա վաիզլիք իշի իւէ մէշուլ օլտուշ իտի:

Պէօյիւք ամուճասը Եիւսիւֆ, քիլիտատա տիւ-
շիւնէպիլէն վէ մուգթէտիր պիրի տէյու թանըմըշ ի-
տի: Քիւշիւք ամուճասը Պեարոս, պիր իտատի մէք-
թէպի պիթիւրմիշ իտի, շիր եազմաղա սօն տէրէճէ գա-
պիլիյէթի վար իտի: 1895 զըթալընտա Ուրֆա էր-
մէնի Լուսաուրչալան Քիլիտասը պիլիլէրճէ ճանլար տօ-
լու-օլարապ՝ եանմըշ իտի, Պեարոս օլ վազըթ 16 եա-
շընտա իտի: գըթալ պիթաիյի կիւնտէ օրայա կիտիպ՝
սէյր էթմէք իսթէմիշ իտէ տէ, պիրատէրլէրի բազի
օլմամըշար, 2 կիւն սօնրա կիլիլիճէ կիտիպ՝ օլ ճիյէր-
սուզ վազաալարը սէյր էտիպ, օլ անվալ հազզընտա
90 այէթ շիր տիլմիշ իտի: Քէզա Եիւսիւֆ ամուճասը

Շամճաս կարապետին վէֆաթընտա, քէնտի, ալիէսի,
մինպէրի վէ ճէմաթը հազզընտա 100 այէթ շիր տիլ-
միշ իտի: Տէտէսի կարապետ վէ տայըսը Պատ. Ճօրճի
Շամճասեանլարտան տախի. վէրասէթէն ալարը չօգ
էյի թապիաթլար վէ գապիլիյէթլէր օլտուշ իտի իտէ
տէ, միւտազէմէթի, սէպաթը ճիւմլէ կիւճլիւքլէրի
եէնէպիլէն տէմիր իրատէթի, էն գարանըզ գէման-
լարտա իւմիտի, կէրմիյէթ վէ զայրէթի վալիտէսին-
տէն թէվէրբիւս էթմիշ իտի:

ԿԱՐՍՊԵՏ ԳՈՒՅՈՒՄՃՈՒ

ՊԵՍԻԼԻՈՍ ՊԵՍՈՍ ԷՖԷՆՏԻ ՀԱԳԳԸՆՏԱ ՇԷՀԱՏԷԹԻՄ

Պու շէհատէթլէրին պազըմընը շախտէն քէնտին-
տէն տինլէմիշիմ, վէ պազըլարընը տախի քէնտինի
չօգ եազընտան պիլէն բուհանիլէրտէն իշիթմիշիմ:
Պու քիմսէ 1912 թարիսինտէ Քէսապ մէքթէպիւնտէ
խօճալըզ էթմէք իւզրէ տազէթ օլուտը վէ օրանըն
Չօպանը, վեբ. Տիգրան Գուճտազճեան քէնտինի մին-
պէրտէ վազ էթմէք իւզրէ տազէթ էտէր իտի: Քէն-
տիտի «Գանըշարըմը պէյան էթմէյէրէք վազ էտէր ի-
տիմ իտէ տէ, քէնտի քէնտիմէ տէր իտիմ—Քիլիտա-
սուճ Սլլան իտիյինէ ինանմայան պիրիտի նա՞լը վազ
էտէպիլիւր, անէպա չօպան պէնիմ պու հալըմը պիլիտէ
պանա մինպէր վէրի՞ր մի—» սէր իտի: Թէսատի Քի
օլարապ՝ օրտա գալարըզ միւտատէթտէ օրտա օլան իքի
բուհանի հէմշիլիլէրին գօնշուսընտա օթուրուր իտի:
Պու գարըլար քէնտիտի իլէ բուհանի մէսէլէլէր հազ-
զընտա գօնուշուրար, քէնտիտի իշիւն տուա էտէրլէր
իտի. լաքին քէնտի էֆքեարընը անլէրէ աշմազ իտի:

նիհայէթ օրտանն այրըլըր իքէն , պու գատընլարա «Սիւղ
 պէնիւմ իլէ չօգ գօնու շտուճուղ տուա էթտինիւղ ամմա
 պէնիւմ նէ իտիլիմի անլամատընըզ» տէր : Անլէր պու
 սէօղէ չօգ թէաճճիւպ էտէրլէր , աճէպա պու կէնճ նէօ
 տէ հէք իւթէ, օր տէյու տիւ շիւնիւրլէր : Օլ սէնէ Պւ-
 սիւրիս էֆէնտի թէքրար Գօլէճի պիթիւրմէք իշիւն կէ-
 րի կիտէր : Գօլէճի պիթիւրիպ իքինճի սէնէտէ Գօլէճէ
 մուալիմիլիյէ տապէթ օլուճուր , վէ օ գըշ Գօլէճտէ
 պիւր բուհանի ույանըզըզ օլուր : Պազը կէնճլէր թէվ-
 պէ էտէրլէր : Քիւշիւք օլլանլարըն թէվպէսինտէն
 մի թէտսիւր օլմազ . լաքին պիւրտէն իշիտիւր քի ,
 թամմ քէնտիւնի էֆքեարընտա օլան պիւր կէնճ թէվ-
 պէ էթմիշ շէհատէթ էտիյօր : Պուճա չօգ ճանը սըզը-
 ւըր , նա՛սըլ օլտու տա պէնիւմ էֆքեարըմտա օլան պի-
 րիսի պէօլլէ թէպտիլ օլտու տէյու պու կէնճին շէհա-
 տէթլէրի քէնտիւնի սարսար : Աճէպա պու շէյէր սա-
 հիճ մի տիւր տէյու պուճլարը տիւ շիւնիւր իքէն , պիւր
 կիւն Գօլէճին ըէիսի օլան Տօղթ . Մէրիլին հանընա
 կիտիւպ՝ հալընը պէյան էտէր : Տօղթ . Մէրիլ տէր ,
 «Քրիստոսըն Ալլահ իտիլինէ ինանմագ իսթէր իսէն ,
 պու տուայը էթ — էյէր Սէն Ալլահ իսէն պէն ինանմագ
 իւթէրիւմ — Գէնտիւի պու տուայը ճիտտէն էտէր , վէ
 քինտիւնի կէօղիւ էօնիւնէ պիւր մէնպարէ աշըլըր ,
 «էյէր Քրիստոս Ալլահ տէյիլ իսէ , Օ գըյամ էթմէմիշ
 իսէ , օլ վազթ թապիաթ նէ օլուր» տէյօր իտի , «պիւ-
 թիւն թապիաթ գուրուտու , կէօք տէմիւր եէր պազըր
 օլտու , հայաթ գալմատը , պիւր չիչէք պիլէ գալմատը
 պու հալա սէյր էթտիւքտէն սօնրա , էյէր Քրիստոս Ալ-
 լահ իսէ նէօ օլուր , օլ վազթ թապիաթ ույանտը , գը-
 յամ էյլէտի , հայաթ պաշլատը , տիւնեա չիմէնգար

օլտու վէ օլ ղէման պէն տէ տէտիւմ , եա՛ Րապպ սանա
 իման էտէրիւմ , իշթէ շիմտի պիւր քրիսթիյան իւմ» :
 Քէնտիւնէ պու հալ վուգու պուլտուգտան սօնրա սէֆէր-
 պէրլիւք միւնասէպէթի իլէ Գէսապ հազընընտա , Քէօր-
 քիւնէ վէ էքիւզ-Օլուգ ճէմիլէթիւնին վաիլի օլմատը-
 ղընտան քէնտիւնի վաիլ հալընտա սթասիօն օրա կէօն-
 տէրտի . վէ պու վէ պուճա պէնգէր տիւրի շէհատէթլէ-
 րիւնի օրատա երւզլէրճէ քիմսէլէր հուգուրուճտա շէ-
 հատէթ էյլէտի : Քէնտիւնի իշիւն տուա էտէն գատըն-
 լար մէսրուր օլտուլար : Քէնտիւնին էվվէլքի էֆքեա-
 րընտա օլան պազը կուսակցաիւն կէնճլէր . «Պատուելի
 մախսուս պու առէմի կէօնտէրտի քի պիլիւմ էֆքեա-
 րըմըզա գարշը սէօյլէսին» տէյու թասապվուր էթտի-
 լէր իսէ տէ , էյէր սէֆէրպէրլիլին մուհաճիւրլիլին մու-
 գալլամ կիւնլէրի արայա կիւրիպ տէ , պու եէնի սօ-
 ղան շաֆաղը գարարթմատա իտի , քէնտիւնին տիւրի շէ-
 հատէթլէրի պէօյիւք պէրէքէթ օլաճապ իտի : շէման
 օ կիւնլէրտէ Մարաշ իւմ ի իլահի մէքթէպիւնտէն պիւր
 տապէթ ալմըշ իտի : Թաթիլլէրտէ մէշգ էտիպ՝ օ սէ-
 նէքի սընըֆ իլէ իքի սէնէտէ պիթիւրէրէք՝ վաիլիւք
 իշիւնէ պաշլայաճապ իտի : Պէն շախսէն քէնտի իլէ
 բուհանի էօմրիւ հազընտա չօգ գօնու շտուճ իտիմ :
 Պիւր վազթ օլմուշ իտի քի էվվէլքի էֆքեարլարը թէք-
 րար պաշ կէօսթէրէրէք , շիւպհէլէրէ գահիպ օլույօր
 իտի : Րասթ կէլէ քէնտի իլէ էքիւզ-Օլուգա պիւր եօլ-
 ճուլուղուլմ օլտու :
 Կիտէր իքէն , պէնիւմ կէշմիշ էօմրիւմիւն թէճ-
 րիպէլէրի վէ իղվալարը հազընտա սէօյլէր իքէն ,
 «Սահիհ մի քի , Մայրիկ , պու թէճրիպէլէր պիւր առէ-
 մէ վուգու պուլուր . պէն զանն էտիյօր իտիւմ քի , պու

սալթ պէնիմ կիպի միւթէսլէմ վէ չօլ քիթապլար
 օլույան քիմիէլէրէ վուզու պուլուր» : Պէն իսէ՛ օ՛ղլուսմ
 սէնինքի Շէյթանըն իճատ էտիպ գալէմէ ալաըրաըզը
 թէճըրիպէ վէ իզվալար տըր քի պիզիմ տէ ֆիքրիմիզէ
 գօր : Հէփիսինին տէ ուսթասը պիւր տիւր . իքիսէ տէ
 պիւր մէնպատտան կէլիւր . պու իզվալարա թէքրար դա-
 հիպ օլտուզուն իչիւն էսէֆ էթմէ , անլէրին ճիւմլէ-
 սինտէն պիզի Սէլասքեարըմըզ թէքրար ազատ էտէ-
 պիլիւր» տէտիմ :

Պու կէնճէ պազաըզըմտտ Ալլահ նէ՛ պէօլիւք պիւր
 միւպէշշիւր հազըրլայօր տէր իտիմ . վիւճիււս գուճ-
 վէթլի վէ էնտամըլը , սէս իպարէլէր պէրրազ վէ նա-
 ֆըզ , ազլ , թալիմ եէրինտէ , լաքին աշըլմագտան սօ-
 լան պիւր կիւլ կիպի , վէ պիւր թօփ իլէ տէրնալ եըզը-
 լան պիւր գալա կիպի , տիւշտիւ : Քէնտինի սօն կէօ-
 բիւշիւմտէ ձիսը ի Շուզրասան փէճմուրտէ կէլմիշ ի-
 տի , կիզլիճէ եանըմա կէլէրէք կէօրիւշէպիլտիք , ամ-
 մա պէն էօլիւմթւն աճը գատէշինի հէնի իչմիշ մէճալ-
 սըզ պիւր հալտէ , քէնտի տէ միւլէթի Սիւրեհանի իքէն ,
 էրմէնի միւլէթիինին գարա պաթիթընա ուզըրամըշ , հան-
 մըշ պիւր օտուս փարչասը կիպի եէքտիկէրիմիզէ ըսըն-
 մագտա օլարազ՝ այրըտըզ : Ալլահ պու գահրէմանը
 Տէր-Չօր շէնիտլէրինէ գաթմագ իչիւն , հազըրլայօր
 իմիշ : Շէնիտլէրին իւնվանընը ալաըր : Անը մութ-
 լադա սէմատա կէօրէճէյիզ :

ՄՍՐԻՍՄ ԳՈՒՆՏՍՍԳՃԵԱՆ

ՊԵՍԻԼԻՈՍ ՀԱԳԳՆՏՍՍ

Մ . Թ . ԳՕԼԷՃԻ ՐԷԻՍԻ ՏՐ . Ճ . ՄԷՐԻԼԻՆ ՇԷՀԱՏԷԹԻ

Պեսիլիոս Պեսոս՝ ուզուսն պօլլու էսմէր պէնիզլի ,
 դազի իւլ պիւննէ , ազըր , գուճվէթլի վէ պիւր միւր-
 շիտէ լազըմ օլան խասիլէթլէրի հաիզ , պինսէն ա-
 լէյի տօսթլարընըն անտէն չօգ շէյ իւմիտ էթտիքլէրի
 պիւր կէնճ իտի :

Գօլէճի պիթիւրտիքտէն սօնրա , տէրնալ Օսման-
 լըճա տաիւրէօրինտէ Փրօֆ . Լութֆի Լեւոնեանա մուս-
 վին մուալլիմ օլմուշ իտի : Անըն Օսմանլըճասընըն
 դայէթ կիւզէլ օլտուզը հազըրնտա սայքի պահս իս-
 թէմէզ : Օլ սէնէ պահարտա ֆէսապ հէվալիտինտէ պիւր
 քիլիստաա վաիզ օլմագ իչիւն պու իչինի թէրք էթ-
 տի , վէ օրատան տախի թէնճիւր էտիլտի :

Չօգ տէֆա ֆութպօլ մէյտանընտա պաշընը ար-
 դայա մէյլ էթտիւրիպ՝ կէօքսիւնիւ էօնէ տօղրու գա-
 պարթմըշ օլարազ՝ եէթիւմէք իսթէտիլի եէրէ տօղրու
 պիւթիւն գուճվէթիլէ գօշտուզընը հալա տէրխաթը
 էտիլօրըմ :

Թէքրար՝ էգպէրլէր միւստպագասը կիւնիւ մէք-
 թէպին մինպէրինտէն , Միթհաթ փաշանըն չօլ մէշ-
 հուր նութընը սէօլլէր իքէն , քէլամլար ատէթա քէն-
 տինին մալը իմիշ կիպի պիւր գուճվէթ , սէրպէթլի վէ
 նուֆուզլէ սէօլլէտիլինի տէրխաթը էտիլօրըմ :

Քէզա գօնուշուզլարընտան պազըլարընը զիքը
 էտիլօրըմ : Վիւճիււս կիպի ազլը տա գուճվէթլի
 իտի . ֆէլսէֆէ քէնպինի չօգ ճէլպ էթմիշ իտի : Մէք-
 թէպին միւնթէշի սընֆընտա իքէն , էօլէ կէօրիւնիւ-
 յօր քի , քէնտինին թասաճվուր վէ հայաթընըն գա-
 նաաթպախշ օլտուզուսն տաիւր քէնտինտէ քէնտիլ

պիւր իզնախնայեթ վար իտի: Յագագած քէնտինին մուսու-
 լիմ հալինտէ Գօլէճտէ պուլունտուզը սօն սէնէտէ,
 շայիրտէր վէ մուսալլիմէր արասընտա բուհաննի պիւր
 հարաքէթ պաշլատը. վէ Պեսիլիոս տէրինճէ թահրիք
 օլունտը: Պու շէյլէր հազզընտա սօնրատան պէնիմէ
 գօնուշուր իքէն տէյօր իտի քի, քէնտի ֆէլսէֆէ
 թահսիլ էտէր իքէն կիւնահ մէսէլէսի խուսուսիլէ
 ֆիքրինի մէշուլ էյլէտի, վէ շու նէթիճէյէ կէլտի քի,
 կիւնահ տէնիլէն պիւր շէյ հօ'գ տըր: Լաքին պու ին-
 թիպահ կիւնէլէրինտէ «Պիզզար պէն պիւր կիւնահ քեար
 իտիլիմէ միւթթալի օլտուզուտա, արթըգ ֆիքրէն
 կիւնահ հօգ տըր տէմէք պէնիմ իչիւն միւսքին օլմատը»
 տէյօր իտի: կիւնահ հիսսի անը՝ իճէլասքեարա զլա-
 զուզլատը, վէ անտէն սօնրա ազլ վէ ֆիքրէ արտ մէ-
 սէլէլէրտէն իսէ, բուհաննի մէսէլէլէր քէնտի իչիւն է'ն
 մուհիմ մէսէլէլէր օլտուլար: Պու շէյլէրի Գօլէճտէ
 քէնտինին օտասընտա պէրապէր օթուրուպ գօնուշուր
 իքէն սէօյլէտիլինի խաթըրլայօրում:

Գօլէճտէքի պու բուհաննի հարաքէթին իպթիտա-
 սը շու մուհիմ սիւսալ հազզընտա ճիտտի միւսպահ ս-
 սէտէն նէշէթ էյլէտի—պիւր թալէպէլէր՝ խալահաթա՞մը
 հօգսա հէնի տօղուշա՞ մը միւհիթաճըզ—: վէ հէնի
 տօղուշա միւհիթաճըզ թասազվուրը իտի քի, կէրէք
 թալէպէկիւնը կէրէք մուսալլիմունը իլահի մաղֆիրէ-
 թի, հայաթ վէ գուզվէթի արամազլըղա մէճպուր էյ-
 լէտի: Պեսիլիոս տօղրու ճէվապը պուլտը, վէ թէճ-
 րիպէ ի գաթիլէսիլէ անը թաստըգ էթտի: Բեաշքի
 անըն էօմրիւնիւն պու հիքեայէսի՝ ճիւմէ անը օղու-
 յանլարը այնի թէճտիտ ի գալպէ մալիք օլմաղա տէ-
 լալէթ էյլէտէ:

ՊԵՍԻԼԻՈՍ ՊԵՍՈՍԵՍՆ

Հարպը Ումուսի է'ն զըյմէթլի ատէմլէրիմիգաէն
 նիշէլէրինի պիզտէն ալմաղէ տիւնեայը, ալէլ խու-
 սուս պիզիմ կիպի քիւշիւք վէ դաիֆ միւլէթլէրի աա-
 հա զիյատէ ֆագիւրէշտիրմիշ տիր: Լաքին անլէրին
 զըյմէթլի խաթըրէլէրի զիզիլմէթ պէրկիւզարլար հա-
 լինտէ տաիմա պիզիմ իլէ գալաճագ տըրլար: Պու
 խաթըրէլէրի մաթպաա վասըթասըլէ իտամէ էթմէք
 պիւր մուհապպէթ ֆէրիգէսի օլտուզը կիպի՝ ինանա-
 պիլիլիլի քի անլէրին պու հօլտա իպգա վէ իլան էտի-
 լէն խօշ թէէսիլէրի, իտէալլարը վէ զիզըյմէթ էօր-
 նէքլէրի իչիւնտէն վէ անլէր վասըթասըլէ, փիւնիկ
 գուշընըն քէնտի քիւլէրի իչիւնտէն զըյմընա միւ-
 մասիլ՝ էվվէլքիլէրին հէրինի թու թան հէնի աաէմլէ-
 րիմիլ, հէնի ազգասէլէր, հէնի միւթէֆէքքիլիլին,
 հէնի վաիլ վէ չօպանլար, վէ հէնի զըլաղուզլար մէյ-
 տանա կէլէճէք տիր:

Պեսիլիոս Պեսոսեան հալա պէլլի պիւր իշ պաշըն-
 տա եա մէվգի սահիպի պիրի տէյիլ իտի. Լաքին քէն-
 տինին ֆիքրի վէ բուհաննի թէճհիլաթը, սաղլամ վիւ-
 ճիւտը, էյի սիյրէթի վէ գազի իրատէթի իլէ ազ սօնրա
 ճէմիլէթլէրիմիլ արասընտա էյի պիւր աաաշնորդ վէ
 նէֆսինքեար պիւր իշճի օլմաղա հազըրլանըյօր իտի:
 Եաղըգ քի օ հէնուզ աշըլմաղա պաշլամըշ զօնճա պիւր
 կիւլ կիպի իքէն՝ տիկէր չօզլար իլէ պէրապէր թիւր-
 քիւն գուլմընա վէ հարպը ումուսիլին սթէշիլէ
 գուրպան կիթմիշ տիր:

Պէն Պրն. Պեսիլիոսը նէ զէմանտան թանրմազա
 պաշլատըղըմը խաթըրլայամայօրում: Մ. Թ. Գօլէ-

ծինէ կէտիցի իւք զէմանւարտա ու թանդած, վէ տար տարեհտէ հաշայան պիր պատանի իտի: Անըն իւէ օլան մուարէֆէմիղ տահա զիյատէ քէնտի իւէ տօսթլըզ վէ արգատալըզ էթտիցիմիզ սէնէլէրտէ օլմուշ տըր. պիղէ միրաս պրագտըզը զըյմէթլի խաթըրէլէր պու զէմանտան գալմըշ տըրլար, վէ պուլմըշ ըզ քի:

1. Պրև. Պեսիլիուս էյի պիր soup իսի: Souթլըզը խարիճի կէօսթէրիշ հա էլէնճէ վասըթասը օլմայըպ՝ մուհապպէթ վէ հագիգաթ իւզէրինտէ միւէսսէս իտի: Օ քէնտի տօսթլարընը հագիգաթէն սէվէր վէ քէնտի քէնտինի անլէրէ սէվտիրիր իտի:

2. Պրև. Պեսիլիուս շևև քսպիսարը պիր զար իսի: Անըն իւէ ալագա էթմէք պիր իմթիյազ իտի. իշլէրի նէ գատար տա աղըր օլսա, հալ ու քէյֆիլէթլէր նէ վէ նասըլ տա օլսա՝ օ տալիմա շէն իտի, կիւլէր վէ կիւլտիրիւր իտի: Սէօզլէրի, ալագալարը, ամէլ վէ հարէքէթլէրի մէյուս վէ մազմուս տէյիլ, իլլա տալիմա շէն վէ իշթանլը իտի:

3. Պրև. Պեսիլիուս սգըը, խուսուսս միսքիֆիֆիր պիր զար իսի: Ֆէնն ի միւթալաայը պիւլէն վէ անտէ կիթտիքճէ զիյատէ մէլէքէ քէսպ էլէյէն պիրի իտի: Մուհաքէմէսի սաղլամ իտի: Տիկէրլէրին էֆքեար վէ գանըլարընտան սիւրի. քլէնմէյիպ՝ քէնտիսի իշլին տիւշիւնէն, հէր շէյին չին ու չըրասընը սիւալ էտիպ՝ նէթիճէլէր պուլմազա չալըշան պիրի իտի: Տալիմա ֆէլսէֆի միւթալաայա մէյալ իտի:

4. Պրև. Պեսիլիուս զաշիւլ սահիպի իսի: Պու պապտէ օլան էհլիյէթի կէրէք մուալլիմուսն կէրէքսէ չայիրտան թարաֆընտան թագտիր էտիլմիշ օլուպ՝ միւլմաիլէյն «չագիգաթ նամ Գօլէճ չայիրտէրինէ մախս

սուս էլ հաղըսը իւէ նէշը էտիլէն զագէթանըն հէյէթ ի նաշիրէ աղալըզընա ինթիխապ էտիլմիշ իտի: Կէրէք էրմէնիճէ կէրէքսէ թիւրքճէ լիսանւարտա աշի ի սուհուլէթ իւէ հազապիլիր իտի:

Միւմաիլէյն շաիրլիյէ տալի խուսուսի մէյլի վէ խայլի տէ իզթիտարը վար իտի: Պագէն պէրապէր կէզմէյէ կիթտիցիմիզտէ չագա վէ էլլէնճէ սուրէթիյէ շաիրլիք ըհգապէթիւնէ չըզըշըր իտիք: Գօնուշըզլարըմըզտա թիւրք շաիրլէրին «Ֆախրիյէ» իամի թահթընտա քէնտի քէնտիլէրինի մէտհ էթմէլէրի քրիթիքա վէ թէաճճիւ պիւլիւզէ մաստէ օլմուշ իտի: Պիր կիւն տէ, պիր էլլէնճէ մագամընտա անլէրին էօրնէյինէ, իմթիսալա սէվզ օլուսուպ՝ 15-20 խանէտէն իպարէթ միւլթէրէք պիր ֆախրիյէ հազտըզ: Անըն անճագ իւք խանէսի ֆիքրիմտէ օլուպ՝ շէօյլէնճէ իտի:—

«Պիզ քիմ իամ ու մախլէսիմիզ Պեսիլիուս, Տիգրան տըր, Պիւթիւն ալէմ ազլըմըզա էզ ճան ու տիլ հայրան տըր. էլիմիզէ սու տէօքէնլէր Արիթիսէլ, Բընան տըր, վէ պու պիզիմզէքեամըզա, տէհամըզա պու բհան տըր»:

5. Պրև. Պեսիլիուս միսսի պիր աշիւլ իսի: Բիյատան սալա խօշլանմայըպ՝ գալպի վէ էօմրիւ, աղը վէ ֆիքըրի աշի իտի: Հէր նէ գատար տինի իտէալարը թագտիր էտէն պիրի օլուպ՝ քէնտիսի տալի կիւքսէք մէպտէ վէ իտէալ սահիպի իտի իսէ տէ, ֆէլսէֆի միւթալաթա տալտըզը սէնէլէրտէ, տինին էսասլարընա վէ թալիմաթընա գարը պիր արալըզ չիւպհէ կէթիւրտիլինտէ, մալիք օլմատըզընը սաթմազլըզա վէ քէնտինի տինտար կէօսթէրմէքլիյէ չալըշմատը:

Չօր սէզինիւրիմ քի տախմա օլտուզը կիպի, անըն պու ճիտաի թէհարրիյաթընտա Ալլահ անա զըլաղուզ օլմուշ, վէ օ էնճամ տինին հագիգաթլարընտ գանի օլարագ՝ վախիզ հալինտէ էօմրիւնիւ Մէլէքիւթ-Ուլլահա վագֆ էթմէքլիյէ գարար էթմիշ տիր: Օ՝ պու արղուսընը պուրատա իճրայա ֆուրսաթ պուլմատը. «Լաքին շիմաի ալասընա, եանի սէմազիյէ բաղիպ» օլմագտա տըր:

Անըն խօշ խաթըրէլէրի մանէվի պիր սէրվէթ հալինտէ տախմա գալպէրիմիգտէ պագի գալաճագ տըր: (Վեր.) ՏԻԳՐԱՆ ԱՆԴՐԷՍԱՍԵԱՆ

ՊԵՍԻՎԻՈՍԸ ՆԱՍԸԼ ԹԱՆԸՐԸՄ

1905 տէ Մ. Թ. Գօլէճինին իպթիտաի տախիէսինտէ, իքիմիզ պիր սընֆա տախիլ օլմուշ իտիք: Օլ կիւնտէն վէֆաթընտէք՝ պագէն հալ ու քէյֆիյէթ պիզի մէսաֆէճէ այըրտը իսէ տէ, տօթլուղուլմուզը գաթ էթմէյիպ՝ եէքտիկէրէ օլան մուհապպէթիմիզի տախի սօլուտամամըշ իտի:

Պեսիլիտս իլէ հէր խուսուստա՝ խուսուսա կիւճլիւքլէրիմիզ վէ տէրալէրիմիզ չօզճա օլտուզը գէմանլարտա, մահրէմ տօթ վէ սըրրտաշ օլմուշ իտիք, վէ պիր պիրիմիգտէն մախֆի պիր ամէլ եա թէֆէքքիւրիւմիւզ սայքի հօգ իտի:

Պագէն պիր էֆքեար միւպայէնէթի նէթիճէոի օլարագ՝ պիր գաշ սաաթ եա պիր կիւն եէքտիկէրիմիզ վէ մուզպէր օլտուղուլմուզտա, եալընըզ եաշայամայըպ՝ պիր աճայիպ ճագիպէ պիզի տէրհալ եէքտիկէրիմիզ

եազլաշտըրըր, վէ խօշ պիր թէպէսսիւմլէի ինէ էլ էլէ, գօլ զօլա գօնուշարագ՝ կէզմէքտէ օլուր իտիք: Պագէն պու հալըմըզը շաիրանէ պիր թէշպիհէլէ քէնտինէ շէօլլէ վասֆ էտէր իտիմ, «Գալպէրիմիգտէքի միւթէգապիլ մուհապպէթ պիր տէրին տէրեա, գաֆալարտաքի միւպայէնէթ ի էֆքեար իսէ, տէրեանըն սաթհընտաքի ուֆագ տալղալար տըր. տէրեանըն ալթը՝ տախմա սաքին վէ պէր գարար տըր:»

Գօլէճ հայաթըմըզտա պախթիյար օլտուղըմ պիր չօգ խուսուսլարտան պիրիտի տէ, Պեսիլիտս կիպի պիր տօթմա մալիք օլմաղըղըմ սայըլապիլիբ: Պէշ ալթը սէնէ անընլէ պիրլիքտէ օգուլմուշ, չօգ տէֆա միւվազի խաթթլար իւսթիւնտէ տիւշիւնմիւշ, պիրլիքտէ կէզմիւշ պիրլիքտէ եէմիշ վէ իշմիւշ, չօգ տէֆա պիրլիքտէ կիւլմիւշ վէ պագէն պիրլիքտէ աղլամըշ, պիր սէօլլէ հայաթըն է՛ն խօշ է՛ն մէսուտ էյամընը անընլէ իմրար էթմիւշ իտիք: Ա՛հ օլ էյամը մէսէրլէթի թէխաթրուր էթտիքճէ գալպիմ խօն իլէ տօլուպ՝ էօմր ի ինսանի ֆիլվագը պիր կէօլկէ գատար ֆանի օլտուղընա գանի օլույօրում:

1913-14 տէ հասպ էլ մէշղուլիյէ անտէն այըր տիւշմիւշ իտիմ. օլ միւտտէթտէ տինի տախիէտէ քէնտինտէ վուզու պուլան աճախպ հալլարըն խապէրի գուլաղըմա եէթիշտիքճէ, պէնի հայրէթ վէ մէսէրլէթէ զարգ էտիյօր իտի:

Սօն տէֆա անա 1915 Յուլիս օրթասընտա Տէր-Չօր սօզագլարընտա պիր քէօշէտէ օթուրմագտա իքէնրասթ կէլտիմ: Ա՛հ օլ թէսատիւֆ... իքիմիզ տախի անճագ պիրէր իպարէ իլէ եէքտիկէրիմիզին հալընը իսթիֆասար էտէպիլտիք, նէ՛րէտէ օլ սաաթլարճա գօ-

նուշուպ՝ երնէ տէ տօյմայան արգատաշլար... հալ ու
քէյֆիլէթ պէնի մէճնուն՝ անը սէրսէրի եափմը իտի :
Թամմ օլ կիւն իտի քի , տախիլ ի գասապատա ,
սապըզ Տէր-Չօր միւթէսարըֆը շօլ նէճիպ Ալի Սուստ
պէյին կիւնիւնտէ իլթիճա վէ իսթիֆա էթմիշ օլան-
լարը , եէնի միւթէսարըֆ Սալիհ Չէքի , պաալ զէպու-
լըն թիմասալը միւճէստէմի ; գաթլը ամմ իշիւն թօփ-
լատըպ՝ գաֆիլէ գաֆիլէ ձիգիլէյէ , Սապուր գըլըլա-
բընա սէվգ էտիյօր իտի : Պէն աիլէմի շէհրտէն տը-
շարը չըգարմըզ վէ սօն տէօնիւշտէ պիր թագըմ էշեա-
լարըմը տախի սըրթլամըզ կէօթիւրմէքտէ իտիմ . պիր
տէ եէօրիւրքէն նէ՛ կէօրէյիմ . Պետիլիտա քէնտիսի...
Օլ հիւզնէնկիլ թէսատիւֆտէն անճագ պիր իպարէ
խաթրըմտա գալմըզ : «Պետիլիտա սէն հալընըգըն ,
աիլէ զաիլէն հօղ , գա՛չ գուրթուլ» տէտիլիմտէ , հաղին
հաղին եիւզիւմէ պագըպ՝ «Պի՛րատէր , հէր կիւն հիւ-
քիւմէթ գօնաղընտա իսպաթը վիւճիւտ էթմէյէ վատ
էթմիշիմ վէ քէֆալէթ վէրմիշիմ . գաչմագ , վատըմա
նագըը հիւրմէթ տէմէք տիր , եալիմմամ . գօյ քի գա-
թէն թագաթըմ տա եօզ ,» տէտի : Ա՛հ օլ ֆիլ կիպի
ատէմ նասըլ գըլ կիպի զաիֆիլէնմիշ իտի :

Անտէն 15-20 կիւն սօնրա իտի . պիր թագըմ
մահպուս էրմէնիլէրլէ պէրապէր թահթ էլ հըֆզ քէն-
տինի Տէր-Չօրտան աշաղըտա Մարաթ քէօյիւնէ , պի-
զիմ գօնագ էթմիշ օլտուղումըզ եէրէ կէթիւրտիլէր .
պիր եէրտէ իսթիլաթտան մէն էտիլմիշ , աճ վէ փէրի-
շան իտիլէր : Արամըղտան հալա եէյէճէկի օլանլար-
տան պիր փարչա եէյէճէք վէ էքմէք թօփլալըպ պիր
գատըն իլէ քէնտինէ հօլլատըզ , պիր գաչ կիւն սօն-
րա պիլիմ գաֆիլէ տախի Սօֆար վէ Շէտտատիյէ չէօլ-

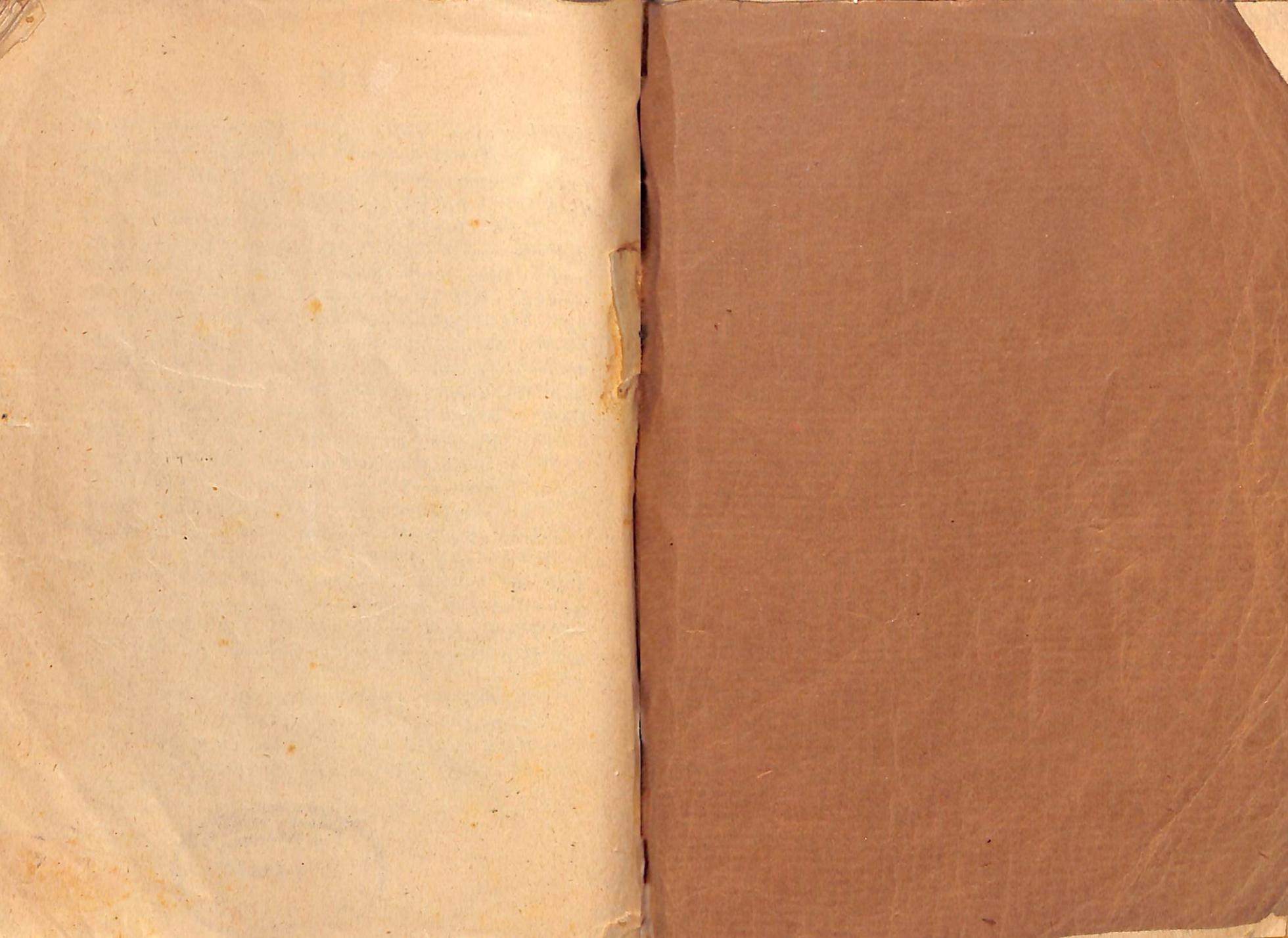
լէրինէ տօղրու գաթլ իշիւն սէվգ օլուենտը . անտէն
սօնրա անլէրտէն խոսուսուի պիր խապէր ալամատըզ ,
լաքին արապլարտան անլատըզ քի , ճիւմլէսինի գըլըճ
վէ գուրշուն իլէ թէլէֆ էթմիշ տիրլէր :

Իշթէ՛ , Ուրֆալը շաիր նէտիմին եէթիպ պիթտի-
յի թօփրագտան շաիր-մէշըէպ , ֆըթրէթէն ֆէլէսօֆ-
լուղա մէյլալ վէ միւսթաիտ , դայէթ մէշչագ վէ միւ-
տագզիգ , պիր ազ աճուլ ամմա միւթէճատըր , սօն պիր
իքի սէնէտէ քէնտի քէնտինի Րապպըն իշինէ վագֆ
էթմիշ , փարլագ միւսթագպէլ վատ էյլէյէն պիր կէնճ :
Պուլուենտըզը հէր տաիրէտէ՛ թէնվիլ ի էֆքիար էտէն
պիր միւրէպպի , վէ թէնշիթ ի գուլուպ էտէն պիր
խօշիւ . լաքին հայը՛ֆ , պինլէրճէ հայը՛ֆ քի , բաի-
հասընը էթրաֆա նէշը էթմէգտէն , պիր վէրա ի դօնչէ
իքէն , գալիմ էլլէրլէ գաթ էտիլիպ՝ պիհիսապ շէհիտ-
լէր կիւրուհունա միւնղամ օլան պիր աֆէթզէտէ... :

Շու տագիլէտէ սիրիշքիմ կէօլլէրիմէ պիր փէրսէ
չէքմէսէ , վէ քէնտինին շաիրլիք բուհունըն հիշ տէլիլ
նըսֆընա մալիք օլտամ , անըն օլ Ափուլլոնը անտըրան
էնլի ալնընըն ինթիվա էթտիլի տիմաղըն խէսալա ի
պինազիլէսինի վէ կէօքսիւնիւ գապարտան գալպի-
նին ֆէգալի ի մէմուհէսինի՛ էնգարը ամմէյէ թաս-
վիլ վէ թագաթիմէ ճիւրաթ էտէր իտիմ : լաքին... նէ՛
շարէ... :

Ուշմուշ գուշ գաֆէստէն էյլէմէզ ալտէթ ,
նաֆիլէ տիր էթմէք իսթիլիմմ մէտէտ
Արիֆ սալթ օ՛ տըր քի , շէքվա էթմէյիպ՝
Քէտէրտէն չըգարըր պիր նէվ սէատէթ :
Ս . ԼԱԼԷՆԱՆ

104 3 p

200

ՖԻՅԱՔ 10 ՂՐՇ. ՍԱՂ

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0545337

